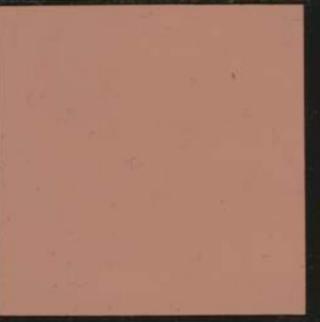

colorchecker CLASSIC

xrite

mm

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
(cm)

202

Recueil

D'hist.

des
sciences
naturelles

et des arts

de l'Académie

des sciences

de l'Institut

de France

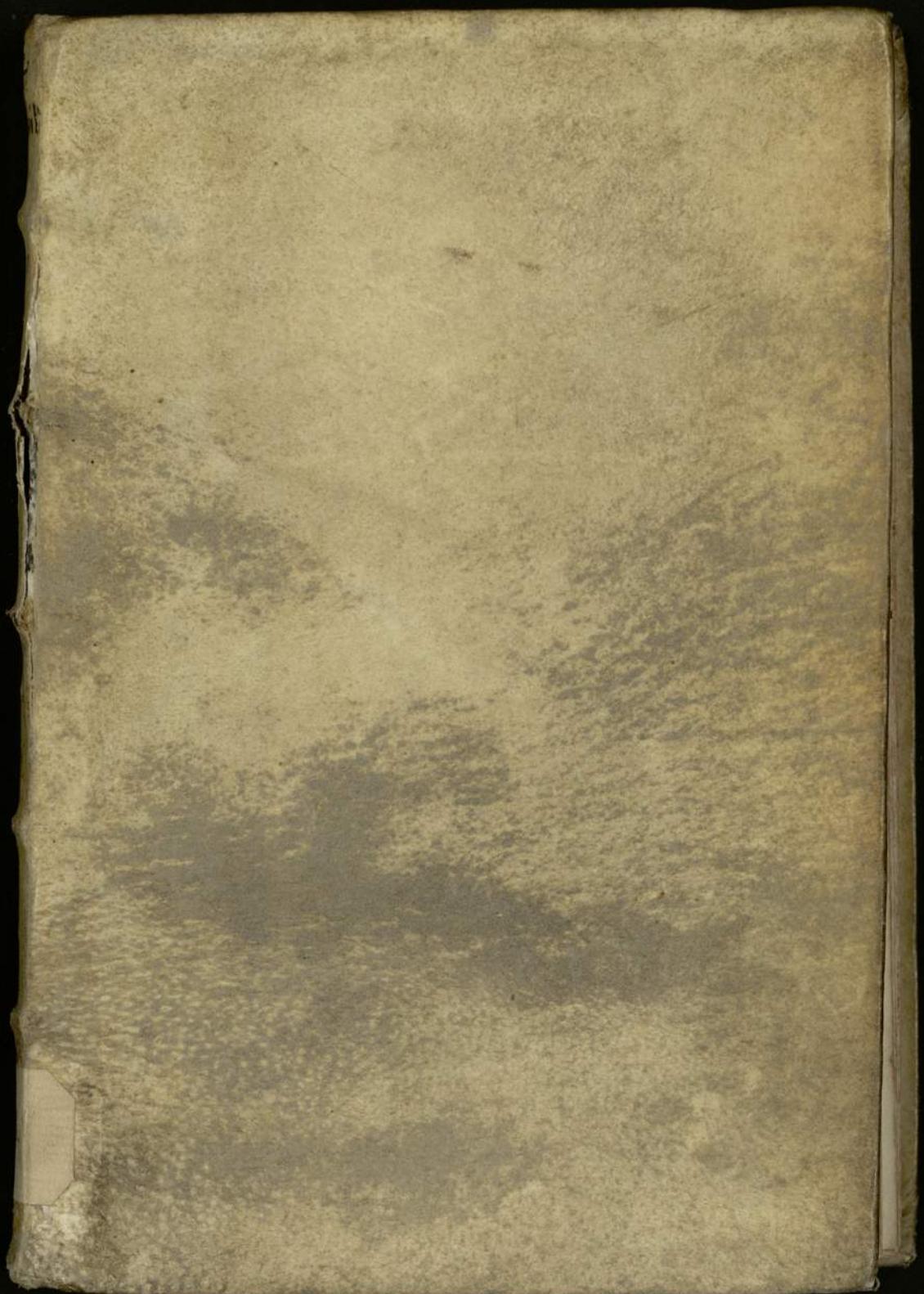
et de la Société

de Physique

et d'Histoire

Naturelle

609.

10098
D

XVme s. n° 599.

609

recueil composé de 7 pièces.

Complet

vu le 3 octobre 1855.

cod

3

55.
609

Stephanus filius.

○○○

Stephanus filius de soncino Juneni pitissimo. Iobius
melioratio ornatissimo cum vicetno cace-
tario paduano. S. P. D. Q. u superiora verbis synonyma tibi bre-
uis ab soluissimis michi in mete vent: no eē incommodi ut alijs tibi
nouatōes inscriberē: q. pfecto sententiā synonyma nō indecēter
appellare licet: que vel ad coniungendas partes rhetorice ora-
nis et argumentationis plurimi valeret. vel cu easdem exageran-
das et corroborandas admodū cōdūcerēt et expedirent. Quas

variations ut cōmodus et cōdecentius eas inuentoris partibꝫ puenire michi vīsum
sub ipſis partibus ordinant: vt hec tibi facilius cu vī velis succederent: illud tñ tibi si-
mile affirmas quid etiā tibi significauit puerorū synonyma ordinaret: vt que sed dictayt
rhetorice orōnis parti annotata fuerint eadē imitando vniuersitatem ceterarū partiū optime
acōmodare poteris. Addo etiā hec audatio: cu multa ex eo experimēta per me tibi fie-
ri vidisti: quid si hec sententiā synonyma diligēti imitatione et accurata imitatione per
tractaueris. Epulas exinde ac etiā orōnes q̄s volueris facile p̄sequris: cum imitatio tan-
tas profecto vires habeat: vt vel grāmatice orōnes vel etiā dictiones ea ratione con-
toare et cōtractare possit. Quod q̄sīq̄s sententiās ex ipſis orationibꝫ sura dictionibꝫ
in quolibet librorū volumine cōsequi valeas. Sed quid ego me ostendē has tibi imen-
tions et imitationis rationes innuire velle: qui et eas optimè prouisi et multociens
sine me et apud me cōmodissime pertractasti. Cu igitur pro his meis comentariolis
et imitatione et imitatione tibi p̄tractandas: nulla mei indigēas admonitionē videris
pluribꝫ detinēdūs. Sed vehe[n]tissime currēs ad cursum cā potius velociorē adhor-
tandus: cu etiā tibi minime esse definiuntur cōfidā. Bando hūi meū p te labore nequaq̄s
incassum desumpsisse cui meo labore: q̄tum de tuo et suffragio adires: tamen pfecto
preter hūi meū tibi futurū lucri. Vale. te exerce. Libellū cōpositionis preceptorū com-
mode elocutionis expediā. Expecta de hīc aliis imitationis verborum et sententia-
rum libellus consequetur.

Doniam mi studiosissime. Johannes quotiens a nobis aliquid dicē-
dum hoc in primis potissimum desideram: vt auditores se prebeat no-
bis p̄missimos ad audiēndū id quid fit si aut quid de rebus acturi
sumis eos admouerimus: aut si res de quibus egimus ostendamus
cum et magne sint et noue et misitare ita etiā si sint in ipſis auditori-
bus et eoz asinibꝫ et amicis et reipublice plurimum honorifice condu-
cibiles ac necessarie aut per memorationē coniunctionis vel beneficioz vel virtutum
earum rerum que inter virosq; intercedere constabunt que omnia ad ipsam audiētiā
nobis comparandum plurimum valere intelligimus. tibi ergo aliquas exordiendi ra-
tiones descripsi quibꝫ intercedētibꝫ innumerabiles pene alias tu ipse ex imitationē a me
tibi explicata factiter innuire poteris.

Die eu soit en n ostre aide

Deus nos adiūnet. Deus sit nobis propicius. Deus sit nobis in adiutorio
Deus nobis res nostras faciūdet. Deus causas nostras ex voluntate prospicet.
Deus negocia nostra feliciter fortunet. Deus optatis nostris benigne correpondeat.

Deus actiones nostras ex sententia gubernet. Deus rationibus nostris facere velit.
De sit nobis secundum optam. De cogitationes nras stimat quemadmodum desideramus.

Vouleziers ie sauroye se tu maynes de si bon cuer que faitz op.
Velle en ita fortuna tulisset ut me mutuo diligeres. Optarem maxime quod datum
est defuper ut tanti me faceres quoniam ego te facio. Vina ita operum est et multa
est int nos benivolentie punction. O Jaxie desideraré ut pari michi amore correspōdeas

Cecy souverainement appartient a nostre singuliere amour.
Moc moris nostri esse puto. Hoc enim priscē nostre benivolentie esse videtur.

Hoc nostre coniunctionis dico. Hoc nostre singularis amicicie ipsum eristimo.

Hoc nostre antique consuetudinis esse diuidico. Hoc em amantissime familiaritatis

nostre rectum esse animaduertio. Hoc profecto amantissime nostre societatis debi/

L'amour doc ie tayme est sans fin. immesse video.

Nullum finē facio mi. Cicero in te amādo. Amor nostro nullū profecto finē impono.

Amor enī nōster sine fine terminatur. Nostrā benivolentia cū immortalitate quadam

comunctam a te percipio. Nostram amicicie affinitatem immortalitati sociari video.

Nostram consuetudinem ac familiaritatem perpetuam fore video.

L'amtie dentre nous et noz predeceusez fait que familliairement fre/

quentons et couersonos les yngs avec les autres.

Antiqua nostra nostrozqz maior familiaritas facit ut officiū nrm in mediū aducam?

Mrisca nostra nostrozqz superiozum benivolentie coniunctio efficit ut me totum

tanquam te ipsum possidere possim. Benivolentia sane nostra maioriqz nostrozqz

necessitudo singulis id iubere videtur ut alter altero familiariter yti possit.

Ce appartient moult a nostre amytie de faire plaisir l'ung a lautre.

Nostram ad benivolentia attinet ut alter alterum beneficis afficer debeat. Hoc em

antiquissime nostre benivolentie ut magis nos inter nos officiis exagerare debeamus.

Mrisca em necessitudo nostra et coiunctio singulis hoc postulare videtur ut alter al-

teri se facilimum prebeat. Hoc em nostre integerrime necessitudinis esse duco ye/

tusqz caritas ut alter alterum officio superare studeat.

Tu ne donnez aucunement a entendre chose de nouveau par quoy

ie congoisse que ie soye ayme de toy.

Non profecto nichil nuntias cum me plurimum amari a te significas.

Nichil em michi innstatum declaras cum michi tuam caritatem demonstras.

Nichil michi incogniti exeris meas tibi rōes tuo amore assumere permittas.

Nostre amour me semble estre faict par leditum conseil.

Divino quasi consilio factum ut me tibi benivolentia coniugerem. Celesti arbitror

auspicion esse comparatum ut tue me familiaritati adducarem. Felici quodam au-

gorio tuam sum amiciciam consecutus

L'amistie que iay euee anecqz Caton aeste de longue duree.

Netus: michi amicicia cum Catone. Amicicia que michi cum catone intercedit fir-

missimas ex vetustate radices inecit. Misca apud Catonez me caritas inguitinavit.

Nulla michi vetustior amicicia quam ea que michi cum Catone feruescit.

Je me donne a entendre que tu maynes moult.

O michi enim optime persuasi me tibi carissimum esse. **H**ac enim ducor opinione me ad te plurimi ad amari. **O** ea quidem firma sententia maximo me a te amore compelli.

Id animum induxi meum gratissimo amore tibi me deuictum esse.

Tu fays chose digne de nostre amitie de moy faire souuenir de ta cause. **Q**uod causam michi tua comedendas facis quidem quid recte decet amiciciam. **Q**uod me mones ut negotiū tuū curare debeam id agis qd maxime nostra amicitia depositular. **Q**uod a me petis ut rōmbus inseruia facis qd nre summe beniuolētie pūctois iterest

De me efforce de preseruer nostre amitie entiere.

Do operam quotidie vt ne quid de meo erga te amore perdere existimas. **I**n vigilo assidue vt ne quid de meo erga te beniuolētie iudicio ditinum esse credas.

Non cesso dies noctesqz vt ne quid de nostra coniunctione remissuz esse putas: **A**go enim sedulo ne optimā meā erga te voluntate aliquā ex parte refrigeratam esse suspiceris.

Nulle distante ne pourroit diminuer nostre amour.

Nulla enī locorum longinquitas aut distantia potest amores nostrum immutare. **N**ulla temporis intercapedo amicitia nostrā immutatam reddere posset. **N**ulla consuetudinis intermissio aut plage seu incitio nostram amoris familiaritatem quiete interrumpere. **N**ulla est profecto tanta nullius climatis semotio que nos ab optima nostra beniuolētia alienare possit.

Jay ayme libert pour lamour de toy non obstant quil ma moult offense. **L**ambertuz de quo michi scribis et si ab eo lesz exiterim amore tuo ad amandum suscipiam. **E**t fabio quem michi comedendas tñ si ab eo no parvus sum effectus iniurias tuas quod ita vis plurimi inseruia. **S**alustium de quo egisti mecum quaqz me sibi aduersarii constituerem tamen a te rogatus meis officiis exagerandum suscipiam.

Lamour dentre nous longuemē gardee et cressue fayt que ie te puisse dire ouvertement ma pensee.

Amor enim noster quē a puericia susceptum non solum seruia sed etiā auxi facit vt te familiariter mouere hortariqz possim. **O**ptima enim nostre beniuolētie cōiunctio quā ab inuentae etate vñicaz obseruan et in dies magis stabilis me hortatur vt tecū apertiflisse agere debeam. **A**lmangissima nostri amoris necessitas vsqz a teneris annis constituta michi audiatam dat vt tibi amanter precipere valeam.

Jete ay tous les tourz plus chier.

Habeo te mi cicerō in dies cariore. **N**emo est profecto quem maiore qd te beniuolētia complectar. **F**amiliaritas enim tua michi est indies acceptior. **N**emo quidem est quem plus apud te quam me valere velim.

Jay ay prouise comment tu es mon amy.

Tuam erga me beniuolētiam expertus sum: **T**uam erga me gratificandi voluntates recte cogitaz habeo. **T**uum enim erga me amorem optime explorati teneo.

Ta souuenance de nostre ancienne beniuolētice me est moult chiere. **C**ommemoratio tua nostre antique beniuolētie maximam michi leticiam attulit. **Q**ue de prisca nostre beniuolētie coniunctione michi renouasti fuerunt ad modum iocndissima. **M**emoria tua nostre veruste familiaritatis summa me voluptate conficit

Ton amour me vient tousiours pluschiere

*M*inor enim tuus maiorem iudicis confert voluptatem. *T*ua quidem amicitia in dies maiori me afficit iocunditatem. *P*ro tue erga me benivolentie coniunctione ampliorum iudicis recipio delectationem. *T*ua erga me familiaritatis affinitas maiori michi in dies accedit oblectacioni.

*T*a bonne voulente fait que ie desire
moult ta compagnie.

*Q*uoniam voluntatem tuam bonam semper esse prosperitatem tuam michi familiaritatem coniungere desidero. *S*ententia tua quam singularem et appetitam semper fuisse cognoui: facit ut plurimum adoptem uno tecum amore coniungi. *C*um opinionem tuam dexteram expertus sum et ingenuam me tue consuetudin libenter adhereo.

*Q*uasi en deuinant nostre amytie deuoir aduenir.
me suis tous les iours es orce de te faire plaisir.

*Q*uasi divinarem aliquando nos futuros magna benivolentia coniunctos tibi libeter inservire cupiebam. *Q*uasi prouosticarer aliquando fore: ut amatissima esse nostra familiaritas: idcirco tuis rationibus cumulatissime inserviebam. *Q*uasi vaticinarer sententiam nostram futuram esse coniunctionis necessitudinem ego me tibi totum accommodabam.

*J*ay ay me Roulant de puy son enfance.

*R*olandum nostrum omni virtute predictum usq; ab adolescentia maximopere dilexi. *P*etrus omni nobilitate insignitus multis de causis a me summopere diligitur. *P*etrum omnibus officiis reiectum maxima sum semper benivolentia complexus.

*J*ay receu double plaisir de tes lettres

*D*upliciter delectatus sum tuis litteris. *T*ue quidem littere duplcam michi leticiam attulerunt. *E*t tuis ad me litteris duplici quidem gaudio affectus sum. *O*Multiplicer me tue affecterunt littere.

*G*uarde celle que tu faiz apayne que ie puyz garder tes lettres.

*H*ide quid agas vir tuas litteras referrem in volumina. *F*ac respicias ne nimium inscribendo fatigeris. *M*arce queso valitudini ne te nimium inscribendo lasses.

*J*ay leu tes lettres semblables a ta vertu.

*h*umanes gracieuses amyables et vertueuses.

*L*itteras tuas legissimilimas tue virtuti humanas gratiosas amabiles et officiosas. *L*ittere tue michi delate sunt vite tue institutionis consimiles plene proutientie, consilio prudentie et sapientie. *T*uam epistolam contemplatus sum tue bomtati accommodataam honestam liberalissimam fidem religiosam.

*L*a prolixite de tes lettres me fait estre long a toy escripre.

*P*roliritas tuarum litterarum me quoq; longiorum in scribendo facit. *P*roliriiores eniz tue ad me littere faciunt ut ego etiam ad te prolixa obsignare curem.

*L*a breuite de tes lettres me signifie que ie soy brief.

*B*reuitas enim tuarum apud me litterarum me admonet ut ego quoq; inscribendo breuior esse debeam. *B*reuitas tue epistole ad me quodammodo significare videtur ut brevibus etiam tibi respondeam. *C*um inscribendo breuem te esse videam breuiorem etiam me quam solebam esse constitui.

La frequence de tes lettres me monstrent ta diligence.

Crebre ad me littere tue tuam michi diligentiam demonstrant. Tuarum enim ad me litterarum diligens visitatio tuam erga me memoriam significat. Tue enim littere que frequenter ad me deferuntur satis magnum tue vigilante argumentum declarant.

Je rendray principalement au chief de tes lettres.

Quod caput fuit tue epistole ad id potissimum redebo.

Que summa est tuarum epistoliarum ad eam presertim responsonem accommodabo.

Quod potissimum tue orationis argumentum esse videtur ad illud presertim rationes defensionis applicabo.

Tes lettres me furent presentes quant les miennes.

estoyent desia escriptes et designees.

Scriptis et designariis meis ad te litteris tue michi delate fuerunt. Absolutis iam et tabellario commissis meis tibi litteris designandis tuas michi lentulus detulit. Experi-
ditis iam et missis litteris meis tuas q̄ārum accepi.

La dilection que fut si grande de noz parens du temps
pasie fayt que ie te doye fauoriser.

Necessitudo que cum nostris maioribus magna semper constituta fuit: facit vt tibi fa-
uere debeam. Amor enim noster ab iniuste erate inter nos amantissime constitutus me
moner, vt tibi liberaliter inferuam. Familiaritas inter nos tam diu officiis conser-
nata potissima causa est vt omni tibi loco deseruam.

Tes lettres ont renouelle lamour que tu me portes.

Ex tuis litteris mirificum erga me amozen recognoui.

Tue michi littere qua me benivolentia colis declarant.

Que tue michi littere delate sunt pristina tua erga me amicicie p̄iunctionem significa-

Tes lettres me ont este moult gracieuses.

Docimissime michi tue fuerunt littere. Tue littere magnam michi leticiam attulerunt.
Ex tuis litteris magnam suscepit delectationem.

Amplissime tue littere amplum michi gaudii cumulum attulerunt.

Sagnam profecto voluptatem ex tuis litteris cepi.

Tue quidem littere magna me leticia affecerunt. Ex tuis litteris maximopere dele-
ctatus sum. Tuas enim litteras summa cum societate recepi. Litteras quidez
tuas incredibili alacritate complevis sum. Sun enim tuas litteras maxima cum
amenitate osculatus. Suauissimas semper tuas accipio litteras. **T**ue littere
valde suaves elegantesq; vise sunt.

Jay entendu par tes lettres

Ex tuis litteris intellexi: accepi: cognoui: suspicatus sum didici animaduersti compre-
hendi indicavi. Ex tuis litteris doctus erboratus sum. Tue michi littere signifi-
cavimus declarauerint nunciauerint. Tue quidem littere me admonuerint admo-
nitum fecerunt.

La tienne liberalite envers moy et la myenne vontente envers toy me
donnent cestuy hardement q̄ ie te puisse requerre priuement.

Sumpsi pro tua erga me humanitate meaq; in te obserualitia vt onus familiariter
te petere possum.

Induxi eniz michi pro singulari tua in me benignitate et perpetua causa ut omnia tua
me cum inducerem esse communia. **P**rofusa mihi p maxima tua in me caritate
meaqz optima erga te fide vt rebus tuis no minus qz meis vti familiariter valeam.

Tu diligence la quelle tu as enuers moy par ta franche voulente me donne
bonne esperance de pouoir obtenu ma cause;

Diligentia qua tu sine meis admonitionibus vsus es maximam michi spem assert vt
causam obtainere confidam. **S**tudium tuu quod sine vlla mea rogationis significatio
sponte tua in negocium meum declarasti facit vt cause mee optimè confidam. **V**igilâ
tia tua qua sine meis litteris fretus es :me hortatur vt de rationibz meis bene sperare
debeam.

Tu te trauaille pour moy et ie doy
faire le semblable pour toy.

Solutus enim pro me tantopere fuisti vt ego quoqz pro te maximopere conari debeam.
Non enim me preterit pro commodis meis te Imper elaborasse vt ego etiam pro tuis
ornamentis tenear vehementer infudare. **S**atis enim michi constat quod te pro rebus
meis studiofissime exercueris que res merito me adducit tibi et ex noto vigilansissimi
me prestare debeam.

Tu te demonstres mon vray amy a
conquerre unmiti pour mon amour.

Verum enim michi te anticu prestitisti cum multorum tibi odium ac maliuolentia
mea peo dignitate sustinenda suscepisti. **Q**uantum honoris mei studiofissimus extite
ris contentiones maledicta atqz interminaciones quas pro me passus fuisti satis aper
tissime profitentur.

Quod me semper amore complexus fucris ex hoc facile intelligo quod expostulatōes
imamicicias atqz omnium odium pro mea fama perferenda sustinisti.

Je te remertie grandement.

Saginas tibi gratias ago. **S**arimas tibi gratias ago. **I**mmortales tibi gratias ago.
Seritas tibi gratias referre mitoz. **C**ondignas tibi gratias ago.

Je ne te pourroie rendre graces comme tu as merite.

Non habeo tibi vnde gratias reddere possim. **N**on eñ reperio quibz rebz parem
tibi gratiam referre queam. **N**on enim ydonea michi concessa facultas:merito tibi
gratificari valeam.

Ea est enim michi denegata potestas: vt merito tibi beneficiorum memorem demon
strare possim. **N**ulla satis commoda est michi oblata oportunitas: vt virum me
tibi officiosissimum prestare queam.

Jay vergoigne de toy remercier des parolles
en desirant a tes services satisfayre de fait.

Ago tibi gratias cum pudore.: tua summa in me officia rem potius quam verba des
siderent.

Non enim libenter tibi gratias ago.eum presertim amplissima tua in me bene merita
rerum effectum non gratiarum actionem demereantur.

Jam non ego tibi gratias referre posse his verbis.

Je ne puis fayre que ie ne te remercye moult.
 Non possum adduci quin plurimum tibi gratificer.
 Vehementer adducor ut tibi maximopere congratulari debeam.
 Compellunt me tue virtutes; ut tecum maxime letari velim.
 Je remercie tule lequel ma donne occasion de toy aymer.
 O Iagnam Tilio habeo gratiam qui michi causam te amandi dedit. Lentulo no-
 stro summas teneor agere gratias qui michi inicium aperuit meti tibi coniungendi.
 Petro marimaz debeo gratiaz a quo familiaritate consequendi tuaz viasz didisci.
 Tes lettres mont donne double consolation.
 Summuz me ducem tue littere reddiderunt.
 Tue profecto littere ad summaz me leticiam adduxerunt.
 Tuanz enim litteraruz consolatio ad amplissime future commoditatis spem me ad-
 hortate sicut.
 Jay voulentiers receu Cathon lequel est venu a moy de ta part.
 Cathones tuo ad me nomine profectu certe libentissime suscepit. Lentulo qui mi-
 chi tuis verbis accommodatus libenter inferuam. Ciceronis rationes per te michi
 commendatas facili animo defendendas suscepisti.
 Je ne poirroy plus voulentiers auoyr vnu Tule que ie lay vnu.
 Ciceronem libentus quam vidi videre non potuisse.
 Tnium gratius quam suscipere non valuisse.
 Torquatum constantius quam deffendi deffendere non potuisse.
 Tes lettres mont donne double consolation.
 Dupliciter tuis affectus sum litteris.
 Tue quidem littere dupliceum michi leticiam attulerunt.
 Et tuis ad me litteris multiplici quidem gatidio affectus sum.
 La diligence de tule ma donne grant fruit.
 Diligentia quidem ciceronis maximum nobis fructum attulit.
 Vigilans enim cura nostri ciceronis amplissimo nobis fuit adiumento.
 Studium enim iohannis maximum nobis confecit emolumentum.
 Prudentia Cathonia incredibiliter reipublice commoditatem peperit. Accurata
 ciceronis pridentia communis saluti utilitatem comparauit.
 Je te vnu' fayre a sauoyr quelles choses sont aduenues.
 Que acciderint existimauit te scire oportere.
 Que apud nos exorta sunt velim tibi nota esse.
 Que nuper confecta sunt tibi esse aperienda putauit.
 Que sunt hic constituta duxi tibi declaranda.
 En quel estat nous sommes tu le sauras par ces tes lettres.
 Que statum nos refineamus ex his litteris cognoscas.
 Que michi sit nobis condicio he tibi littere declarabunt.
 Quo in statu sumus ex his litteris poteris intelligere.
 Quo res nostre se habeant per has litteras cercior fies diligenter.
 Jay grant desir que nous ayons vne bonne paix.

Cupio maxime ut aliquando ociosa libertate fruamur.
Desidero vehementissime ut tranquillam pacem possideamus,
Expecto enim summum quod desiderio ut a tantis molestiis in quibus versamur liberemur

¶ la fin celluy est venu a moy lequel iay tous iours desire.

Illud tandem michi euenit quod michi semper maxime fuit optatum.

¶ illud michi tandem oblatum quod semper optauit.

Quod diu vehementissime desiderauit ad me bodierna die foelix fortuna detulit.

¶ Il Payne que iay peu escrire estant grandement occupe.

Dix tibi potui scribere summis occupationibus impeditus.

Tandem tibi scripti paulisper marimis laboribus subleuatus.

Tandem tantum negocii nactus sum ut hoc tibi litteraruz dederim.

Je doy estre prescheur de ta louange.

Amplissimum tuarum laudum prece esse deboeo. Aflidimus enim tue estimationis
bucinatoꝝ ut exulta dect. Ad perpetuas tuarum equidem virtutum predicator esse volo.
Ardentissimum tue glorie amplificatorem me semper futuruz constitui.

Jay grant amitye avec Cathon.

Omnia michi cum cathone iura necessitudinis intercedunt. Omnis enim vis op/sum
timi amoris michicum scipione constituta est. Omnes enim benivolentie accessiores
michi sunt cu scipione. Dia quidē coniunctionis iura michi sunt cu cathone corroborata
Hortense te dira tout mon estat.

Omnem condictionem status mei tibi declarabit hortensis.

Totus omnis mei consilii prouinciam te docebit Johannes.

Tous les tiens te diront combien il diligenter mon amitye envers toy.

Quanto studio causam tuam oibis in locis defendenda omnes tui declarabunt.

Quantum enim diligentiam tuam pro dignitate vbiqz defendenda adhibuerim ex
bis omnibus certior fieri potes. Quo enim animo:qua cura,qua diligentia,qua
ve contentione rationes tuas in omni te tactauerim oēs tuos ad te scripsisse arbitros.

Je croi que tu sees comment je suis diligent pour toy.

De meo studio erga salutem tuam credo te cognoscere.

Que sit mea tua pro voluntate vigilantia credo te intellexisse.

Quantum p te conservando laborem defumperim arbitros te non ignorare.

Je ne layse affaire alcancé chose pour toy.

Nulum locum pretermitto te landandi. Nulum piculum expausco te conservandi

Non cesso dies noctesqz amplissimis te landibus illustrare.

Je favorise tant ta dignite que ie fays tout pour elle.

Dignitatem tue ita fauo quod oēm operā cura labore studiū vigilatiā ad amplitudinē
confero tuā. Virtutes em tuas ita diligo qd tibi libetē suz inferuiturus. Omne enim
tui statꝝ pditione ita curissimā habeo ut qia tua p salute sum vehementer expositus

Saches que ie pris antant Cathon cōbien que sa vertu le requiert.

Scias tanti Cathonem a me fieri quantum eius virtus deposituat. Cathonē quidē
tanti facio quantum eius officia demerentur. Ego enim cathoni tantum attribuo
quantum eius merita videntur exigere.

Tu mas ordonne a toy escrire des choses a toy apartenant.

Admonisti vt si quid esset quod a te pertinere arbitrarer tibi significarem
Constituisti mecum vt que tibi conungerent aperirem.

Ducessisti vt quod de his que ad te pertinent te certiorum facerem.

Jasoyt ce que ie neusse rien a toy escripre ne au mains
ie nay pas laisse a toy venyr nos amys sans mes lettres.

Et si nichil haberé qd scribere n̄ volui amico ad te eut aliquid l̄ray dare. Quāvis
qd ad te scriberē nō haberē n̄ curauit has l̄ras ad te deferrerās. Tn̄ si nichil noui qd tū
bi declararē mēte venirer potius volui meas litteras inanes esse. q̄ nullas.

Je serche moult que nostre republique soyte sauuee.
Quod potissimum curo vt nostram rempublicam saluam esse velim.

Quod summopere desidero vt cōmūnem salutem conseruare cupiam.

Quod imprimis exopto vt reipublice recte consulam.

Doypent tous hommes de biez conseiller la republique
ien diray doncques ce quil mensemble de bon.

Cuz omnes reipublice recte consulere debeant idcirco quod ei cōducere sibi conducēs
michi v̄sum est in mediū adducā. Cum michi onus incumbat vt rempublicam
saluam esse desidero dicerem ideo quod v̄su euuenre existim: bono quidē animo ape/
riam. Res enī publica oīm nostroy nomini optia pares vt ei fauēa iure demerēt.

Lamour que su portes au pays me est moult chiere.

Charitas qua erga meā patria; officis est michi admodū iocundissima.

Mitas qua rempublicam complecteris accedit michi suauissima.

Fides enī qua patriam cōmūnem semper excoluisti est michi q̄z gratisissima.

Jamays ne me repentiray d'auoyr pris Payne pour le pays.

Nunquā michi displicebit pro republica plurimi elaborasse. Nunquā me penitebit
patriā meā defendisse. Nunq̄ me dolebit pro cōmūni salute yehemēter insudasse.

Jay grant playsl̄ que tu ayes bonne opinion de moy.

Baudeo plurimi te de me recte sentire. Letoz marime meā viuendi rationē tibi pro/
babilem videri. Olatima afficioz iocūditate ea que facio tibi placere.

La liberalite de Cathon est grande.

Vide quanta fuerit Cathonis liberalitas. Vide quātu sit Catho officiosissimus.

Vide quāta sit. Catho benignitate refec̄t. Vide q̄ munificētia sit. Catho oīb̄ pitissim⁹

Olante en amour de tes vertus a dessir de toy servir.

Olant⁹ clariss mus tuis virtutib⁹ incensus tibi seruire desiderat. Olantus claris/
sima tua voluntate concitatus. cupit immortales virtutes reddere. Olautus celebrita
te tue fame perpetuam affinitatis coniunctionē tecū expectat cōgelare.

Lampe ma touſourus honore.

Lamia me semp plurimi obseruant. Lamia sumo erga me officio semp v̄sus et

Lamia se michi semp facilim⁹ prestitit. Lamia mee semp voluntati cōtemperauit.

Lamia se michi semper obsequientissimum obtulit.

Tes grans serviccs envers moy font que il me souienne de toy

Facit enī ppetua tuoz erga me bñficioz magnitudo vt sedulo tui memor esse debeam

Emplissima in me tua officia efficiūt. vt oia q̄ tibi ḡra sint p te pficere debeā. Immor

talia tua i me bñmerita nō snt me aut quicq̄ nisi de tuis zmodis ornamētis cogitare

Suz dies nocteqz sedulo in hoc occupatus ut pro tuis in me officiis perpetuo commemozandis tibi satis facere studeam. Cum tua in me officia summa esse constent omnia sunt michi pro te merito ac diligenter agenda.

Je doy fayre toute chose pour toy.

Quantu em consequi possum. tamē pro te expouere debo quantum in me est. id omne pro tuis ornamenti profundere teneo. Quantas michi bonoz accensiones comparare potero oēs pro tuis commodis libenter in mediū adducam.

Si la mienne voulente puisse aduenir q̄ ie te face chose agreable neaumayns Et si gratius michi accideret q̄ vt rem tibi gratissimam officere possem tamen zc. Ta mē si michi nichil gratius accidere posset q̄ virtū me tibi beneficiorum memorē presta re valeā tamen zc. Quanq̄ michi nichil optabilius contingere posset quam vt tuis orationibus me accomodare possem tamen zc. Et si ex omnibus michi optatis illud esse in supremis vt quo animo erga te sim re ipsa cognosceres tamen zc.

L'amour me fayt fayre chose pour toy que ie ne feray pas pour moy.

Amor ea me iubet p̄ te efficere que p̄ me ipso non facerem. Sunt enīz beniuolentia cō pulsus vt ea curē. Non em̄ possem adduci ea p̄ me agere q̄ pro te facere amor me cogit

O Joy considerant les services que tu mas fayt ie suys tenu de fayre toute chose qui te soit vtile.

Cum tua erga me benemerita considerem omnia sum. libertissime perfecturus duz tibi auxilio esse possem. Cum animaduiterem quanta fuerit tuorū erga me officiorū magnitudo omnia diligentissime procurabo vt morem tibi geram. Cum michi in mentez ve nit quibus quantis quam que magnis me beneficis exoneraueris omnia sum pro te pessurus dum quam dignitatem tueri possem. Cum tua in me demerita ex memoria repetio omnia constitui tollerare debere dum rationib⁹ tuis consulere valeam.

To y ayant tousiours fayt p̄ moy toute chose ma partient aussi q̄ ie face toute chose pour toy.

Cum id semper curaueris tu me saluum esse volueris mea inter esse videtur vt omnia pro te merito efficere debeam. Cum omnes meos in columnis semper esse studueris mee partis erit vt tibi nichil denegare debeam. Cum omnes fortunas meas integerrimas conseruare nixus fueris. meum erit onus vt omnia pro te sustinere debeam.

Je suis par beniuolence constraint de fayre chose vtile et agreable.

Ego beniuolentia impulsus quero quotidie qna ratione me tibi accommodare possim. Ego beneficis adiut⁹ quero aliquid quotidie cōducār p̄ te pficere Ego v̄tib⁹ ad hortat⁹ omne mea facultate polliceo. Ego affinitate cōmonit⁹ me tibi totū expono.

O Joy enquerant quelle chose ie escriptuisse il mest venu en la pensee de toy conforter a leslude

Querenti michi quid ad te potissimum scriberez illud in mentem venit vt ad virtutes te plurimū adhortarer. Consideranti michi quid tibi litteris significare deberem illud occurrebat vt ad studia bonaū artium te verementer incitare. Cogitanti michi quid per me tibi scribendū esset illa ratio apparebat vt te ad gloriam tuorū maiorū invitare. Derscrutanti michi quo te genere litterarum visitarez illud scribendi genus accidebat vt viros virtutes celeberrimos imitari deberes.

Dieu est testmoing que ie nay mult p̄lus chier que toy.

Deos hominesq; testo: nichil te michi carius accidere posse. Deoū hominīq; fidez obtestor nichil esse michi antiquissimae dignitate tua. Deos hominesq; testes imploro. honorē tui non michi minor esse cure q̄s meū propriūm. Deus qui omnia recte videt optimus testis esse potest nullius alijs benivolentia q̄s tu accidere michi opatiōrem. Om̄es homines michi testes aduco me nichil aliud magni q̄nā felicitatā tua adoptare.

Source q̄ tu mas tousiours ay de rayson est que ie te face au cas pareil.

Quoniam in omnibus rebus meis proximo michi presidio semper esse voluisti. idcirco parem tibi gratiam referre studio. Quoniam in omnib; meis agendis sumum tuum michi adiuuamē prestitū. Ideo candes suffragatiois vicem p̄stare debeo. Quoniam in oībus meis rationib; te semper libentissime accommodari intor retribuere.

La grant vtilite laquelle iay pense pour toy ma admōnēce a escrire. Ojagna rei vtilitas quā pro te excogitati me ad scribendū incitatuit. Amplissima comoditas vtilitas: q; rationib; tuis plurimū incubere videtur me cōpulit vt tibi scriberē. Facultas rez quā maxime tibi r̄sui futura esse video: me adduxit vt p̄ meas ad te litteras te admōnerem.

Ce que iay pense pour toy te sera moult profitable.

Quod p̄ te excogitau magnū est tibi lucrū ablaturū. Quod michi p̄ te in mentem venit eximia vtilitas emolumētū est tibi cōparaturū. Quod p̄ te ago quotidie ad maximi et tui dignitatis incrementū plurimū attinere videur. Quod p̄ te studio per sicere amplissimis tuis rationib; facultatē accessionis addiciet.

Source que iay tousiours yse de toy a mon plaisir rayson est doncq; que tu faces le semblable de moy.

Quoniam arbitratu meo te semper exuptus sum eadez pfecto. rōne de me statuere potes. Quoniam voluntatē tua cū meo iudicū semp cōungere voluntate meciā etiam consensum opinioni tue sum libenter accommodatus. Quoniam arbitratu meo rebus tuis oībus sicuti meis vsus sui pari quidē iure res omnes meas possidere potes.

Toutefois que iay heu besoing de toy ie tay trouue tāt graticulz que ie te suys moult obligie.

Quotiens auxilio tuo michi op̄ fuit. adeo facile dulcē et humanuz expertū sum vt maximi opere me tibi debere diuidice. Quoties michi opus tuū presidiū expetiui. Ita te tractabilē semp esse cognoui vt nichil qd a me velis tibi denegare debeas. Quoties michi fautorē requisivi. ita te michi tē.

Son bon estat peult testmoigner ta diligence.

Studiū tui honori meo nungā defuissē. Stat⁹ meus ex te cōseruatus optimus testis esse potest. Diligentia tua p̄ comodis meis semp extitisse amplissimaz. omnib; sp̄ liben tissime predicabo. Utilitū em tui michi semper fuisse paratissimā optime memoria te neo: et dū viuā recordabor.

Les grans services que tu mas faitz ne meritent point q̄ tu me doynes prier pour obtenir de moy aucune chose quāt ie my sens naturellement oblige. Amplissima tua erga me liberalitas nō patitur vt ylla quidē rōne me ores. cuz omnia sp̄onte mea p̄ te perficere debeam. Preces em in amicicia nostra sublate esse debent. cu

In me tua beneficia optime demerita sunt ut omnis que in me sunt p tuis cōmodis in
mediū tencor expōtere; nō em opus est ut a me quicq̄ rogando contendas qm̄ immor-
tais tua in me beneficioꝝ magnitudo perpetuo me tibi deuictuꝝ efficit.

Je doy penser toutes choses pour toy rendre le change des merites
que tu mas faitz.

Q̄oꝝ em rōnes pscrutoriꝝ vt p tuis in me meritis tibi merito gratificari posseꝝ. Omnes
em vias p̄cutor vt pro tuis in me officiis virū mebificioꝝ memoꝝ cognoscere possis.
Plutum profecto locum pretermitto vt pro summa tua in me liberalitate parem tibi
beneficioꝝ gratiam referre valeam.

Pour lamour que i te doy ie mes force de te faire tout suice & plaisir.
Quoniam incredibile quēdaz amore tibi debeo dies ac noctes de ornamenti ab cōmo-
dis tuis erogitare non desligo. Quia singularia in te studia tibi teneo illas quotidie
rōnes p̄cutor ex quibꝫ tibi merito satisfacere possim. Quoniam omnia queuis maxime
tibi debere profiteor illud semper curio prodeſſe possim.

Ceulz qui nous font grans services meritent que nous leurs fassions le
semblable enuers eulz

Qui nobis presentant paratos vehementes pronos facile officiosos ure ipso demere
ri videntur vt nos etiā sibi vigilates bonos et optimos declarare videamus. Cum tu
michi obsequentiſſimum extiteris me tibi oībus in rebus cōsentientē expecta. Cū tu
mansuetus atq̄ tractabilis meis oībus esse voluisti. Ego etiam accurabo vt metuis
bonum gratum atq̄ acceptum diuidices.

Ceulz qui ſoffrent perilz pour nous meritent le ſembla de nous.

Qui pro nobis in cōmoda ſuſtinuerit ure demerentur vt pare iacture vicin tollerare
debeamus. Similitates iurgia. couicia offenſiones atq̄ in cōmoda que pro extimatioꝝ
perpeti denegasti ſatis me adnouet vt ego in te nullū cōmoditatis genus pro te debeaz
ſubterfugere. Cum tu pro incolumitate mea detrimēta atq̄ ſup̄plicia effugisti ego etiā
pro ſalute tua afflictiones eſtatem famē calamitatē atq̄ interiti nequaq̄ euitarem.

Pour ce que celi chose velle & deshoiſte de omblier les benefices que
on a receus de ſon amy. Soys certain que iay le courage de non iamais
omblier les tiens.

Cum sit turpissimū beneficia non meminisse certe hoc ſuſ animo qd̄ a te officiū recipi
meminero ſemp̄ p̄dicabo libēter. Que tu in me bñficia coruifisti nulla vñq̄ mea dele-
bit obliuio. Iuxime michi eſſet infamie niſi que a tc officia recipi memoria comple-
cteter ſempiterna. Quibus a te officiis affectus ſum ea nulla vñq̄ delere poterit futu-
ra etas. Que in me bene merita declarasti oīs mea cōpletū posteritas. Quod me ſem-
per lauifſſime ptractasti ex mea memoria nunq̄ decidet. Immortalia tua in me officia
perpetuo meo quidem animo incident: nunq̄ enim obliuſcar maxima et ampliſſima me
tibi beneficia debere. Tuoz erga me meritoꝝ diligētſſime ſemper memor eris.

La grace laquelle ne mest iamais faille ſi ma touſiours a toy oblige.

Tua gratia que michi nunq̄ defuit me tibi deuictum efficit. Tua ſumma liberalitas
quaꝝ michi ſemper paratiſſimā eſſe cognoui. me tibi ſemper obsequentiſſimum reddit.
Tua ampliſſima dignitas que michi ſemper opitulata eſt me tibi totum vendicauit.

Ia soyce que ie fusse content de tes services paies. Meatimans te
prans grant plaisir yoyat multiplier cures moy ta liberte.

Si contentus eram tuis maximis in me bene meritis summa tamē afficior leticia tua
in me officia in dies acculari. Quāquā ex amplissima tuoz in me beneficioz magni
tudine cumulate michi satis factum arbitrabar. gaudeo tamē summopere maioribus
in dies a te officiis exponari. Nam et si superioribus tuis in me meritis satis me tibi de/
vincum existimabam letor tamē quotidie in me fieri beneficorem.

Tes services me sont estes moult agreeables.

Que pro me egisti gratissima michi fuerunt. Que p nobis curasti toti nostre familie
fuerunt probatissima. Que pro meis cōmodis molitus es iocundissima michi acciderit.
Que pro meis rationibus pertractasti fuerunt michi acceptissima.

Dieu veulle que iaye celle puissance que tu cognoysses combie iay
agre les services que tu mas fays.

Eropto illam michi dare facultatem vt in te pietatem bñficiorum magnitudinē recte
cognitam habeas. Desidero maximo ope vt ea michi fortuna contingat ex qua incredibilem
meam in te voluntate re ipsa maxime cōprobare possis. Utinā eam in rez facul-
tatem aliquā sortiri possum et qua officioz crebritate me tui amatis imū indices.

Le ingenēt de lamour q ie te pourte me fayt fayre grādes choses pour toy
O jaximū meū erga te amoris iudicium me plurimum adhortatur vt oībus in rebus me tū
bi accōmodare debeam. Sūma mea erga te benivolentia me cōpellit vt nichil pro te
debeam recusare. Perpetua mea in te obseruantia non sinit me aliud quā de tuis or-
namentis et cōmodis cogitare.

Quāt iay besoing de toy ie reger tō ayde mais pl⁹ voulētiers te satisfiero
Cū presidio michi opus est tuo id libenter ate peto. Sed multo libenti⁹ pro tuis in me
officiis tibi gratias ago. Tui⁹ michi auxiliū libenter expeto: sed libentius parē tibi gra-
tiā refero. Ego libēter meis in te rōib⁹ adjūgo. Sz libentius meū tibi officiū presto.

Toutes tes choses me sont moult agreeables mais encodes me plaisent
plus les services que tu as fays a pierre.

Cum multū michi gratissima sint que tu in me contuleris: tamē hoc gratius quod te
Propero libentissimū prestitili. Cum oīa tua michi optatissima sint hoc tamē desidera/
tius quod affinibus meis attribuisti.

O Joy ayant tous tes grans services fays ie doys penser de satiffayre.
Cum omnes tui maximis me officiis semper prosecuti fuerint illud sedulo excogitare
debeo ne tam amplissime liberalitatis immemor esse debeam. Cum omnes tui me sem-
per liberalissime complexi sunt nichil est qđ ego tuoꝝ amicoꝝ causa pretermittere dede
am. Cum omnes tui se totos michi semper patefecerint. Illud michi onus restare vi/
detur vt paribus sibi officiis correspondeam.

Nostre amity laquelle est pour grans benefices cōfermee merite que
nos choses soyent entre nous communes.

Afficacia nostra que summis officiis ab ytroqz culta est hoc demere vt oīa nīa inter-
nos coīa esse debeat. Nīa hec benivolētie cōiunctio quā nīm verqz sc̄illime p̄firmauit
hoc merito alleg posse yides vt reb⁹ nīis yterqz cōiter ytaſ. Colligatio nīe societatis.

que maiores in dies vires suscepit, p suo iure merito depositulat vt nichil inter nos de negari possit.

La solumenace de ta bonne voulente me est plaisante que ie vouldroye que elle durasse perpetuellement.

Qua en memoria amantissime tua erga mee voluntatis ita michi gratissima est vt maxime desiderem ea per perpetuo referres. Commemoratio tue erga me voluntatis ita mihi acceptissima est vt capia eam semperne conservari. Significatio tua erga me beniuolentie. Ita michi iocundissima est vt nichil magis gesta quam qd ita vi facis me sp diligas.

Tes grās vertus et nre pfaicte amitis me feroy faire toute chose pour toy. Sūmis en tuaz virum splendor et ppetuum meū de nostri amoris coniunctione inducit facit vt oia p te pfcere debeam. Insignis en tue pbitatis excellentia et incredibilis meus erga te amor efficit vt oia p tuis comodis teneat sustinere. Maxima tuoz studioroz existimatio et perpetua nostre beniuolentie coniunctio facit me tibi omnibus in rebus me totum patetiam.

Taille ma notifie que il te souvient de moy

Cicero michi significauit vt putem te non immemore esse mei. Cicero ita me coegit vt existimare possum qd nequaq; es oblitus mei. Et Ciceronis oratione percepit quod me memoria teneas.

Ton sutil engin fait que ie te ayme moult chier.

Suauitas ingenii tui facit vt te michi charissimum habeas. Perspicacia tue prudentie facit vt te habeas in optatis. Accurata tui consilii sapientia facit vt michi picipi retineas.

Ton saige coeil me induit a estre de ta voulente.

Accurata tue prudentie sententia in eadē me quoq; voluntate inducit. Bravitas tue sapientie facit vt in deliberando cōsilio tibi obtemperare debeam. Subtilis tue delibera- tions consultatio in tuā me suā addurit.

L'abundance de tes vertus fayt que ie te veulz suytre

Obertas atq; copia virtutū quibus te celeberrime exundare video me plurimum ad horat vt te velint imitari. Fortune mee que ex tuis bonis plurimi adiuste sunt atq; reseruate me admoneant vt perpetuo tibi astrictus esse debeam. Fructus quos ego ex virtutibus tuis capio qd uberrimos michi suadent vt a latere tuo nunq; discedere debeas.

Hoyant deloing la prudence de tule, lestat de la chose publique demoutra a la cōsultation dicelluy.

Emm. O. Cicero sit ita prudentissimus vt longe in posterū pspiciat suū erit onus reipublice debere bene confulere. Cu tu p singulari tua prudentia oia longe pspicias tui erit officiū cōi saluti optime puidere. Cu plautus perspicacissimo eius ingeni acumi/ ne tanq; er aliquo speculo futura pspiciat optimū esse videt vt reipublice gubernatio ni pspiciamus. Cu lentulus cōi saluti possit plus puidere qd quis nostrū ipse esse t rerum omnium administrationi pfectiendus.

Regarde combien ie te pris.

Vide quantum tibi tribuam. Vide quanto pere te existimem.

Vide quanti te faciam.

Je tay tousiours répute saige en tous tes conseilz.

Semper te consiliis capiendis virum summa prudentia predictum existimavi. Semper te in consiliis administratis optima fide ac religioe insigniti iudicavi. Semper te in omni recta ratione vivendi singulari prudentia apparatum esse cognoui.

Je ay tousiours repute saige le iugement de ta sapience.

Brauissimum ego semper iudicium de tua sapientia feci. O maximam ego semper extimationem de virtutibus tuis michi concepi.

Ja soy ce que ie te ape cognou saige ny au mains
ie le preuve encores plus tous les iours.

Et si consilium tuum inquam michi fuit cognitum tamen id magis perspicio quotidie. Quiaq; prudentia tua singulariter fuisse cognoverim tamen eam quotidie accuratorem esse videtur. Tam et si sapientia tua michi semper explorata habuerim indicies tamen maiorem constat.

Je voy finablement que tu es saige. re experior.
Nunc demum intelligo te sapere. Nunc tandem video te intelligere. Nunc postremo michi constat te virum magna prudentia predictum.

La nature q; est attrapee fait que ie desire q; tu gouvernes mes coseilz.
Natura tua temerans et modesta facit ut te consiliorum meorum moderatorem habere velim.
Animus enim tuus simplex et excelsus me adhortatur ut te mei voluntatis ac scientiam locum michi eligere debeam. Familiaritas enim tua oīm bonarum virtutum amantissimorum me vehementer adducit ut mearum oīm actionum te michi committee adiungere debeam. Conversatio tua que cum omnibus tū etiā michi gratissima est admonet me ut omnia partes vite mee tibi gubernandas deferam.

Je ne voy coseil de nuluy plus saige que le tien.
Non enim video ullius consilia tuo antiponi debere. Non satis intelligo cum spia prudētiam esse tua supiorum. Non possum iudicare ullius sapientiam esse tue prudētiam pponendam.

Les excellentes virtus meritet plustost louange q; exhortacion.
Insignes sibi virtutes tue gratulationem magis q; hortationem desiderant. Erimita clarissimarum tuarum virtutum amplitudo summis potius laudibus videtur celebra rū debere quam i incitationem desiderare. Excelles virtutum tuarum præstantia magis erigit ut clarissima oīm voce extollat quā ad maiorem affectionem inflametur.

Pour ce que tu es moult vertueulx ie verroye voulentiers
que tu fusse gouverneur de nostre chose publique.

Quoniam summis virtutibus primarium esse video cupio maxime ut nostre reipublicae gubernator presis. Quoniam in agenda virtute te primarium esse constituo ve hementer desidero ut nostre societatis moderator sis. Quoniam te virtutum amplissima virtute precipuum esse concerno expto summiopere oībus meis rōnibus adiungere.

Quoniam te hoīem virtutibꝫ antistite esse stat libetissime velle tue familiaritatis princeps

Ton gentil engin plaist a tout homine. fieri.
Prostans ingenii tuū omnem populum delectari videtur. O iurifica tui ingenii p; stācia maximam apud omnes laudem adeptā est. Approbatum enim consilium tuum sum mam apud cives tuos gratiam comparauit. Commoda atq; officiosa tue vite institutio incredibilē q; u i bonos nominis extimationem concitatuit.

La excellente des sciences te deburoyt inhorter a estudier en ycelles.

Honor em qui ex scientiis celebribz comparatur te plurimū adhortari debet vt eas maxime cōlectaris. Laus equidem cōmendationis que ex bonis artium disciplinis amplissima solet exoriri te debet vehementer incitare vt illas dies noctesqz consequi velis. Dignitas em̄ quā solēt studia scientiaz oībus afferre maximū tibi debet esse incitamentum vt diligentissimā ipsi studiis opera adhibeas. Splendor em̄ p̄ficiatis qui solēt et virtutibus elucere te plurimū debet incitare vt eas velis virtutes quā diligēter excolare. Gloria quā ē amplitudinis ex qua hoīes ppter scientias diuinis laudibus celebrant te vehementer adducere debet vt virtutū disciplinis totū te velis accommodare prestantia virtutis q̄ hoīes illustrari solet et ceteris hominibus excellentiores haberi te summopere compellere debent vt clarissimis virtutibus te totum exponas.

Nour quoy tu as tousiours apme les vertus ie te p̄se moult.

Quia intelliſci virtutes a te semp plurimū adamari. idcirco tibi maxime attribuo. Quoniam accepi ornamenti virtutū sum: nō opere tibi semp placuisse nō iniuria te magistrifico. Cum a iadueteram te studioz disciplinis plurimū excelluisse merito te primaruz meū existimo. Ē mihi semp cōsiderit rectā viuendi rōne te semp egisse nō sine causa te ceteris antepono. Cum mihi explorati habuerim virtutes in p̄cio apud te semper extitisse. ideo summis te laudibz effere nō desmo. Qm̄ ad virtutes cōparandas flagrā tillimum te semper per iotau. idcirco summa te obseruantia colo. Ē semp clarissime perspicerim te oībus affectionis disciplinis atqz exhortationibus libenter adhesisse non immentio adducor si tibi magis q̄ ceteris me adherere constituerim.

La grandeur de tes vertus fait zc.

O magnitudo virtutū quibus te optime exornatū video facit zc.
O multitudo hīs actoz quibus te preditū esse concerno me vehementer adducit zc.
Ois optimi inter nos amoris merito me impellit zc. Multitudo ingenii tui quo te pulcherrime insignitus esse constat ipso iure mihi suadere videatur zc. Splendor tue rectissimi me vite que te semper illustratum reddidit me faciliter admonet zc.

Ton conseil me semble si sage q̄ le scay faire ce que tu veuls
Admonitio tua ita mihi prudens esse videtur qd̄ ea me familiariter impellere possit
vt id sequar qd̄ tu optimū putes. Tantum em̄ tibi attribuo quod tuis admonitionibz
me faciliter accomodare potior. Cōsiliū em̄ tui tanti facio vt a p̄ceptis tuis nō discendas

La pascience monstre astes cierement
comment tu as le couraige cier.

Mercientia em̄ tua satis aperte declarare videtur quam forte geras aīm. Excelleta animi tui te magnanimum esse declarat. Virilitas perseverantie tue nobis suadere videtur q̄ tu in oībus horrendis rebus constans esse debeas.

Se la temperance doit être louee nous
pouons iugier Caton tempereant.

Si temperante laus est attribuenda modestissimū profecto catonez indicare possum⁹
Si virtus est in administrandis rebus ordine et moderatione vt maximam: cōquidam
catoni frugalitatis cōmendationem attribuimus. Si in gubernādīs magistratibus ca/
stitas et abstinentia desiderant. certe catoni qui verecundia ac parsimonia composi/
tus est. magistratus gerendos committemus;

Ta justice envers tous hōes fait que puissent bien penser de toy.

Justicia qua semper apud omnes v̄sus es facit ut optime de te sperare possum. Be/ nignitas qua amicos complecti solitus es maximam spem tue facultatis prebet omni/ bus. Liberalitas enim tua apud omnes te gratissimū facit. Veritas quam semper ex/ colmisti michi suadet ut fidem tibi integerrimam existimem.

Le bon gouvernement de ta vie fait que ie te repête homme de bien. Honorifica enim atqz laudabilis tue vite gubernatio facit ut virum te bonum existi/ me. Probaqz et officiosa tue gubernationis institutio facit; ut te virum rectum sim/ plicem et apertum arbitrari possum. Integra enim atqz optima viuendi ratio facit. ut bonum te purum sincerum equum et innocentem indicare valeam.

Non seulement toy le quel es esludier des sciences mais
aussi tous les aultres cognoissent la vertu de Tulle.

Non modo tibi qui litterarum studia colis. sed etiam ceteris arbitror. Ciceronis virtu/ tes esse notas. Non solum qui egregias bonarum artū disciplinas persequuntur. sed omnibus etiam rudibus probabilem. Catonis vitam cognitam esse existimo.

Non modo tibi qui virtutes imitaris sed etiam ceteris qui rectis viuendi rationibus adherent officiosa supplicij studiorum crebitatem auditam esse credo.

Tu si de tous les iours au pres de nous de tes incredibiles vertus.
Oulti quotidie ad nos deferint incredibiles esse tuas in omni genere virtutes. Iud/ ciatur quotidie summam esse tuarum virtutum amplitudinem. Assiduo em sermone apud nos perfert singularem tuam in omni genere virtutum præstantiam,

Je me esmerveille que tes vertus sont singulieres et diuines.

Optimor equidē facile nescio quid diuinitatis tuis virtutib⁹ esse datū. Non em ex cogi/ tare possum quid sit quot virtutes me potius diuine q̄ humane videat⁹ur. **O**ultorēc enim te sum demicatus tang⁹ hominem ex ipso celo de lapsum te virum diuina quadā virtute preditum intendo.

La vertu de Tulle sourmonte tous triomphes et victoires.

Est em Ciceronis virtus omni victoria felicioz. Præstantissima quidem virtus Cato/ nis omnium fortunæ præstantior facile iudicatur. Suppema Maronis virtutum ele/ gantia omnium felicitatem excedit.

Tulle tes conseilz me apparent bons et saiges.

Omnia tua consilia videtur plena prudentie. Omnis tue deliberationes summa sapientia referre videatur. Omnia tua instituta constat magna industria esse apparata.

Toutes tes choses me plaisent specialement ta benigne vertu.

Omnia me tua delectant. sed maxime tua summa fides. humanitas. prudētia. p̄filiū et libe/ ralitas. Omnis em tue vite rōnes michi placet maritimopere. s̄z potissimum societas. studiū religio benignitas. Dia tua michi grā sunt p̄fertiz animi magnitudo virilitas ordo mo/

Tu ne fut oncqz tāt de x̄tu a p̄dcre cartage q̄ soyt a parer a ta x̄tu deratio
Nō fuit tāti cartaginē vincere q̄nti b⁹ est qd nup tuo confilio gesseris. Nō tāti fuit offi/ ciū athenas superare. q̄nti hoc constat qd modo tua sapientia cōsecutus es. Nō em tāti facio. Scipionez numātia sustulisse q̄nti illud existimo qd ex tua x̄ture p̄fectu est.

Tulle a acqueru en Joneſſe tante vertu quāte leoyer tous les aultres
hommes en long temps acquerre.

Cicero ea est adolescens virtute dace consecutus que non nisi longo tempore solent homines comparare. Cicero etate tenera ceteros ingenio superauit. Cicero a teie ris iam annis fuit industria prestantior.

La eloquence de tue ré.

Ciceronis eloquentia latinos magno tractu expectata est. O magna est ciceronis virtutum apud omnes expectatio. Amplissima est ciceronis virtutibus existimatio.

Tuas acquis grande louenge par ta renomme.

O maximam es ex fama laudem consecutus. Summā es ex opinione existimationem adeptus. Amplissimam prorefecto ex constante hominū celebrationē est tibi virtutum laus attributa. Tua quidē noīs existimatio ex homī cōmendatiōe apud plurimos cele-

berria est.

O docimissimā nuncium de rebus nuper a te gestis. O gratissimum rumorem de fama tue salutis. O desideratissimum famam de tuarum virtutum existimatione.

O acceptissimas litteras de filio tuo ad nos redditas.

Il nest riens plus agreable a tout hōme que ta vertu.

Nichil vñq̄ gratus q̄ oib⁹ est tua virtus. Nichil optati⁹ est vñuerse ciuitati tua prudentia. Nichil acceprabilius est reipublice tua diligentia. Nichil vñquam oportuni⁹ toti populo tua prudentia. Nichil post hominū memoriam commodius accidere vidi q̄ sapienti⁹ iūtum consilium tuum.

Je me eslouy moult par la renomme de tes vertus.

Ego celebrationē tuarum virtutum plorūm gaudeo. Predicatio tue probitatis maxima me leticia affectit. Ego commendatione tua existimationis maximopere letor.

Je voy par experiance estre vray cella qui se dit de toy.

Quod omnes de tua probitate existimauerunt id ego re ipsa clarissime constare perspicio. Quas de te homines virtutes celebrant ego diuinās esse explorauī. Quaz de te homines celebritatēm predican ego eam amplissimam expertus sum.

Je scay bien combien ie te paie.

Sum michi ipse conscius quanti te facio. Non enim sum nescius quantum sibi tribuam. Ego enim recte sentio. quanti te ponderem.

Je pren grant plaisir ace que tu as

acquis honneur par ton office.

Baudeo plurimi iniam ex magistratu tuo te laude adeptum esse. Letor maxime amplissimā te rex gestaz gloria de tuo magistratu deportans. Baudeo maximopere summam te ex virtutibus tuis existimationem fuisse consecutum. Letor enim vehementer magnūm te ex officiis tuis fructum cepisse.

Je pren grande delectation de ton office.

Et magistrati tuo magna capio voluptate. Acceptio tui magistrati summā michi affer oblectationem. Suscessus honorum tuorum magne michi quotidie accedit voluptati. Amplificatio tue dignitatis est michi plurimum iocundissima.

Je me eslouys de ta prosperité.

Bratulor fortune tue. Bratulor perspicacie ingenii tui. Bratulor magnitudini animi tui. Bratulor felicitati tue. Virtus enim tua me cogit ut tibi plurimuz gratulez. Vir-

tutibus enim tuis adducor me tecum plurimum gratificari debere.

L'amour que tu me portes mest moult chiere.

Declaratio animi tui quā erga me habere dicis est michi. mirandū in modū. Optatis/
sima coniuctio tue optime erga me voluntatis michi suavitatem assert. quod me amas
est michi vehementer pgratissimū. Familiaritatis affinitas quā necum. officiosissime
congelasti maxime michi voluptati accedit.

Ta prosperite me est plus chiere que anul autre.

Nemini concedam vt tua prosperitas fuerit iocundior q̄ michi. Nulli quidem assen/
tior mas cōmoditatis rōnes etenire cariores q̄ michi. Nulla quidem ratione tollere vt
tue honorum accessiones cuiq̄ gratiores contingere possent quam michi.

Se tu ne cognouisses les vertus de sempronio
ie te infoimo roye plus longuement

Nisi sempronii virtutes tibi notas esse arbitrarer de eo multa tibi narrarem. Nisi mi-
chi exploratum esset cognoscere te quibus sit. Malius virtutibus exornatus de hoc
plurib' tecū agerē. Si Catonis virtutes tibi ignotas existimare de ipsis certiorē redderē

Je prens plaisir que mes services te soyenr plaisans.

Baudeo plurimū mea tibi seruitia accidisse gratissima. Letor marimopere quā qđ p
te facio tibi accepta sūt. Est michi iocundissimum que pro te gesserim tibi videri pro/
babilia. O magna afficio voluptate erga te meam tibi operam placuisse.

Ta voglente enuers moy me est moult plaisante.

Nichil est michi amabilius tua erga me voluntate. Nichil est michi gratias tuo in me
officio. Nichil est michi tua in me diligentia. Nichil est michi magis in optatis quam
tua beneficiorum cognitione.

Iay eu bonnes nouvelles entendant que tu es bien.

Acceptissimū mīcū accepi cū te recte agentez intellerci. Optatus michi nichil accide-
re potuisset qđ de florente statu tuo est michi nunciatum. Res michi iocundior signi-
ficari non potuisset qđ qđ de bono statu tuo certior factus sum.

Sachez que iay tousiours plus chiere ta dignite

Scito amoris michi in dies esse cure dignitatem tuam. Tibi veliz persuadeas res tuas
michi in dies esse cariores. Hoc tibi velim persuadeas me pro rebus tuis quotidie sie/
ti dilectioniore. Hoc tibi velim status oia tua in dies michi accidere iocundiora.

Pour quoy tu es benigne enuers tout homme ne est pas

merveille se tout homme te requiert ason besoing.

Qm liberalitas tua oībus planissima est: non igitur mireris si hoies in eoz negocis
benignitatem tuam experturi. Cum tua benignitas nemini vnḡ defuerit. nichil est igit
qd mireris si cā plurimi in eoz causis te sibi comendat. Quia tua apud om̄s bñficia nota
sunt. nulla igitur te moueat admiratio si multi se tibi cōmendat. Cum te oēs liberalissi-
mum cognoscāt nō est qđ aliq̄ teneris admiratione: si om̄nes tuum officium requirant

Je me c̄sor de la conservation de ta louenge.

Letor plurimū famā te incolumē seruasse. Nō parua afficio leticia tui noīs existima-
tionē te integrē defandisse. Nō dici possit qntis gaudeā te honorem tui illesuz seruasse.

Je pren grāt p̄ solation que tu soyes retourne p̄ deuere nous sain z sauvie.

Saudeo maximopere te ad nos recte valorem recepisse. **M**urimur ut debeo letoz te
ad nos sancti contulisse. Est enim michi magis voluptati te ad nos tutum redisse.

Je desire moult que nous puissions estre en semble.

Optarem ut multis ex causis una esse possemus. Desiderarem vehementissime iam eum
plurib⁹ de reb⁹ præfertia nostrā colere possemus. **D**omini yellem ut de magnis ac mul-
tis rerū accessionibus ad virumq; nostrum pertinentibus conuenire valeremus.

Se pour desirer pensoye auoir vaillans hommes ie vouldroye
que tu feusses tousiours en mes conseilz

Si michi facultas optabilita data esset hoies optima res eligendi tu in primis michi es-
ses in meis consiliis eligendus. Si te arbitratu meo possidere possem numerus a mis con-
siliis dissipare. Si ex sententia mea te frui valerē tu essem oīm meoru cōsiliorū modera-
tor. Si ex yoto michi data esset tui possēndi facultas oīa mea p̄silia tibi gubernāda co-

Jay grant plaisir de nostre compagnie.

Ortima afficior locundiate et familiaritate nostra. Non modicum afficior volupta-
te ex nostra affinitate. Non parua afficior utilitate ex consilio tuo.

Joy oyant parler Cato me semble que ie roye.

Cum catonem loquenter audio te audire videoz. Cum catonem tuo ad me nomine ve-
nientem video te videre existimo. Quotiens fabrichus tuas michi litteras obsignat to-
cens sermonem me habere videoz.

Je ne pourroye dire cōbien ie desire le salut de la chose publique.

Non possum dicere quantum desiderem reipublice salutem. Non possum verbis expli-
care quātupere reipublice fauam. Non possum rōne explicare quāta amoris caritate
republicaz cōplectar. Non possum aliquo iuri exprimere quātu republicā carissimā
semp habuerim. Non possum aliquid significatōe describere q̄ verus communis salutis patro

Je me eslou monit du salut des bons.

nus atqz defensor exiterim.

Ego salute bonorum imaginopere letoz. Ego officiorum hominum incolumentis ve-
hementissime cupidus. Ego felicitatis iustorum sedulo sum curiosus.

Tulle ne pourroyt avoir este plus diligent

a tes louenges que il a este.

Ciceron diligentior tuis landibus esse non potuit q̄ fuit. Cato ḡtiosior dignitati tue quā
exit esse non potuisset. **O**lio constantior tue cause non esse valuisse q̄ fuit. Lentulus
amicior tuis rationibus esse non potuisset q̄ existerit.

Ta dignite fait que tout ce que tu feras soyent bien note.

Tua dignitas facit ut animaduertatur quicquid facis. Clarissima tue auctoritatis ex-
cellentia efficit ut quicquid agas vehementer denote ur. Tuarum virtutum splendor
homines commonet ut quecumq; facias ponderent.

Tulle ne sera point descen aulr choses qui se pourront pourueoir.

Ciceron in his que prouideri possunt non falletur. Sulpicins in rebus illis que prouide-
ri possunt nō deciperet. Cato in his que aliquo consilio refelli possunt nō capietur. **O** Jar-
cellus in illis negotiis que in ysu hominū euemire solet; nō poterit defraudari.

Jay continuellement le cuer a ta dignite.

Dignitas emai tua sedullo est michi cure. Honor equidem tuis perpetius perpetuo

michi animo sedet. Negocia enim tua quotidie michi sunt infixa memore.

Je voy partout lamour que tu me portes.

Quo quo me verto tui amoris vestigia concerno. Quanto magis mecum adiuveto tanto tua erga me benivolentia maiorem esse video. Quo magis mecum ex cogito eo tua erga me amoris coniunctionem magis in dies augeri sentio.

La vie des bons ma tousloirs pleu.

Bonorum vita semper plurimum me delectauit. Quiesce in de re sua publica recte sentientes a me semper vincere adamati fuerunt. Qui officio suâ viuendi substitutione immulat summum

Toute mon esperance est en toy fermee: a me amore plectant.

Omnis mea spes in te posita est. Scito spem meam totam in uno te esse statim. In te profecto summopere confido. In nullo em alio q̄ in te spem habere nolui. Omnum enim spem meam in te fisi ac locavi.

Se ie nauoye proue ta loyaulte ie ne sceroye pas hardi de te dire mon secret.

Nisi fides tua michi probata esset no auderem mea cōsilia tibi declarare. Nisi tua michi benivolentia esset exprobata nequaquam considerem meā tibi constitutionem aperire. Nisi tue vite ratio optime michi cognita esset non auderem mea tibi secreta committere.

Se ie me doubtoye de ta voulente ie te prieroye

avecques grant instance que tu me fauorisasses.

Si de tua erga me voluntate dubitarem pluribus verbis ad te scripssem ut rationib⁹ meis inferuires. Nisi recta de michi fidē tenerē. Multib⁹ tecū agerē ut cause mee fa uere deberes. Si de nostra amoris coniunctione suspicaretur longiori quidem ratione te contendere ut te michi accommodares.

Jay esperance que moyennant ta sagesse ie obtien/

dray toutes choses que ie vouldray

Spero enim tua prudenteria fretus quod opto consequi posse. Confido enim tua sapientia intercedente cupio faciliter possidere. O michi enim optime persuadeo opera consilio tuo adiuvante quod desidero poss' faciliter impetrare.

Je vouldroye etre aussi eureur comme ie le merite,

Vellam ut meritus sum ita felix essem. Optarem em vite statum obtainere quam mea de merita depositularer. Utinā ea michi status cōditio data esset q̄ puenire michi ptingerer

Tulle a bien fait au pays.

Ciceron est de cōmuni salute benemeritus. Ciceronē de republica puto optime meritum. Ciceronem de republica semper recte sentire cognoui.

Ja nature me tyre a la pays.

Oja vero natura me trahit ad pacem. Oja autem consuetudo me ducit ad studia bonarum artium. Oja autem voluntas me trahit ad libertatem.

Jay este inques a maintenant plus honteur

a toy demander seruice que ne requiert nostre amistie.

Verecundior adhuc cū alloquii te vellam fui quam per tuam erga me benivolentiaz licet. Undoz quide subructicus multociens me detinuit cū loqui ad te cotendere velles. Pudiculus nimis adhuc erga me te fui cum operam tuam expetere vellam.

Je pris bien la vergoigne mais je pris plus la liberte de pouvoir

parler liberalement

b iiiij

Amo verecundiam sed potius libertatez loquendi. Cara enī michi est modestia sed mihi carior est vivendi libertas. Libet obseruo pudorez liberti^e desidero agēdi licetia.

Vaticinus a tousiours este homme gracieux.
Vaticinus semper fuit beneficior diligentissime memor. Vaticinus vir semper gratissimus extitit. Vaticinus semper curavit ne in gratitudinis vicio vng^e crimulari possit. Vaticinus solet amicis mutua beneficiorum yicissitudine respondere. Vaticinus conseruit candem officiorum gratiam referre.

Je ne ay encores congneu nully plus saige que Tulle.

Dindentiorē adhuc meminē nō cicerone cognoui. Accuratio adhuc nemo michi vius est q̄ noster marcus cato. Collidiorē cōsilio pediti nemine expertus fui q̄ sulpiciū

Je oye tous les iours moult de choses les quelles ie vouldroie que feussent vrayes.

Oulta andio quotidie que cupio esse vera. Oulta michi quotidie nunciantur q̄ vti- na verā sint. Oagna ad nos quotidie deferunt q̄ ita vt dicūtur constare cupio.

De la grande moleste ie vse ceste consolation que celuy que tay fait ne se peult reprendre.

In maximo animi acerbitate hac vtoz solatione quod que feci omni culpa carēt. In maximo dolore hac vtoz solatione quod sum michi cōscius omni equissimo animo fecisse. In summis molestiis hac fruo recreatione qd nulla me sine rōne pmissum est.

Si fait de la paix la chose va comment tu sees.

De pace est vt optashi. De studiis nostris ita esse constat vt maxime cupis. De statu reipublice ita foze videbis vt desideras. De magistratu cicronis ita erit vt volumus. De dignitate catonis ita est vt speramus. De salute nroy ita est vt fingebamus.

Jay yen tes lettres semblables a ta nequice inuiteuse orgueilleuse mensongiere.

Litteras tuas vidi simillimas tue nequicie contumeliosas perfidas siquias et mendacos. Tuas michi litteras decullit. Compilius plenas discordie temeritatis superbie crudelitatis. Tuam legi epistolā delirantē in iuriōsam molestiam illiberalē facinorosam.

Jay receu tes lettres parlant inconstamment.

Epistola tua vacillibus litteris michi data est. littere tue incōstanter loquētes michi reddite sunt. Tuas recepi lfas maleficietes. Epistolā mi fluctuantib^e litteris plegi.

Tes lettres mont donne grā suspicione mais non longuement.

Nō diu sed acriter tue nos suspicione cohuerunt. Nō longe quidē sed deterime nobis incederūt belloz interminatioēs. Nō longo tpe sed acerbissima maloz calamita-

Jay este espianante pour tes lettres. te oppessi sum^e et cōfesti.

Eranimatus est iason tuis litteris. Martiniū valde dionisius ex mādato senatus per te refractus est acriter lepid^e exercitus aduentu contra mellinū. Mercusius est misere

Te ne ay ose cōmettre mes lettres a appe. lentulus litteris Ciceronis.

Non ausus fui litteris meas appio committere. Non michi vīsum est singulis recte litteras ass^egnare posse. Non existimau litteras meas lepido esse tute commitendas.

Molui meas litteras palioni temere consignari.

Ne as tu hōne a non me rescripreiens.

Nonne huius te suppenderet ut cam iam litterarum fasciculos reperis nichil michi remiseris. **A**hi vita verecundia conoueris non te multitudini litterarum a me missarum mihi quicq; respondere. Ita ne pudoce officis aliquo nichil tuaz ad me lraz remittere.

La liberte est oppression la inquite de mauluays.

Sceleribus maloz oppresa est bonoz libertas. Iniquitate perfidiorum status honorum turpiter est infectus. Inprobitate pditoz affictus est bonoz benemodi cursus.

Je croy que tu cognos la scelerite de nos enemys.

Sceleritate inimicorum nostroz tibi notam esse arbitroz. Improbitate inimicorum nostrorum dñi inuidorum credo te iam cognouisse. Quanta sit nostroz inimicorum iniquitas minime to fugere existimor. Non em te preterit q̄ta sit improboz malignitas.

Non te meruelles se ie suis este courrouze avec appe.

Noli mirari si appos acriter suscensca. Nulla moucaris admiratione si in pomplium incandescam. Non est quod mireris si in Sapinum indignoz.

Dieu doyent le mal an a Papile homme tres inique,

Deus Dapilio malefaciat hemini omnium nequissimo,

Deus opianico maluerat homini sceleratissimo.

Deus capiunum pdat hominem ingratissum.

Il est autcune foys vtile refrener la nequice des mauluays.

Ojalorum improbitatem aliquando retundi vtile est. **P**erfidiorum iniquitez minui necessarium est. Inuidorum detractionibus pa i ure respondere licitum est. **F**

Les hommes ne ont nulle occasion de moy huyre.

Quod homines michi nocere debeant causazon habent. **Q**uod quisq; detrahere debet nulla quidam iusta causa oblata est. **Q**uod me homines iniuriis prosequantur id profecto sine causa facere videntur.

Les hommes envieulx ne cessent tous les iours de dyre mal de moy.

Homines inuidi non cessant quotidie nostram existimationem labefacere.

Homines maluolentis suffici assidue nobis detrahere student.

Homines natura maledicti rectam viuendi rationem coinqinare machinantur.

La malice des hommes fayt que beaucoup de choses

se prennent a autre intention que elles ne se font.

Perfidia homini facit vt nō ea ratione qua ab hominibus facta sint accipiantur.

Inuidia hominum facit vt nomnulla durius q̄ dicta sint proferantur.

Ojaluolentia hominum facit vt pleraq; obscurius q̄ a te acta sint interpretentur.

Je aurore douleur de la inconstance de mes

parolles si ne fusse par default d'autre.

Dolorum inconstancia meoz verboz nisi ex alioz peccato penderet. **E**xtenuarē ea que legisti me frustra tibi scripsisse nisi alioz crimine hoc factum esset. **P**uderet me inconstante mearū litterarum si non ex aliena levitate penderent. **N**on possem perpeti fidem quam de me tibi dedi frustrata esse nisi fortuna sustineret.

Teillement que il ne scet si non dire tous les maluyl de nous.

Ita ne preter detractiones res alie de me tibi deferuntur. **I**ta ne preter maledicta de

tractionibus nostris tibi denunciantur. Ita ne preter malā noīs existimationē tibi afferatur. Ita ne preter res mendaces tibi de nobis referuntur.

Unques ne fut herode tāt en malueillance des romains que est edinie de no⁹

Nunq̄ nero tam fuit odio romanis quanto nobis est edinins.

Nunq̄ dionistas tantū fuit innus syracusis quantū nobis est capiūs.

Nunq̄ ferus alexander tantū fuit eros us pconēsibus quātum nobis est faciūs.

Je ouye tous les iours beaucoup de choses lesquelles
ie vouldroye que fussent faulses.

¶ulta audio quotidie que cupio esse falsa. Maria indies intelligo que vtinam mania
sunt. Jagna indies cogoz audire que varia esse cupio. Non possum abduci cum quoti
die varia percipiā sed facta esse omnia libenter exopto.

Le manuays temps ma destoube que ie ne suis venu a toy.
¶arima aeris perturbatio adiut prohibuit ne ad te accederem. Imbres et venti causa
fuerunt ne tabellarioris tibi mittere potuerim. Jagnitude hiemis ab hac vñqz die ve
nit ut quid ageremus intelligere posses.

Je non ay encores venu multi si de peu valleur q̄ marcho scarampano.

Inscriptio profecto marco scarampano neminem esse vidi.
Nescio quis traditio ignauor reperiri possit. Insanior ceteris hominibus michi vi
deur esse lambertanus.

Jay grant melencolie de aduersa fortune.
Incredibili sum de tua aduersa valitudine sollicitudine confessus. Sollicitat me vche
menter tua aduersa valitudo. Excruciat me nimū tuor infortuniorū calamitas.

¶rohemium Synonymorum Narrationum.

Um nostre mentis conceptum aperire et que nos ad dicendum moue
ant explicare volemus. ¶i Johannes illud diligenter obseruare de
bemus ut narratio a nobis habita ydonea et commoda constet. Nam
ipsa narratio debet breuiter explicari ut ab auditoribus facilime co
prehendaſ. Cōuenit etiā qđ dilucide aperiāt ut ab auditoribus claris
sime intelligatur. Operet preterea quod verisimiliter declaretur
vt ipsa fidem possit auditoribus probabilem efficere. De quib⁹ narrationib⁹ alt
qua principia hic tibi denourai. que si fortasse nimis pauca videbūtur bac profecto nar
ratione exculari debent quod vñsquisqz cui aliquid emarrare cōtingat satis clarissime
intelliget. Quid si illud et cuius erat qđ planum facere voluerit. qđ cu recte nouerit fac
lis erit sibi de fatigatio id ipsiū dilucide denotare et in mediū aperissime demonstrare.

En Tullio sont ces vertus.
In Eicerone sunt he virtutes iustus fortis temperans. In Eicerone poteris hec co
gnoscere. Industriam consilium sapientiam humanitatem; liberalitatem modestiam.
In Eicerone hec esse constant bonitatem. integritatem. pietatem. fidem. caritatem.

En clode sont ces vices.
In clodio hec omnia videmus. Inscriiaz. secordiam temeritatem. confusionem prepo
gerationem. In Clodio hec esse constant iniquitatem. superbiam. crudelitatem audi
tum.

14

ciam.inconstantiam.in Clodio hec omnia experti sumus deceptiones.calumpnias.yio
lentiam.Iracundiam implicationem.

De puis le commencement iusques a la fin seroyt trop longue la narration.
¶ principio em totius cause usq; ad finem longa nimis eset enarratio. Ab inicio quidem
totius negotii usq; ad extreum prolixa nimis eset dicendi ratio. Ab exordio em totius
accessionis usq; ad calcem diffusa eset nimis commentandi ratiocinatio.

Je vouldroye voulentiers par beaucoup de
raysons que tu domasses oeuvre aux sciences.

Opoteret maximo opere mi lamberte te cum pluribus ex causis bonarum artium di-
sciplinis operam addibere. Primum qipse scientiarum virtutes hominum ingenii
maxime continentur. Hoc primum sequitur illud q oportunitate sunt in omnibus ho-
minum rebus sive secundis sive aduersis. Deinde nichil est ab ipso deo excepta anima ho-
minibus datum ipsis scientiarum virtutibus prestantius. Et illud adiungo q neq; opi-
da neq; ciuitates neq; puerie aut deniq; vle rationes absq; scientiarum preceptis gu-
bernari possent. Neq; hoc racebo q nisi ipse bonarum artium doctrine apud humanum
genus colerentur hoies. pfecto eoz vitam tangit animalia bruta agere conarentur.
Addo etiam quod ipse virtutes homini viuo nunquam eripi possunt. Hinc item accedit quod
ipsi etiam homini mortuo sempiternam laudis existimationem comparant accedit eo-
dem quod he virtutes homines prestantiores efficiunt eti animas reddunt illustrio-
res. Terterea nichil est scientiarum cognitione prestantius. Et hec etiam addes quod
qui illis adherent eti vitam florietiorē degere possunt. Et illud rursus addendum
est tranquillis in rebus maximam afferunt hominibus oblectationem: tristibus vero
et calamitosis temporum conditionibus salutem important. Postremo quod caput est
spem em scientiarum facultates talem tangit amplissimam comoditatem oportunitatem
secum afferunt ut eti homines ceteras omnes res amiserint. Ipse tñ insignes bonarum
disciplinarum virtutes ipsorum hominum vitam comodissime sustentare possunt.

Quant ie te voy il me semble que
ie voy vng autre moy mesme.

Cum te video me alteri videre videoz. Cum te infineoz intimos amicos michi videre exi-
stimo. Cum te complector prestantissimos inspicere videoz.

O Joy lisant tes lettres il me semble que ie parle avec toy.

Cum tuas lras lego tecum videoz colloqui. Lras contemplans tecum sermonem habere vi-
deoz. Quotiens epistolaz tuas contracto zotient video te habere.

Je nay nulli si non toy au quel ie puisse cognostre
la pimage de nostre ancienne benivolance.

Nemine reliquum habeo in quo possum imaginem antique benivolentie cognoscere.
Aliu nemine cognosco in quo pstatim nre puctios colligatoem cōspicere valeat. Nemini
ne aliu sup esse video in quo pslim illa nostri amoris societate representare possum.

Le premier iour que ie te vis ie comencay
a toy aymer non pensant estre amie de toy.

Quo die te cognoui te amare cepi non eritimus amari a te.

Cum primu te vidi magnum feci inicium futur e nostre augende benivolentie.cum tamen

non putarem ut me amare deberes.
Ut primum te audiui in te amando exarci minime tamen reputans ut mutuo michi a/
more responderes.

La premiere foys que ie te vis ie fus amoureuse de toy
Ego exprimū te vidi in amicicia tua exarci. Quo tempore michi cognitus fuisti eodem
mirifice te diligere cepi. Quia primū tecū allocut⁹ sum in amoē tuū maximopere cōmo

En la premiere amour que ens avec cathō i ur par vertu. tus fui.

In mea noua amicicia cū Cathbone primus additus fuit per virtutez. In prima amo
ris coniunctione quāz ego cum Scipione contraci amicicia sores pro suo in me officio
aperte sunt. In prima beniuolentie coniunctione que michi cum tribunio collegata est
caput amoris fuit insignis familiaritatis affinitas.

Je comencay a toy aymer des le commencement de ionesse.
Ego vsqz ab adolescētia te amare cepi: vsqz a teneris annis te plurimam dileri. Vs/
qz a puer magna sum te beniuolentia complectus. Vsqz ab infanthia te michi amore
coniuxi. Vsqz ab incububilis te clarissimum habui. Vsqz a teneris vnguiculis te ma
gnifici. Vsqz ab inuite erate tibi libēter inseruui. Vsqz a primis temporibus nostre
eratis de quibus memorīa accepimus summa fui te beniuolentia prosecutus.

Il appartient moult a tous de nous.
Ytriusqz nostrū magis interest. O agni viriusqz nostrū intereste puto. Hoc viriusqz no
strum incumbit maximopere. Hoc equidē ad rationes ytriusqz nostrum, vehementissi
me pertinere viderur.

Barde celle chose que me says attandre.
Vide quid michi sumpsi. Vide quid michi persuasi. Vide quid michi constitui. Vide
quid animaduerti. Vide quid michi cōeci. Vide quid mecum cogitau.

Je te diray ce que ie pense
Quid autem sperem tibi dicam. Quid autem confidam tibi declarabo. Quid autem
coniectem tibi aperiam. quid nunc exploratum habeam tibi denudabo.
Quid autem tenetum tibi significabo.

Je te mande balde lequel te soy recommande.
O Jitte ad te. Balbi nūs beneficū exormandū. Lentulus ad te venit tua libertate
cōplectendū. Caius ad te proficiscitur tua benignitate colinstrandū.

Mentre yaillit moult nostre amitié et service.
Hoc multū valuit tū vetus nostra amicicia tū beneficioz magnitudo. Hoc valde pre
fuit tū pristina beniuolētia tū summa nra liberalitas. Hoc plurimū cōduxit cū nostre
familiaritatis coniunctio tum etiam nostra benignitas.

O Jarcel maura touſiours pour bon amy.
O Jarcellus oibz in rebus mesibz semper habebit affixum. O Jarcellus me sibi sem
per amantissimum esse cognoscat. O Jarcellus em est me semper sibi in omnibz eius
actionibz obsequentiſſimum habiturus.

Jay accepte tes excusations q̄ ne mas peu rescrire pour occupacōs q̄ tu as
Quod te excusas, ppter occupationē nō potuisse scribere satis apud me valet. Iccii /
p̄io excusationē qua ysus es quod occupationibz impeditus non scribere potueris.

Quod dicis te occupatis unum tuis me litteris visitare non potuisse satis excusabile
 tua hec ratio michi esse videtur. Ø chose agreeable. Ø rem gratam.
 Ø negotium acceptum. Ø casum desideratum. Ø accessione opportunitati
 mam. Ø foruma commodam. Ø conditione expectatam. Ø rationem
 apertam. Ø factum coveniens. Ø vertu attendue. Ø virtutem expe
 ctatam. Ø industria pspicacem. Ø collum sapientissimum. Ø equitate
 benignissimam. Ø constannam pseuerantem. Ø modestiam frugalem.
 Ø moulte chose gentile. Ø multa preclara. Ø plurima florentissima.
 Ø plura venusta. Ø varia magnifica. Ø plurima egregia. Ø innu
 merabilia conducibilia.
 Ø multa intollerabili. Ø multa abhorrenda. Ø multa indigna. Ø
 multa perniciosa. Ø multa horrenda. Ø innumerabilia implicata
 Ø chose miserable.

Ø rem miseram. Ø incommoditate inaudita. Ø tempora calamitosa.
 Ø consilium preditum. Ø vitam vituperandam. Ø detrimentum insperatum.
 Ø orgueil intollerable. Ø disciplinam preposteram.
 Ø superbia inaudita. Ø pfidia intollerabile. Ø versuciam dolosam.
 Ø cogitationem pestiferam. Ø mores barbaros.

Jay a present la commodite de le fayre.
 Nunc nactus sum occasionem ageudi. Nuc sum tractandi facultate consecutus.
 Nunc perficiendi sum oportunitatem adeptus.

Jay cognue cella.
 Sum bee consecutus. Hoc videoz pfectisse. Hec em complexus sum.
 Cecy est de fayre. Rem eo loco pdixi. Hoc egi.
 Illud em agendum est. Istud em ornandum est. Est em istud prouidendum. Hoc em est mini
 me negligendum. Hoc nequaquam est pretermittendum.

Il se fayt grande diligence.
 Agitur diligenter. Labozatur vehementer. Curatur diligentissime. Inuigilatur quo
 tidie. nichil pretermittitur. Sedulio fit.

Tule a ouvre toute italie a son estude.
 Cicero ex eius studio hoc est consecutus quod italicam totam eius virtutibus illustravit.
 Cicero eius eloquentia italicas provincias adornauit. Cicero eius bonarum artium di
 scipulorum amplissimum italicum artulit splendoris ornamentum.

Pompeius a fayt celles choses que son moult utiles a nostre cite.
 Pompeius eas res gessit que rem publicam plurimum adauxerunt. Pompeius est ea co
 secutus que urbis statu stabilierunt. Pompeius eo rem pdixit ut cois salus iam teneri
 possit. Pompeius eas res perficit que rationes ciuitatis reformatent.

Caton ma promis de fayre grande diligence pour moy.
 Caton michi polictus est mirificus genere diligenter. Caton michi testatus est incredibilem
 semelis rebus curam prestitum. Caton hoc michi polictus se diligentissime p meis ra
 tionibus vigilaturum
 Hoc magno tibi erit adiumento. Hoc amplissimo tibi erit emolumento. Hoc tibi plu

rimum est expediens. Hoc est tibi summopere cōducibile. Hoc tibi est admodum
oportū. Hoc maxime tibi vsui futurū est. Hoc rationib⁹ tuis maxie p̄decere videt

¶ Joy retourne de la province aussi tostie te scripuis.
Tantum ex provincia redirem cū has tibi litteras scripsi. Tantū modo ex magistra
tu remeaueram cū hanc tibi epistolam obſignandam comisi. Illo tunc dñm nouiter
me explicaueram quādo bis te litteris visitavi.

Jauoyes au couraige de le fayre.

¶ Jichi erait in aino velle facere aiauduerā velle curare. Encogitauerā agere debere
Deliberauit oportere debere perficere.

¶ Le venir de que fayt Tule a toy me est moult couenant a la liberte.
Profecto Eicer ad te est michi ad breuitatē accommodata. Aduentus Eiceronis mihi
apt⁹ ē ad breuitatē i scribēdo. Eiceronis ad te visitatio mēa scribēdi breuitatē excusabit

¶ Jay response a vine epistole ie respondray a la lettre.
Omni epistole respondi venio ad alteraz. Ydme epistole satisfeci nunc ad alteram acce
do. Deumis tuis litteris rescripti ad alteram venio.

¶ Joy ayant recue tes lettres ie cōmenceray a tracter ta cause.
Ego post tuas litteras michi datas causam tuā q̄z primū curare cepi. Ego postq̄ rece
pi tuas litteras p̄imū qđ ego feci dignitatē tuā defēdi. Ego post tuas lras michi datas
cām tuā q̄z p̄imū curare cepi. Ego postq̄ recepi tuas litteras p̄imū qđ ego feci dignita
té tuā defendi. Ego lectis tuis litteris statim de rōnibus tuis cogitauit.

¶ Jay moult remercye Catlon.
¶ pluribus verbis cathoni gratias vici. ¶ Iulto sermone cathoni gratulatus sum.
Longa oratione cathoni gratias eḡ. ¶ Jagno quidem beneficio cathoni grās dedi.

Sers diligentement la republique.
Fac in repu. omni cura ac cogitatione incumbas. Fac omnib⁹ viribus cōi saluti inser
uias. Fac omni studio publicis rationibus faucas.

Nous avions besoing de ton anctorite.
Auctoritate tua nobis opus est. Consilio em̄ tuo indigem⁹. Bratia est nobis omnino
necessaria. Virtus em̄ tua est nobis plurimū oportuna.

¶ Jay bien trayte la republique.
Sum em̄ cōplexus oēs rōes reipublice. Dia p̄fecī q̄ ad républiquā attinent. Sum oia
cōsecut⁹ vt republika recte gubernet. Dia p̄scrutar⁹ sum que ad rempublika pertine
re videntur. Nlichil quod ad rempublicam pertineat pretermis. Nullo loco defui quin
vt respubliqua optime gereretur. Cecy te sera a grant honneur.
Hoc magno tibi erit honori. Hoc summo tibi erit ornamento. Hoc erit dignitati the
plurimum conducibile. Hoc tue dignitati admodū erit expediens. Hoc tue existima
tioni q̄z maxime futurum est commodum.

Il est grant opinion de toy ⁊ de tes vertus.
¶ Jagna est enim opinio de te. ¶ Jagna est de te commendatio. ¶ Jagna est memoria
marū renū gestarum. ¶ Jarima est de virtutibus tuis existimatio. Summa scito esse in
expectatione nomē tui atqz virtutem. Omnia enim illa a te expectuntur que a viro
summo ingenio summaqz virtute pedito expectari solent.

Tout homme a regart a Tulle.

Omnes pendent ab ore Ciceronis. **O**nus oculi in cicerone coniecti sunt. **O**mnes enim animaduerterunt quid cicerro faciat.

Toy me priant que ie te escripuisse me semble chose licite.

Cum mecum egeris vt te iuuarem digna michi res visa est. **C**um me rogaueris vt honorem tuum defendere equi esse existimavi quod re. **C**um apud me insisteris vt me tibi accommodarem rectum esse dixi. **C**um a me petieris vt dignitati tue fauerem ini quum esse putau misi re. **C**um a me contendeleris vt causam tuam curarem amore nostro dignum esse indicau vi re. **C**um me affligitaueris vt affines tuos complecti debem benevolentie nostre contienens existimau vi re.

JIl appartient a gentil couraige de soy mostrer homme gracieulx.

Est enim uigenii animi virum se prestare q̄ gratissimum. **E**st hominis officios beneficiorum se memorem demonstrare. **E**st enim boni hominis paren meritorum gratiam referre. **E**st enim hominis grati minus officii respondere debere.

Touteſſoys que crebonie me voy il me remercie des services q̄ tu ly as fait

Quoſtienſciqz me creboni videt marcas p̄ tuis se in officiis michi gratias agit. **Q**uoſtienſciqz crebonius fuit michi obuiā pro amplissima tua in se libertate michi gratifica tur. **Q**uotidie crebonius est in ea voluntate constitut⁹ vt extuo in se bñficio meū plu

Le pler de Tulle me fust moult plaisir. **r̄imū p̄gratularis**

Iocunda michi ciceronis oratio fuit. Ciceronem libentissime loquentem audiui.

Éideo michi gratissimus fuit sermo ciceronis; vt neminem audiam libencius.

Se de homme playſant ta voulente ie consente cest autre.

Hoc tuū iudicū cum michi gratissimum esse dicam sequitur illud vt.

Manc tuam sententiam cum michi aptissimum esse profitear illud etiam adiungo.

Hec voluntas cum michi probabilis esse videatur hoc etiam accidit re.

Jay fayt toute chose pour satisfayre a ta voulente.

Oia feci vt voluntate tua optineres. **O**ia tibi a me petenti libentissime recepi vt qd velles conſequi posſes. **O**mnia curauit vt tuo esset satiſfactum desiderio.

Les nūmatis sont disposes plutost de mourir

que de se soubmettre a nul services.

Hoc animo cito oēs nūmatinos vt morte seruituti anteponent.

Nūmantini nec vivere nec supereres carthagini volunt. Nec em est propositum nūmatis vt fidem carthagini datam oībus fortunis antiquoy existiment.

Tulle est encores ferme en son bon propos

Ecero adhuc est in officio constans. **E**cero in eadem recta est voluntate qua solet op time esse constitutus. **E**cero eandem virtutis conscientia quā adhuc obseruauit. **E**cero eadem sentit que sentire consuevit.

La chouſe eſt ailee bien

Res bene gesta eſt. **R**es em bene ſe habet. **R**es em felicem exitū consecuta eſt.

Res equidem optatum portum adepta eſt. **R**es feliciter acta eſt.

La chouſe eſt ailee a nostre mode ⁊ a nostre playſir.

Res enim ex ſententia gesta eſt. factum equidem ex voluntate actum eſt.

Sententia profecto ex optatis meis lata est. Negociū em ex desiderio meo factum est.
Causa em ex voto tractata est ut optauit ita est. fortuna successit ut volui exoptandi.
Sors em cecidit quēadmodū volui. Actio bonorū michi contingit arbitratu meo. Res
enī est moe meo constituta.

Je desyre moult que tu acquieres louange par ta vertu.

Excepto vehementer ut tuaꝝ virtutum aliquod lumen eluceat. Tu fac in agendo glo-
ria te vincas. Tu fac ut ad summam gloriam contendas. Da operam ut in virtutibꝫ
excellentia nemini concedas.

Je vouldroye anoyr la pruissance de pouuoir studier.

Vellel vi accidisset tempus ut studio immigilare possem. Optare illam michi oblata
facultatem ut sententias possem extollere. Vtunam illa michi esset oblata potestas
ut egregias bonarū artium disciplinas pertractare valerem. Vellel iam michi oport
tunitatem contigisse ut litterarum studiis me totum exponere possem.

Je vouldroye que par le temps passé tu me heusses invite a ton estude.

Vellel superioribus annis me ad studia bonarū artū invitasses.

Optarem anterioribus annis me tibi scientiarum comitem adiurasses.

Vinam ante hoc ad disciplinam virtutum me tecum conueniesse.

Je vouldroye de toy cella que iespere de obtenir.

Vellel id a te quod obtainere spero. Optarem id a virtute tua quod facile impetrare
confido. Cupio id a tuo magistratu quod obtainere credo.

Appayne que ie me retien que ie ne voys incontinent a toy.

Ego vir teneor quin ad te occurrerē. Ego pene me contineo quin ad te aduolem. Ego
vir arbitror quin ad te q̄azimum trans fero me.

Combien ie heusse rie se ie heusse este avec toy.

Quos ego risus excitassem si affuissem. Non adduci potuisse quin si yna tecum er-
titissim in maximos risus incidi sem. Si te coram adiisse in risus maximos affuissem

Dar la grace de dieu nous sommes hors de peril.

Dei benignitate periculorū calamitatē subterfugimus. Deo concedente sospites co-
nalemus. Superis volentibus incolumes euasimus. Divina clementia intercedente in
regros nos conseruauimus.

Jay grant desyr de conseruer le pays.

Ardeo cupiditate incredibili rem publicam stabilire. O Jarima afficioz voluptate statū
civitatis confirmare. Incredibile me tenet desiderium omnem salutem excogitare vel
te. Crimia commotioz auditate patriam illesam seruare posse.

La chose se attant fayte.

Besta em expectatur. Expectam⁹ iam quod gestū extracta iam dico operiūm.

Tibere ma anunce la pair laquelle ma moult pleu.

Tiberius quod magne michi leticie fuit nunciauit pacem firmari debere. Aliianus qđ
libenter audiū dixit tempora nobis futura esse tranquilliora Betinicus quod gratis /
firūm fuit michi nunciauit debere tranquillo nos occio propedes yti debere. Dicitur
michi pacem comode tractari. Declaratur michi concordiam pacis agitari.
Affirmatur michi bellum prope diem terminari.

De la guerre de perse nous sommes
par messages et par lettres aduises.

De bello psico nos fama rumore nuncius tabellaris litteris cerciores facti sumus. **D**e exercitu et classe miridatis per nostra nautigia inde redempta aperissime cognouimus.
Jay entendu par ces lettres celuy malefice.
que ie auoye entendu par les autres devant.

Intelligo idem in his litteris quod in superioribus intellixi. Idem postrem tue littere declararunt quod anteriores significarunt. Non magis ex tuis ysis epistolis admotus sum q̄ ex prioribus cognoveram.

Les autres sont ainsi.

Ecetera sunt huiusmodi. Reliqua sunt codē modo. Reliq̄ pertinet ad républicam.
De tant que ie seray a bolougne ie estudieray.

Quādū bonorie fvero ad studiu me conferā. Quoadme bonorie cōmorari cōtinge,
rit nō desinā litteras pertractare. Tandis scientiaz disciplinis me dedam q̄diu bono
Ojoy estudiant tes œuvres de tulle.

Cum apud ciceronē studerē. Cum studio ciceronis operā adhiberē. Cum multa ciceroni
volumina pernoluerem. Cū me plurimas ciceronis sententias practicare ptingeret
De tant que il me peult souvenir.

Quantum possim recordari. Quantū memoria preterita epetere possim. Quantuz
valeo cogitatione perplexi. Quantum humano ingenio possim excogitare. Quantū
ex lege longissima memoria potest intueri.

Ojoy atendant tes lettres tulle me dist que tu
ne me pouoyes rien escrire.

Expectanti michi tuas litteras. Cicero michi nūcianuit te nichil scribere posse. Cupien
ti michi tuas videre litteras cicero significauit te litteraz nichil mittere constituisse.

Ojoy querant que ie te escripsisse nostre lentulle.
me donna la matière de escrire.

Dubitanti michi quid ad te scriberem lentulus noster materiam scribendi apernit.
Querenti michi quid tibi litteris declararem pomponius ydoneam michi ad te scribē
Je veulz que tu saiches di occasionē obtullit.

Volo scias. Volo te ignorare Cypio ut certior fias. Volo exploratum habeas.
De puy que tulle me anuncia.

Nost̄ michi cicero nūcianuit. Nost̄ cicero michi retulit. Nost̄ vero cicero mi
chi significauit. Qui postq̄ me admonivit. Nost̄ me certiorem reddidit.

De puy que bruto vint amoy et ie parlay alup.

Nost̄ brutus me conuenit et ego cum eo locutus sum. Nost̄ brutus ad me addit
et ego sermonē habui. Nost̄ brutus ad me accessit ego sermonē cū eo committauit.

Estre venu varro a moy.

Cum varro ad me venisset. Cum varro ad me profectus fuisset. Cum varro ad me
admonuit. Cum varro me conuenisset.

JIl n'estoit pas encore asses manifeste.

Nundum satis constabat. Nundum clare apparebat. Nundum erat auditum. Nun
ci.

dum erat planum. Lundum satis erat exploratum.

Se tu changes constume tu feras bien.

Si mores corixeris bene facias. Si vitam emendaueris melius tibi consules. Si metiores viuendi rationes susciperis rem ages te magis dignam. Si te virtutibus assuefaceris in virum prestantiorem evades.

Tu iuges adroyt la chose comment elle est.

Tu enim a certo sensu quod verum esse iudicas. Tu quidem vere existimas. Tu enim ut res habet arbitraris. Tu profecto ita sentis ut res ipsa futura est.

Jay fait tousiours chose par quoy
mon oueuure doyt estre louee.

Ego id semp peregi ut opere probare posset. Ego illud semp curauit ne quid agerent
quod merito posset reprehedi. Ego id semp exoptauit ut mee vite ratio probabilis ha-

Jay pense en moy mesmes beretur.

Collegi ipse me. Necum locutus sum. Necum consilium adhibui.

En quel estat noz choses sont tu le pourras
congnoistre par ces lettres.

Res nostre in quo statu sunt ex his litteris cognoscere potes. hec negotia quonodo se
habent cicero tibi declarabit nostra res publica quam status conditionem possideat ex

Nous en sumes ceste opinion. hoc intelliges.

Nos hac sententia sumus. Nos hoc sentimus. Nos hac ducimur opinioe. Nos hac
sumus in voluntate constituti. Hoc enim nostrum est propositum. Hec nostra est consilii de

De lestat de noz amys ie scens toute chose qui plaist claratio.

De statu nostrorum amicoz quotidie audio que volo. De statu reg communium indicis
que placent intelligo. De rationibus nostrorum audio sedulo que grata sunt.

De ta cause ie ne nay encores peu riens faire.

De tua causa adhuc nichil perficere potui. De negotio tuo sum quotidie ita curiosus
ut nil aliud curem. De rebus tuis optimum me spero finem consecuturum.

Il est venu vng cas merueilleur.

Cessis enim mirificus interuenit. Accessio earum varie constituta fortuna enim di-
versa interuenit. Sors equidem sperato interuenit.

Ille. viij. tour de winc ie alleyn la prouince.

Septimo Kalendarum iunii in prouinciam profectus sum ad sextam nonas iulii ex pro-
vincia egressus sum. Ad. xiiij. ydus octobris in lombardiam veni.

A leure en celluy temps.

Eo autem tempore. Illo tunc. Tunc temporis.

Jais ie retourne au commencement.

Redeo ad prima. Verum ad supraem reuertor. Ceterum ad caput ipsum regredior.

Et affin que par maniere de dire.

ie te desclayre la besoignt.

Et vt dicendi gratia rem tibi narrarem. Et vt docendi gratia causam tibi demonstra-
rem. Atqz vt docendi causa huius rei causam tibi declararem. Et vt exempli causa ne-
gotium tibi explicem. Et vt exempli gratia casum tibi comperiam. Et vt verbi gratia
factum tibi ostendam.

O Joy estant occieulx en soncine.

Cum essem occiosus in soncino. Cum essem negotiis vacuis incremonia. Cum essem aliquantulum laboribus subleuatus. Cum essem paulisper occupationibus relaxatus.

Ceci me vient en la pensee.

O michi hec veniunt in mentem. Hec michi occurunt. Hec me exagitant. Hec me mouent. Hec me adhortantur. Hec me impellunt. Hec me suadere videntur.

Au quel temps il me souuent.

Quoquidem ex tempore memoria teneo. Que profecto tempora memoria michi infestent. Que quidam temporum conditiones memoriam michi refricare videntur.

Tu me souuent que aulcuns sont a moy.

Eld me adire quosdam memini. Quidam ad me profecti sunt. Quidam ad me adierunt. Quidam me convenerunt.

Jay moymesmes veu celle chose.

Idem etiam illa vidi. Idem etiam illa curavi. Idem etiam illa diri. Idem etiam illa
Je pense la chose comment elle est. feci.

Existimo id quod est. Vnde id quod res ipsa constat. Minaduerto rem ipsam ita esse
Le age declinant a la viellesse vi se habet.

me in hortera a deuoyr faire autrement.

Etate ingravescens adhortor alios vniendi mores inire etas ingravescens me mouet
vt vivendi formam immutem. Etatis maturitas me compellit vt alios vniendi mo-
res subsequar. Etas precipitans michi immuere vt aliam agendi constitutionem ingre-
diar. Etas iam decursa a me me mouet cogitare. Etate confesta alia iam desidero.

Tu luy a grant tempe que ie lay delibere.

O michi consilium captum iam diu est. Jam dudum mecum institui. Jam prides me/
cum constitui. Iam diu mecum deliberaui. Satis iam diu mecum statutum est. Jam
antea mecum decretum est. Hoc michi iadiu certum est. Iadiu mecum quid sum actu-
rus stabilui.

La chose proit bien par moy se ie pouoye estudier.

Declare esset michi tecum actus studendi oculi michi ceptare posse. Optime quidez
nobiscum ageret si vt optati cõtempladi facultatem psequi possem. Comodissime pfe-
cto mecum et cu Stephano ageret si solita ptractador studioꝝ libertate cõlecti valerem.

Tu ne veult que ie aye hardisse de dire mon aduis.

Negas me audere sententiā meā dicere. Negas me vero debere qd pbo explicare. No
les me que video libere posse declarare. No pbas q recta sunt aperte in mediū adduce-

Ding parler obscur et couert.

re debere.

Sermo verbis tectus. Oratio verbis simulata. Sententia circumlocutione prolata ef-
fectus alienis verbis cōpertus.

Zappe ma anunce lachose

la quelle ma moult emmuye.

Zippinus q michi magne molestie fuit nūcianuit magnam beltorū irruptionē expectan-

Zippinus q invitus audiui nūcianuit nos magno in periculo esse futuros. Zippinus quod
michi vehementer displicet significauit magnas discordie futuras esse calamitates.

Il nous fut dit que il se appareilloyt yne grant guerre.

Dicitur nobis magnas inimicorum copia parari. Municatur nobis magnum inimicorum exercitum congregari. Significatur nobis amplissimas hostium congregatioes coadunari.

La chose est mise a saquement.

Res sunt posite direptioni et incendiis. Res sine vitidiribus nephantibus ex posite sunt. Res arbitror imperare multitudinis vexantur. Res neglectas legibus malorum libidini supposite sunt.

L'empire est diminue.

Imperium est diminutum. Omnes paucie coquassate sunt. Res publica maximu[m] accep[er]it detrimentum. Omnes ciuitates sunt perturbate. Omnes reipublice r[ati]ones commutatae sunt.

Nous avons grande deliberation de porveoir.

Relinquebatur difficultas illa delib[er]atio prouidendi. Restabat illa laboriosa protractio confidendi. Ceterum erat ut inveniremus rationem recte ruteq[ue] viuendi.

Encores me fault ce que ie esperoye

principalement estre mon adiutoyre.

Illud etiam me deficiebat quod precipuum michi presidium fore sperabam. His etiam rebus carebam quibus me potissimum sustentabam. His etiam priuatus que meis rationibus vite marime condicebant. Eam prepterea illis amicis orbatus qui michi fare solebat.

Quod nullam spem haberem. Quod primum promiterem non reperiebam. Quod michi fortuna sperarem non occurrebat.

Il a fait iniure a Tuile.

Omni[us] em[per]or[um] videbatur indigne detractani esse ciceroni. Videtur michi sempronium a petilio sine causa ieiuniri. Costat em[per]or[um] lentulus indignis iniuriis a pompeio affectum esse.

Appe par peu de chose se m[eu]s de voulente.

Appius em[per]or[um] ad singulos nuncios consilia mutat. Appius equidem ad unquamq[ue] persuasione deliberaadi r[ati]ones auerrit. Appius ad q[ui]libet r[ati]onem agere constitutione renouat.

Il me semble que tu fus h[ab]o[re] de bonne oppiuion

quant tu louoyes plus les vices que les vertus.

Nemini te errare quod virtus potius q[uod] virtutes comprobares. Recordor q[uod] vacillas q[uod] inepias voluntates rectis et commoda consiliis proponeres. Teneo memoria quod deliberate solebas quia sclera probitati ante ponebas.

Tu vois que la liberte des hommes manque.

Vides enim exeruisse hominum libertates. Non te fugit hominum benignitatem nimis factam esse remissam. Satis enim exploratam habes hominum caritatem esse vehementer extenuatam.

Cecime fapt grant deul.

Erat enim hoc michi dolendum. Erat equidem hec iniuria michi plurimum permolesta. Erat enim michi hoc deplorandum. Erat profecto michi acriter contristandum.

Je suis tant occupe que ie ne te puis escripre ama guise.

Tantis enim impedioc occupationibus vt ad te scribendi arbitratu[m] meo facultas nulla detur. Sun a deo dies noctesq[ue] rebus implicatus vt tibi ex sententia litteras scribere non possim. Tante profecto me obruant occupationes vt quemadmodum desidero

epistolis te visitare non queo.

*Il n'est adueni cela que souloit aduenir a beaucop d'autres.
Accidit michi quod multis euenire solet. J'icibi enim id contingit in quod recti homines se penumero incidere solent. Soleo equidem in illos fortune casus incurrire quos etiam subeunt q̄ plurimum.*

Souli de gens se sont esforces pour tiraniser la chose publique. Mettinus conatus fuit in rempublicam imperium facere. Jelius tentauit bonis cibis item intendere. Tiberius molitus est rempublicam turpiter impedire. Carbo ad usus est causam reipublice calumpnari. Silla non cessauit rempublicam perturbare. Catilina machinans est communem fauitem usurpare. Cesar persecutus est remptibili-

Tu me raysonnes de Tulle & de ses temps anciens. cā discipare. Eiceronem michi narras et illa tempora prisca romana reipublice michi com memoras et illa preclara negotia. Quintilianum michi comprobas et illa celeberrima priscorum studia. Christum michi declaras & illos sanctos mundum illuminantes.

Terence est tant saige que il scayt

exprimer le visage & le fait des hommes.

Terencius est ita perdoctus ut omnium vultus nouerit exprimere. Terentius taz summus est orator ut omnium hominum gestus faciliter sciatur effingere. Terentius ita mores hominum perdidit ut omnium voces effingat.

Je me merueille moult de cecy.

Illud vehementissime admiror. Illud maximam me in admirationem adducit. Illud non paruam michi assert admirationem. Ex hoc non parua mouor admiratio. Illud soleo plurimum demirari. Ex illo in maxima sum admiratione constitutus.

Illud michi permixtum accidit. Illa enim me tenet admiratio. In illā soleo admirationem incidere.

Tu me demandes en effect quelle opinion iay de la chose publique.

Ad summum queris quid de republica sensiam. Caput scire vis quis sit rei publice status. Effectum petis que mea sit de republica voluntas.

Nous eusons bien excuse se cesare ne nous eust parturbe.

Proclare vixeramus nisi Cesar oculum nobis perturbasset. Optime nobis agebatur nisi Silla nobis trasquilitatem in commode vexasset. Feliciter agebamus nisi mūridates nobis molestus insurrexisset.

Nous solopons avoir bon estat ores nous lauons cruel.

Solebamus habere pacem nunc bello afficimur. Solebamus libertatem possidere nunc turpissima seruitute comprimimur. Solebamus veritatem libere possidere nunc cogimur debere mendacis assentiri.

Etre leueztes lettres tout hōme pa pris grande p'solation.

Litteris tuis litteris magna omnium congratulatio consecuta est.

Litteris tuis auditis amplissima est bonorum approbatio subsecuta.

Explicata literarij tuarū intentia incredibilis est oīm officiosorū leticie plausus exort?

*Prohemium pro synonymis
dinitionum que sequuntur.*

Divisiones rerum explicandarum aliquotiens ut experior quotidie ad dicendum maximopere necessarie videntur nam he profecto diuisiones tuum auditores dociles efficiant tuum etiam eosdem ita attētos et admonitos reddunt ut que necessarie rationes et argumentationes consequantur equiori animo audire constituant et eas dilucidius intelligant. Earum igitur divisionum inventiones quasdam ex grammatica partibus orationibus ordinatis deditis hic breviter sum complectus: quas et si paucas utiles fortasse putabis.

Je te diray doncques lesquelz ont este en ta besoigne loyaulte.
lesquelz desloyaulte: lesquelz promptes: lesquelz negligens.

lesquelz amys: et lesquelz aduersaires.

Explicaturus igitur sum quales in tuo negocio fuerint fideles quales perfidi quales studiosi quales negligentes quales amici et quales aduersarii.

On nous deuons garder la paix ou faire guerre
ou faire aultre ou nous debuons user la verite.

Sine enim pacem seruare volumus sine bellum exercere consideremus: sine res alias curare studeamus: virtute vtendum est.

Senous faisons cecy nous acquerrons honneur utile et p'solation.

Quod si effecerimus et honorem comparabimus et commoditatē coseq'urur: voluntati Martitio per nomen substatiū n're satisfaciem⁹

Je vous montreray doncques combien de utilite combien de delectation cōbien de transq'uitete nous cosegrons pour la paix.

Ostendam vobis igitur quantam commoditatē quantam oblectationem quantāq' transq'uitatem ex pace sumus consecuti.

Je vous monstraray combien de domaiges cōbien de perils p' bien de paours cōbien de destructions naissent par les guerres.

In medium igitur adducam q'nta inconmoda q'nta pericula q'ntos terrores q'ntas destructiones q'ntas malorum calamitates bella secum aportant.

Hous verres doncques lesquelz ont este bons cytoiens: lesquelz negligens: lesquelz auaricieulx et lesquelz sedicentulx

Cognoscetis igit qui boni ciues fuerūt: qui fuerūt negligentes qui fuerūt sordidi qui fue Se nous aymons la pays l'onur la dignite la utilite ruit seditionis et gloyre. Ilous deuons moult traualier en cecy.

Si rempublicam adamamus. Si honorem desideramus. Si rem nobis gratissimaz cu p'mus. Si ciuitum salutem caram habemus. Si commoditatē appetimus. Si dignitatis gloriā adoptamus in hoc plurimum ellaborare debemus.

Riens ne conuient a estudier forsque bonne voulente.

Ald studium entum bonarum artium complectendum preter voluntatem nichil deesse video. Neq' ingenium neq' preceptores neq' etatem neq' facultatē neq' alias res ul-

Tulcuns present la science: aulcuns las necessarias.
les richesses: aulcuns les faitz darmes.

Alpud alios virtus litterarum excolitur. Alpud alios copia diuiciariū adamatur. Alpud

alios exercitum disciplina exercetur.

Ou fait empereur. **O**u duc. **O**u prince. **O**u seigneur.

Ou daultr e generation ii .uy conuent auoir science.

Mut enim sit Imperator aut Rer aut Dux aut Princeps aut Dominus aut eiusmodi generis existat sapientia indiger.

Partitio per nomen substantium:

Les hommes changent volente par moult de choses.

Homines enim voluntate immutantur: alii beneficis; alii honore; alii amore; alii iniurie; alii estate; alii suspitione; alii fortuna.

Lesquelz ou par hayne, ou par enuye; ou par ignorance.

ou par arrogante tousiours dyent mal de nous.

Qui vel ex odio vel ex inuidia vel ex ignorantia: vel ex arrogancia: vel ex procacitate: vel ex iniquitate semper nobis detrahere minuntur.

Esquelles sciences la iuencion la industrie la raison la

sapience et le conseil la erudition le honneur la dignite la

prestance la louege la voit la gloire te donnera et incitera a estudier.

Quarum equidem scientiarum iuention industria ratio sapientia consilium eruditio. honor dignitas prestantia laus fama gloria te ad eas celebrandas vehementissime incitare debent.

Je diray doncques de quatre choses: de la prudence de la iustice
forteresse tempreance de nostre illustrissime prince.

Dico igitur de quattuor reb^o de prudencia de iusticia de fortitudine de temperantia nisi
illustrissimi principis.

Partitio per nomē substātiū.

Deux choses me induisent que ie te doye aymer.

Hoc enim res sunt que me ad te amandum impellunt. Tria enim esse constant que me
admonent ut te michi clarissimum habeam. Qua tuor enim causas esse video que
merito adducunt ut tibi fauere debeam. Nec omnia me plurimum adhortantur ut
tuis rationibus inferiam.

Je respondray a deur de tes esprires.

Duabus epistolis tuis respondabo. Tribus tamen sententis non assentior. **Q**uattuor
opinionibus tuis acquiesco. **O**ulta in epistolis tuis vera esse confumo.

Deux choses me font escrire en brieveté.

Breviorem me due res faciunt. Herum tres cause me longissime commouent.
Sed conditions quartuor ne scribere potuerim me retardarunt.

Je te demande deux choses apetemant.

Sed duo particul tim peto. Sed tria noiatim rogo. Sed quattuor sigillatim exopto.

Je monstreray doncques que lart oratoire est moult

utile honorable et necessaire.

Ostendam igitur oratoria facultatem esse plus imū utilem honorificā atqz necessariā.

Je proueray doncques que Eulle avec son eloquence.

a fait grant commodite au pais.

Grant oportunité a toute humaine generation
de luy se acquiert perpétuelle gloire.

Mrobatus igitur sum **O** Jarcum ciceronem ex eius eloquentia magnam sue reipubli-
ce commoditatem attulisse. **A**mplissimam omnibus posteris emolumenti oportunita-
tem reliquise. **E**t immortalem sibi laudis gloriam comparasse.

Je vous montreray en cestuy malefice auoir este moult de anemis.
corruptours et moult de noysans & moult de consentans.

Mulanum igitur yobis faciaz in hoc maleficio multos faisse inimicos multos corrup-
tores multos nocentes multos sçz consentientes.

Je vouldroy pour beaucoup de choses.

Oultis de causis yellem. **M**ulribz ex rebus exoptarem. **M**is oibz rōnibz à tibi di-

Aleure ie pensay beaucoup de choses. **C**am cuperem.

Hic ego multa simul cogitavi. **T**unc ego varia mecum pertractavi. **T**unc ego diver-
sis cogitationibus animo distrahebar. **T**unc ego multa excogitare coactus sum.

Beaucop de choses sont reprehensibles en tes espiries.

Oulta enim sunt in tuis epistolis irridenda. **M**plerumqz enim sunt inania a te dicta cū
plura sunt in tuis reprehendenda.

Oulta de choses me viennent.

en la pensee de cestuy fait.

In hac causa multa michi veniunt in mentem. **I**n his enim rebus multa animum
meum exagitant. **I**n hoc enim negocio cogor exagitari. **I**n hac enim contiouersia va-
ria michi cogitanti suscedunt.

Je voy estre diverses choses les opinions des hommes.

Cuium enim romanorum varias esse opiniones intelligo.

Hominum senatorum voluntates multiplices esse conspicio.

Similium doctorum diversas sententias esse video.

Partitio per nomen adiectuum.

Telle a dit cecy a beaucop de parolles.

Cicerio hoc longo sermone per tractauit. **C**icerio hoc multiplici contentione disputauit
Cicerio hoc magna propugnatione consecutus est.

Jay beaucoup de occasions pour garder nostre amour.

In nostro amore colendo habeo causas plurimas. **I**n nostra benignolentia conserua-
da rōnes q̄ plures intercedūt. **I**n nostra familiaritate cōlectanda permulte sunt con-

Desquelles choses beaucop apartiennent a nous **d**itiones
& beaucop au pays: et beaucop a tous les autres.

De quibus multa ad nosipsos. **O**ulta ad rempublicam. **O**ulta etiam ad ceteros
homines pertinent.

Miratio per nomen adiectuum.

Nous tant par tes vertus tant par lamour et tant
par tes sermices te aymons beaucop.

Nos enim tum propter insignes virtutes. tum propter extimum tuum erga nos amo-
rem. tum etiam propter maxima tua in nos officia te misifice diligimus.

Les quelx en partie p' acquirir honneur z vertus. Et en partie
pour eviter vergoigne ne se doyt cecy ainsi faire.

Qui partim p' honore cōparando partim pro virtute celebranda partim etiam pro ig
nominia cuitanda hoc r. futare non debent.

Lesquelz ennemys en partie par peu de puissance en partie pour peu
de courayge z en partie pour paour ne veulent auoyr a faire avec noⁿ
Qui pfectio inunci parti in bescilitate parti ignavia partiz fiore nos tēptare nō aindēt
Partitio per nomen substantiuum.

Nulles de ces choses me playt

Marum enim rationum nulli potius assentior. **H**arū enī causarū nulla videtur esse
consentanea. **H**arū trū sententiariū nullam approbabō.

Ilest necessite que ie face vng iour ces deux choses

Morum em̄ duoz negotiorum alteruz vt faciam necessē est. harū trū causarū vnam
sustineam penitus oportet. horum omnīū vnum eligam necessitas postulat.

En cestuy fayt est vng remede.

In hac nostra controversia est quoddam tertiu. z. **I**n hac nostra causa alia est agēdi
ratio subeunda. **I**n hac re nostra alia est consiliū deliberatio suscipienda. **I**n hoc nego
cio aliud est excogitandum.

Des quelz ie nen voy nulli qui soy feable.

Quoꝝ nemo est nobis constans. **Q**uoꝝ nemine nobis fidum amicū esse video. **Q**uo
rum nemine recta fide vti possum.

Ie voy de celles choses laquelle mest agreeable.

Hoꝝ vter michi sit acceptio nō deserno hoꝝ vtrius potius habundare velim michi
incertū est nō facile dixerit. hoꝝ viri magis tribuam nō diuina. hoꝝ vtrum potiꝝ veliz
michi incertū est horū vtrum potius desiderē non facilis est michi deliberatio.

Je ne scay le quel de ceulx cy me desplayt le plus.

Hoꝝ quis michi magis sit erosus satis apte nō pstat. hoꝝ cuius vicia maiora sint cla
rissime intelligendū est. hoꝝ q̄ magis imitari debeam? satis videring?. hoꝝ q̄ maiori odio
psequamur liquide patet. hoꝝ a quo magis aborrire debeam? maufeste monemur.

Le quel de ceulx cy soy vertueux z le quel

soyt viceux se peult cognostre.

Hoꝝ em̄ quis virtute sit preditus z quis viciis voluntatus satis intelligi potest. **H**oꝝ
cuius consiliū sit officiosum z cuius prncipiosū clarissimum est. **H**oꝝ cui recte sit fi
des adhibenda z cui nichil sit credendum non dubium est. **H**oꝝ quem magis sequi z quē
effugere debeam? uobis ē notū hoꝝ aut quo vti z q̄ carere nobis liceat nři allii est.

Des quelz lung est moult de estre loue z lautre vitupere.

Quoꝝ aut alter plurimus laudandus est alter vehementissime vituperandus. **Q**uoꝝ
alterius maxima est prudentia alterius aut maxima ignorantia z iniusticia. **Q**uoꝝ al
teri summa est iusticie laus attribuenda alteri summa iniuitas z vituperatio impingit.
Quoꝝ altez laude maria psequimur alteruz summa ignominia infectamur.

Partitio per nomen partituum.

Quoꝝ per nomē partituum. **Q**uoꝝ ab altero diligimur ab altero acriter odimur. **H**oꝝ

vnus vituperandus est alius vero summis laudibus excolendus. Morū vnus virtutes desiderande sunt alterius vero scelera sunt effugienda. Moroz vni apertissime suffragari debemus alteri tiquide inimicari. Hoc vnum sup̄ odio habere debemus altere colere moyemur. Moroz vno odio quotidie letari abhortamur alio vero nunq̄ vt licet.

Ceulz icy sont dignes de tout grant gouvenerment.

Mi pfecto digni sunt quoz alteri psulati alteri senatu plebis remittas. Mi vero satis valent quoz alteri pretura alteri exercit⁹ credi possit.

Ceulz icy ne sont dignes de riens gouvener.

Mi pfecto digni sunt quoz alteri diuerticulū alteri taberna committatur. Si quidem nullo mō valent quoz alteri balnea alteri tenebræ custodia permituntur.

Desquelz nul y nest nostre amy.

Quorum neuter est nobis benefolus. Quorum neutrū nunq̄ sum futurus amicus. Quorum neutrū me familiarem adiungam. Quorum neutrū nobis fiduz esse video. Quorum neutrū usurus sum.

Desquelz nulli nestudre.

Quorum nullus virtutū studiis innigilat. Quoꝝ nullis video in studendo diligentias. Quoꝝ nulli studiis innigilati nō adherere posiuꝝ. Quoꝝ nullū operā studio adhibente cōspicio. Quoꝝ nullo egregiis bonaꝝ artium studiis predito vt non possum.

Se ie fusse a prendre paru ie vouldroye

plusouſt estre que estre velu.

Quorum si alterutrum eligendum si malo esse q̄b videri. quorum si alterius copia sit habenda virtutem potius q̄b fortunam eligerē. quorum si alterutri adherendum sit officiosa potius q̄b inheribus me adiungam. quorum si alterutrum sequi debamus pacę potius q̄b bella sequamur. quorum si alterutro se vt necesse sit libertas potius q̄b incerta fortuna eligenda est.

Desquelz chescum me playt moult.

Quorum vterq; plurimum me delectat. quorum virtusq; virtutem ad modum semp amavi. quorum vtriq; me libenter adhereo. quorum vtrunq; libertatissime sequor. quorum vtriq; vtoꝝ vtoꝝ sepenumero.

Cestes deur choses se appartiennent a fayre a moy pour toy.

Vtriq; uecum esse puto vt ab his rebus te tueri debeam. Et quid pro me feceris defēdam. Ut um meum esse dixi vt quid agere deberes monerē t quid constitueres sustinem. Vtriq; meū esse eristimo vt t vnicē diligā t muruis tibi beneficis correspōdeā

Se ie ne vous montreray dode estre nuyant

par la vie par signes par tefmoygnages par ma/

gnifist malefice ie veux porter toute poynē.

Nisi dodii nocentem vitam demonstrauero. Nisi apertissima delicti maleficia declarane ro. Nisi restes probatissimos adduxero. Nisi apertissime maleficium patefecero omnium maxime pene me subicio.

Dous entendez dundues luce catelin auoyr

nuyt a plusieurs t auoyr dit mal de plusieurs auoyer

enye plusieurs t auoyr trompe plusieurs.

Clarissime igit intelligitis luciū catelinam mltis nocuisse multis iniurisse. multis fidem

prestitam frēgisse.

En ceste chose iay ouy iap entendu iay yehu iay compris
iay touche plusieurs choses les quelles ie vous diray.

Quo ingenere multa audiū multa intellecti multa vidi multa comprehendendi. multa co-
gnoui multa palpauit que vobis declarabo.

Partitio per verbum.

Tu ourras doncques quelles choses sont faytes en la cite lesquelles sont
faytes dehois & quelle constiution est ordonnee pour deuoyr obseruer
Mercipies igitur que in vrbe sunt gesta. que foris sunt administrata. **Q**uod senatus
consulum sit constitutum obseruandum.

Je escripray doncques en summe.

Scribam ergo summariū. **D**icā ergo particulatim. **N**arrabo ergo compendiose

Je respōdray a tes lettres q ordre cōment la chose le requiert.

Litteris tuis vt res postular ordine respondebo. **O**roni tue vt cā requirit p̄ticularitatem re-
scribam. **D**isputationi tue vt argumentoz rō depositi opinione mē declarabo.

Partitio per participium et aduerbiū.

Je suis premierement pour dire de la paix puis
des estudes & puis de la constiution du pays.

Motus de pace dicturus sum. deinde de studiis. deinceps de moribus continuo de repu-
blica tum de re priuata commoditate ciuium postea de religione. postremo de immorta-
litate animarū una cum salute omniū nostrorum.

Prolohemū pro synonimis confirmationum.

Vanq̄ per itū me mi **J**ohannes cum intentionem tuam narrando
explicauerim. Atq̄ quod nobis & quibus rebus eam probaturus ha-
q
auditorēs admoueris satis in mentez tibi venire possit. & quibus ratio-
nibus & argumentationibus propositiones tuas confirmare debeas vt
tamē id facilis consequi possit aliquas tibi vias inueniendarum cō-
firmationū in mediis adduci. De quibus que tibi conducere arbitraberis eas ysui tuo
aduincere pot. ris. Quas vero deficere pernotabis eas accuratissimo ingenio tuo pare-
re & celeberrima quidē eloquentia confidere poteris. **N**oui enim tantum vel industria
vel doctrina vel dicēdi exercitatio valere vt quodcumq̄ tibi ex eloquentia collibuerit cā

Pne me doptay oncas que tu ne me aymas. **v**oles cōsequeris

Nulla vnḡ fuit dubitatio. **N**ulla vnḡ exparte helstauit. quanta semper me benuole-
tia complexus fuerit. **N**unq̄ michi animus in dubio fuerat quin a te plurimū diligar.
Tua enim erga me amoris & amicicie coniunctio testibus non indiguit.

Nostre amour se conferme tous les iours plus fort.

Amor em̄ noster confirmatur iudicis yehementius. **N**ostra pfecto benuolentie comuni-
ctio maiores iudicis vīres suscepit. **N**ostra quidē amicicia quotidie magis exaugeſcit.
Nostra vero ynitatis colligatio maius iudicis recipit incrementum.

Nostre amictie est venue a tant que iamays ne se pourra gaster

Aamicicia enim nostra eo peruenit vt nullam mutationem l'ynq̄ hac nostra hominum
estate habitura esse videatur. **A**amicicia quidē nostra ad tantuz benuolentie cumulū p/
uenit q̄ ei nulla posset accedere calamitas. **N**ostra pfecto familiaritas tam optimis

benivolentis fundamentis stabilita est: ut nunc labefacteri possit.

Je ne nay nulli a qui ie veulx mieulx que a toy.

Hoc velum ratam habeas neminem esse qui maior a me quam benivolentia complectatur. Habeo enim quem magis te diligam neminem. Nemo est enim cui maiorem quem tibi amore magnitudinem prestare constituerim.

Parentela amoris.

Il nóstre amour est adioustee tante benivolence
que ie ne crieray que plus se puise acroystre.

Tantum amoris ad benivolentiam nostram accessit. ut mirarer agendi locum fuisse.
Tantum enim est suavitatis ad nostram familiaritatem ut coniunctionem nostram plurimum adiunctam esse intelligam. Tantum enim coniunctionis ad nostras consueudinem adductum est ut nunc videar te amare antea dilexi.

Oulire la grandissime amour que tu me portes
encores mas tu fayt de tresgrans services.

Ad maximum enim tu erga me amorem accidit etiam amplissima tua liberalitas. Ad eam em nostre vetustae familiaritatis coniunctionem accessit quedam tua singularis charitas qua me mesq; omnes complexus es. Ad amplissimam em tuorum in me officiorum magnitudinez multe alie bonorum accessiones intercesserunt.

La vraye amour ne se peult pas bien cognostre
qui ne fayt premierement l'experience.

Non em facile diuidicatur verus amor nisi aliquod rang ex auro experimentum velum fuerit. Non em recte cognosci posse vera benivolentia nisi rerum experientia fuerit probata. Non equide por ver amic assimilata internoscit nisi pri re ipsa diligenter ex-

A me ancienne amour se requiert que face cecy. pert furent

Hoc enim ut faciam nostri amoris vetustas depositat. Hoc em ut curere tua erga me officia demerentur. Quod ut faciam amplissime tue virtutes acquirunt.

Parentela amoris.

Tu fays chose digne de nostre amistie.

Facis em rem esse amicicie nostre condignam. Facis enim alienum nil a nostra benivolentia. Facis enim rem utiq; nostrum admodum ydoneam. Facis profecto rem memorem nostre coniunctionis.

Tu fays cella qui te convient;

Facis em quod te decet. Facis em quod te convenit. Facias tibi re dignam.

Tu doys estre de ce courayge envers moy.

Hoc enim animo esse debes. Hac profecto voluntate me debes complecti. Hac enim opinione michi fauere debes.

Cecy mest moult pfitable

Hoc ego semper conducere existimau. Hoc est michi plurimus conducibile. Hoc michi plurimum accommodari videtur. Hoc enim res maximo michi erat emolumento hoc quidem maximum michi afferit adiumentum. Reg enim ista rationibus meis est maximopere condicibilis. Hoc enim ad rationes meas constabiliendas vehementer partinere video.

Tout mon estat pend en cecy

In hac em re omnia mea posita esse decreui. In hoc em michi sunt oia. In hoc spem omnem collocavi. Si hoc michi animo erit existimabo patrimonium meum esse optimum. Sempronius est yug de mes cordielz amys. Est em lentulus meo in amore repositus. Est em cicero in intima mee benivolentie diuitus optime repositus. Est equidem Teretius in intima mei amoris parte collocatus.

Tu nensis peu auoyr fayt plus amouureusement
Nichil em a te fieri potuit iocundius. Nichil em tua diligetia accidit amabilis. Res enim maioris amore a te curari non potuisset. Oiaozem enim benivolentiam in agenda causa mea michi prestare non potuisse. Non potuisse causa mea a te agi benivolentiis. Nichil em fieri potuit iocundius.

Il ne me pourroyt aduenir chose plus agreeable.
O Iichi certe res optatioz obtingere non potuisset. Nem enim michi gratiozem euenire non desiderasset. Nichil em michi accepti et omnibus humanis rebus exceptasse.

Officium utilitatis.

Je vouldroye plustost cecy par effet que par parolles
Hoc em fieri melius q̄ dici volo. Hoc profecto melius q̄ scribi desidero. Hoc equide transigi potius q̄ verbis fieri cupio.

Officia prudencie.

Tu ne pourroyes auoyr pense chose plus profitable

Nullus em erit deliberandi loc⁹ hac opinione utilior. Nemo em poterit hoc homine nobis oportunioz esse. Nulla erit profecto hac virtute prestantior. Nulli erit consilius hac deliberatione comodius. Nichil certe reperit hoc negocio conducibilis

Tu as pense celles choses les quelles valent grahement.

Nam ea cogitasti que multū ponderant. Nam ea prescripsisti que multū valent. Nam ea constitisti que plurimi possunt. Nam ea curasti que maximopere conducunt. Nam ea fecisti que vehementissime comprobari debent. Nam ea transfigisti que rationib⁹ noſtris se accomodant.

Officia prudentie.

Je desire de faire toute chose que tu veulx.

Omnia quidem facere cupio que tu michi imperas. Omnia profecto curare volo que te velle existimabo. Omnia certe me agere desidero que tibi concedere arbitror. Omnia sum libeter suscepitur que tu michi ipponas. Faciat em oia sedulo que te velle sciām.

Saches cecy que ie ne me traualle ne plus ne moins pour ton amour que pour moy mesmes.

Hoc profecto velim existimes me non minus de tua existimatione laborare q̄ tu ipse de eadem. hoc equidem tibi velim persuadeas honorem tuum nō michi minus q̄ tibi carissimum esse. Velim hoc credas non minori cura velle tuis laudibus q̄ meis fave/re. hoc ratum habeas me non minori voluptate tuis rationibus q̄ meis beneconsultur ire desiderare.

Tu mauraſ tousiours fauorable en ton estat.

Perpetuum enim me tui defensorem es habitura. facilium equidem ne tue laudis amplificatores sp habebis. Threditissimi pfecto me tue virtutis cultore sp fore spicies.

Officia virtutis.

Lequel est celuy qui est plus diligent que telle.

Quis est enim in agendo magis diligens q̄ cicer.

Quis est enim in negotiis magis curiosus q̄ cicer.

Quis est in tractandis rebus minus impiger q̄ cicer.

Je ne te eussé pas escript tant seulement par lettres
mes aussi pareillement par volumes de lettres.

Non enim epistolis sed voluminibus te lacessim.

Non enim solum litteris sed fasciculis te replebo.

Non equidem litteris tamen sed libellis te incitarem.

JIl mest plus facile a respondre a tes lettres q̄ a toy inciter par les miennes.
Facilius em est michi litteris tuis respondere quā te litteris meis puocare. Ego quidē
tibi levius respondere possem quā litteris te meis incitarem. Facilioz enim michi est la-
bor tibi scribere quā quid tibi prius scribam inuenire. Non enim tam grauiter Labo/
ro vt tuis respondeam litteris quam defatigare meis te litteris visitare.

Officia diligentie

Riens ne me grieue a toy escrire pour ton proufit

Nunquam ego cunctatus sum ueq̄z enctaboz dum tibi proslin. Non enim demarco
dum michi res tuas curare contingit. Nullam equidem moram pati possem cū me tibi
accōmodare deboeo. Nulla pfecto intercedit negligētia cū tue res operā meā desiderant

Nous avons fayt pour toy grant diligence.

Est enim a nobis p te maxima adhibita diligentia. Sūnam equidē pro rebus tuis cu-
ram adhibemus. Nichil enim pro tua causa est a nobis pretermisum.

Omnia quidē p rationibus tuis officia p̄stitutus que officiosissim⁹ p̄stari potuisse.

Delta iay fayt grant fondement par ton affaire.

Et iam in re tua fundamenti nisi maxim⁹. Et iam in re causa rem stabiliri commoda.
Et iam in negocio spem bonam consequitus sum.

Jay defendu ton honneur de paroles ⁊ de fayt

Monorem enim tuum ⁊ rebus quibuscuq; potui libenter exornau. Dignitatem enim
tuam ⁊ oratione ⁊ opere omni quantuz in me fuerit tuebor. Totas equidez rationes
tuas viribus omnibus suscipiam defendendas.

Jay fayt diligence grande.

Olichi enim maxime cure est. Est enim plurimum michi cordi.

Nichil enim est quod curem diligentius.

Officia diligentie.

Tu mas fayt moult de services en beaucoup de facons.

Innumerabilia sunt tua in me officia domestica externa in republica i te peinata in stu-
diis ⁊ ceteris actionibus. Complura pfecto fuerunt semper tua in me studia laboris
diligentie actionis vigilante immortalia que tui erga me semper extuerunt virtutū be-
niolentia consilii admonitionis doctrine amoris adhortationis voluntatis desiderij.

Je dy que cecy se doyt fayre tant par tes
vertus que aussi par nostre amistye.

Hoc enim tum tue dignitati tum etiam nostrae benivolentie me debere dijudico.
Hoc enim tum tuorum in me liberalitati tum etiam tue presertim in me beneficentie me
debere profiteor. **H**oc enim tum tuorum virtutibus tum etiam tuis officiis attribuo.

JIl me souvient continuallement
de tes services.

Dies enim atq[ue] noctes tuae in me officia ante oculos versantur.
Continua enim memoria immortalia tua in me beneficia collecto[r].
Tua enim in me benivolentia nunquam michi a memoria discedit.
Que tua in me merita contulisti nunq[ue] michi ex animo delabuntur.

Officia gratitudinis.

Saches cecy pour vray.

Hoc enim sic habeto. hoc tibi persuadeas velim: hoc scito eiusmodi. **D**e quo velim sic
exstimes. **D**e quo sic velim statuas. hoc enim extimes velim. Breuer sic habero. hoc
enim sic rarum habeas. hoc enim velim ita habeas exploratum. hoc exploratum habe,
as velim. Unum hoc sic habeo.

Specie habeas firmissimam. Crede enim hoc michi. hoc enim memorie manda.

Officia prudentie et cognitionis.

Nons croyons a toy seul.

Tibi vni credimus. **T**ibi soli fidem prestamus. **T**ibi vni nos atq[ue] nostra comittimus.

Je scay cecy de vray.

Illud quidem scio. tantum dico. **I**llud enim non dubito. illud apte audio profiteri.
illud profecto confiteri possum hoc tamen vere dicam ut sentio.

Je voy que la chose sera ainsi.

Ego enim video hoc plane fore. **E**go enim aspico hec esse. **E**go enim sic coniecto. **E**go
enim equidem hoc tibi polliceor. **E**go enim hoc tibi profiteor.

Quantil viendra a effect.

Cum id ysi acciderit. **C**um id ysi evenerit. **C**um oportunitas requiret.

Ceste chose est clere.

Hoc enim clarum est. **H**oc enim certum est. Non equidem dubium est. Nulla enim
de hoc est dubitatio. Exploratum est. **Q**uam festum est liquidum est. Expeditum
est. In medium adductum est. In oculis omnium positum est. **O**mnibus palam est
Nemini dubium est. Nulla est de hac te controversia. **H**oc enim omnibus constat.
Hoc yniciusque apparer. **H**oc mitibus planum est. **I**llud planum est omnibus. **Tan**
tum dico. Tantum scribo. Tantum affirmo.

Officia prudentie.

Je suis bien.

Non enim me fallit. **N**on enim me preterit. non equidem me fugit. non enim sum
ignarus non equidem sus nescius. non sum de hoc impudens. **N**on enim clam est
Satis enim intelligo. Optime equidem cerno. Diligenter enim adverto.
Clarissime quidem perspicio.

La chose est ainsi.

Sic enim res se habet. Sic eam esse constat. Sic enīz res habetur. Sic em̄ dicitur. Sic equidem fertur. Sic enim videtur. Hoc em̄ videre licet.

Officia prudentie.

Comme ie voy.

Vi debes. Vi par est. vt ius postulat. Et irre ipso. Neqz enim iniuria. Nec sine causa. Jure presertim. Vi tua in me merita depositulant. Vi nostra benignitatem requirit. Vi mee virtutes demerite sunt.

Comme la chose le requiert.

Vi res depositat. Vi negotium requirit. Vi causa desiderat. Vi ratio depositat. Vi casus exigit. Vi conditio expedit. Vi fortuna adhortatur. Vi accessio administrabit.

Non sans occasion. Vi sors cadit. Neqz em̄ iniuria. Neqz em̄ sine causa. Neqz em̄ imerito. Neqz em̄ mirum est.

Il est de necessite.

Op̄ em̄ est. necesse est equidē. Necessitas em̄ postulat. Neqz em̄ imerito. Neqz mirū ē

Officia gratitudinis.

Il va pour toy.

Res equidem tua agitnr. Tuum enim negotium agitar. Tuum enim est onus. Tuum enim est officium.

Cecy est chose clere.

Hoc enim res nullam habet dubitationem. Hoc enim negotium nullaz habet difficultatem. Hoc enim causa nullum pene laborem desiderat.

Il ne nest aucune chose que par diligence ne se face. !

Nichil est enim q̄ studio & diligentia fieri non possit. Nichil est em̄ q̄ verus amor non inbeat efficere. Nichil enim profecto quod debita opera perfici non possit.

Je feray ce que tu vouldras.

Olorem profecto tibi semper gessero. Libi enim semper obsequentissimus fnero. Tibi enim semper obtemperabo. A preceptis nunq̄ tuis discedam. Nullaz vnḡ admonitionem tuam recusabo.

Se tu me vouldras fauoziser.

Si michi fauere volueris. Si tuū michi officiū prestare constitueris. Si tuum michi auxilium prestiteris. Si te michi accommodaueris.

Officia gratitudinis diligentie.

Nostre opinion est destre louee de tout homme.

Est em̄ consilium nostrum ab oibus approbandum. Quod fecimus extimam̄ ab omnibus debere comprobari. Quod egimus vere laudandum est. Quod a nobis dictum est rectum esse putamus. Que a nobis gesta sunt omni vicio carere videntur.

Je vois bien quil appartient a moy.

Video em̄ quid mea interst. Non em̄ me fugit quid michi conueniat. Satis em̄ scio qd me deceat. Non enim me paterit quid michi conducat.

Non opinion me playst tous les iours mieulx.

Ego enim mei consili maioren indies fructum & voluptatem capio.

Orum enim consilium quotidie magis est michi condicibile. **O**ea deliberandi ratio
indies michi accomodari videtur. **H**oc enim meū consilium melius indies rōnibꝫ meis con-

Ecce yec estoit ma pronostication. **s**ulere videtur.

***H**oc em̄ mea fuerat coēctura. **F**ateor em̄ hāc mēa fuisse p̄nósticationē. **H**oc em̄ semp̄
Officia prudētē et cognitionis. **f**ore existimauera

Cecy ma moult pleu.

Hoc enim prossus valde placet. **H**oc enim me plurimum delectat. **H**oc em̄ michi ad
modum est gratissimum. **H**oc em̄ michi accidit admodum iocundissimum. **H**oc em̄
michi semper fuit valde optatissimum. **H**oc profecto est michi maximopere accepta
tissimum. **H**oc est michi in optatis reponendum.

Officia desiderii.

Jene pourraye exprimer cōbien ie desire de toy satisfaire.
Incredibile est michi quantopere tibi cupiam satisfacere. **N**on enim tibi posses per/
suadere q̄nta afficior voluptate tibi satisfaciēti. **V**ix enim credere posset q̄nti cupiam
virum me tibi gratissimum demonstrare.

Tay grant desir que nous soyons hors de melencolie
Cupio tibi nullam tumoris curam nobis residere. **D**esidero plurimum nullā dubitatio
nis molestia remanere. **C**upio nullam residuum solicitudinem nobis inherere.

Officia desiderii.

Tu doys fayre toutes choses par louange et par gloire.

Omnia profecto sunt tibi sustinenda vt laudem et gloriā tibi compares. **N**il om̄ est qđ
pro laude et gloria non libentissime facere debeas. **N**il equidem est quod non pro tui
nomini extimatione et gloria comparanda debeas faciliter sustinere. **N**il est profecto
tam difficile quod non tibi pro honore etiam facillimum videri debeat.

Tais tu doys auoir entoy tel couraige cōment en toy se comuēt.

Sed tuum illum animum fac adhibeas quo te esse oportet. **S**ed eū te fac prebeas quē
te virtutes esse volunt. **S**ed tui eundē fac p̄stas quē optimē tue vite ratio merito esse

Officia adhortationis.

iubet.

Je ne me doute point que ie ne te donne oenture.

Non enim dubito te dare operam. **N**on equidem dubito te curare. **N**on enīz du
bito te instare. **N**on enim dubito te iungilare.

Considere la chose de nōstre clat.

Circuſpice oēs rōnes mee cause. **C**onsidera oīa mēbra nostri status. Speculeris oēs vi/

Officia adhortationis et monitionis. res nōstre facultatis.

Tu ne troueras en aucune part quil ne soyt casse.

Nullum profecto partem reperies que non sit contracta. **N**ullum enim membrum con
spicies quod non sit debilitatum. **N**ullum equidē locum videbis qui nō sit cōquassat.

Loppinion de tes vertus est de autant q̄ tu doys faire cecy.

Tanta em̄ est virtutum tuarum existimatio vt hoc facere debeas. **T**anti em̄ est animi
tui expectatio vt curare tenearis. **T**anta est quidē tue p̄bitatis spes vt agere yelle de/

Officia adhortationis et admonitionis. beas

Celuy est yray hōnour lequel ne naist de parolles mais de fait.

di

Is enim verus honor videri solet qui non ex verbis sed ex rebus ipsis nascitur. Ea quidem vera gloria haberi solet que ex salute reipublice fieri solet. Ea profecto est solidam nominis extimatio que a summis virtutibus deducta est.

Elle est prae louange laquelle procede des hommes loues.

Illa quidem est iocunda laus que a viris laudatis proficiscitur. Ea est profecto sua, uissima laus que a viris celeberrimi profertur. Ea est quidem firmissima laus que ab his celebratur qui in maxima laude vixerunt.

Tout homme te ayme grandement.

Admirabilis est em quæda tui nois caritas. Singularis est en oim ciuitat in te amo. Incredibilis est equide ynuerse ciuitatis in te benivolætia. Summa est pfecto oim bonorum in te fides.

Virtus laudis.

Tulle est ne a faire tousiours auclane chose de bien.

Cicerò quidem natu est ad agendu semp aliquid viro dignu. Cicerò en vita admetu natus esse videtur. Cicerò ea natus est condicione ut nichil nisi quod rectum curet.

Tulle ne fera se nos chose s vertueuses.

Cicerò enim is vir est vt nec nisi quod rectum sit cogitet. Cicerò ea est ratione constitut, vt honestu semper exquirat. Cicerò is semper fuit vir vt ab officio nūq deduci possit.

La vertu de tulle ayde a tout homme.

His enim virtutibus prestat cicero. Cicero que plurimum humano generi prosumt. His enim rebus superior est cicero que sunt omnibus delectabiles. His enim facultibus prestat cicero que sunt omnibus conducibiles.

Nichil est chose qui te so vt de meilleur fruyt que la vertu.

Nichil est quod tibi maiorem fructus esse possit qd virtus. Nulla res est que maiorem tibi gloriam allatura sit qd virtus. Nullam posles disciplinam consequi ex qua maiorem nominis existimationem tibi comparare posses. Nichil equidem ex omnibus humanis rebus curare posses quod virtute preclarius haberetur. Nichil quod maiorem tibi oblectationem afferre potest qd est virtus.

Riens nest plus couenant a la vie des hommes.

Nichil enim est hoc aptius hominum vite. Nichil enim hoc ad bene vivendum accomodatus. Nichil est profecto quod humano generi magis condicat. Nichil enim est de quo maiorem homines commoditatein consequantur.

Laus virtutis.

Riens ne nest plus que la vertu.

Nichil est enim virtute formosius. Nichil est enim virtute amabilius. Nichil est virute pulchrius. Nichil est virtute prestabilius. Nichil est enim probitate prestantius.

Laus virtutis.

La bonne volente et droite sciece vault moult a viure bieneureus semet. Bene enim sentire satis est ad bene vivendum. Recte quidem facere plurimum valet ad beate vivendum. Officiose vivere felicitati confert.

Se qd tes vertus yaudront tu obtiendras ta dignite.

Si enim virtutes tue valebunt dignitatem tuam obtinebis. Si virtus aliquando est locu habitura tu eris in supremis. Si virtus yllâ yng est receptura facultate p̄st exquisitum locu dignitatis obtinebis.

Se le pays est en bon estat tu pourras user de tes vertus.

Si respublica respirauerit virtutibꝫ quidē tua te frui licet. **S**i ciuitatis status fuerit recreatus tua virtus elucescer. **S**i omnis salus vires sufficerit tua virtus est etiā pium

Ton aduenement est agreeable a tout homme.

Aduentus enim tunc carus erit omnibus: Summo enim desiderio ab omnibus experiaris. **T**ua enim ad res profecto amplissimam tibi laudem comparabit.

Tous les hommes saiges louent cestuy fait.

Omnes enim viri prudentes hoc factum probant. **O**mnes profecto qui de virtutibꝫ recte sentiunt hec laudant. **O**mnes equidem qui recte sapient hoc affirmant.

Contes les choses que tu scrisps sont tresqꝫ vrayes.

Omnes equidem conditions quas scripsisti probabiles exstant. **O**mnes cause quas co memorias iustissime sunt. Que michi narrasti ita ut dicis constare videntur. Que michi per tabellarios et nuncios significasti vera esse cognoui. **O**mnes em̄ rōnes quas declara-

Je cōfesse ton oppinion estre vraye.

Fateor enim opinionem tuam esse veram. Assentior equidem tuam sententiam esse rectam. Concedo enim institutionem tuam esse laudabilem.

Seces ces choses sont ainsi nous pouons avoir bōne esperance du demourāt.

Mecsi ita sint cetera erunt faciliora. q̄ hec vera sint de reliquis optime sperandum est. **M**ec si certa predicantur cetera meliora consequentur.

Saches que ie te pris plus que les autres.

Nolo enim hoc te scire nullius auctoritatem apud me rautum valere q̄stum tuam.

Nolo hoc te fugere neminem esse cuius voluntas magis apud me valeat. **H**oc velim ratum habeas me nullius amore magis q̄ tuo amoze moueri posse.

Virtus fidei et spei.

Ta volente mest moult agreeable.

Nichil em̄ est tua michi institutione gratius. **N**ichil est profecto tua michi voluntate iocundius. **N**ichil est equidem tua michi familiaritate suauius. **N**ichil est em̄ tua michi vita carius. **N**ichil enim est tua michi virtute carius.

Tu peult faire cecy.

Notes eum hoc comodissime agere. Est enim in tua potestate in hoc perficiēdo ydōneam habeas facultatem.

Je scay que tu peult se tu veux pour mon amour.

Non em̄ te velle nimis q̄ posse michi exploratum est. Neḡ em̄ tu nimis hec mea causa vis q̄ facere possis.

Virtus fidei et spei.

Je suis ferme a celuy propos que ie souloye.

Adhuc in hac sum sententia. **J**aneo adhuc in hac voluntate. **D**ristinam adhuc constitutionem retineo. **I**nstitutam adhuc opinionem obseruo. **A**dhuc in instituto proposto firmus sum. **E**go es sum qui antea esse solebam. **A**dhuc sum indeliberata sententia constitutus. **O**lea enim opinio iudicis magis confirmatur. **O**lea quidem institutio omnibus in rebus constans semper reperitur. **O**lea enim voluntas in officio semper permanebit. **O**le quidem in honesto proposito etiā semper esse videbis.

Virtus constantie et pacientie.

Il est necessaire que lune de ces choses aduienne.
Necessite est eni^m ut horum vnu sequat. Oportet ut isto alterum subeam⁹. Cogemur enim bonum aliquod sustinere debere.
De plus quelle va ainsi.
Quoniam ita ratio coparata est: Quoniam ita desuper datum est. Postquam ita fortuna interbet. Postquam
Croxes moy comme vng vray tenuoing. ita sors cecidit.
Hoc enim michi ut vero testi veliz credas. Hoc equidem boecio ut vero philosopho crederes debes. Hoc pfecto. Ciceroni ut vero oratori credere minime dubitare debes.
Je este present en cestuy fait.

In hac pfecto re ego interfui. In hoc ego negotio ire coperi. Quibus oib[us] in actionibus me scias interfuisse

La diligence que iay faict pour caton mest gayrante.

Testis est enim optimus natus labor in catonem. Testis est enim mea in catone diligenzia. Testis est mea in catone officiorum magnitudo.

Nons auctoribus testimonios tous ceulz lesquelz cognoscent ceste chose.

Omnes enim qui illa nouerunt testes habemus. Omnes enim qui hoc tractare solet pro nobis testabuntur. Omnes pfecto qui hic profitentur firmam fidem prestare poterunt

Virtus fidei.

Je donne soy a chascune de tes parolles.

Ego enim singulis verbis tua testimonia tribuam. Ego cuique actioni tue fidem optimam faciliter presto. Ego enim vincitur orationi auctoritatem maximam adhibeo.

Comment dit tulle.

Ut testatur Cicero. Ut est apud ciceronem. Ut inquit cicero. Vnde cicero sentire videtur.

Ut ciceronis sententiam esse videmus. Ut apud ciceronem constare videtur.

Jay peu promettre toutes ces choses.

Hec omnia promissa fuisse audiui. Hec omnia confirmata esse cognoui. Hec omnia certa esse vidi. Hec omnia ita rata esse ut dixi interfui.

Il me semble que la chose demeure ainsi.

Hoc ego eiusmodi esse statuo. Ego quidem hoc arbitror. Tantum enim video intelligere.

Comment iay dit devant.

Vnde paulo ante dixi. Ut inicio et ante scripti. Vnde paulo ante perstrinx. Vnde paulo ante proposui. Vnde paulo ante a me dictum est. Ut est a me paulo ante prescriptum. Ut est a nobis paulo ante commemoratum. Cuius rei modo mentionem feci. Sed illud id est

De plus dire ceci.

quod inicio tibi scripsi.

Illud equidem affirmare possum. neque enim hoc est tacendum. Neque hoc in posterum.

Tu as la paissance.

mis p[er]mitte. Neque hoc relinetur in posterum.

Postulatatem habes. Auctoritatem retines. Facultatem possides. Tibi enim auctoritas data est. Facultas est enim concessa. Idonea est enim oblatam comoditas. Neque pfecto ydo/ne es cosecundus. Hoc enim in te est. Hoc enim facilime potes. In hoc enim plurimum vales.

Il ne nest au monde.

Non enim est in mundo. Non enim constat in rebus humanis. Nihil pfecto reperitur.

Catholique a prouine beaucop de choses.

Cato enim multa perractauit. Cato enim q̄ multa expertus est. Cato enim multarum rerum ysus habebat. Cato equidem plurimorum negotiorum experimentum tenet.

Restaurare la force.

Aduocare vires. Restaurare animum. Reformare statum. Reintegrare facultatem.

Jay misé toute mon esperance en toy.

Omnem enim meam in te spem collocam. Omnis enim mea spes in te posita est.

Omnem profecto cause mee gubernede in te vno firmavi. Omnis enim spes huius negotii perficiendi in te collocata est. Neminem alium q̄ te michi patronum esse volo,

Virtus spei.

J: ne double point que tu ne faces toutes choses pour moy.

Mangz illud nō dubito q̄ oia opa pro me libeter sis factur. Iungz em dubitati quin tu michi libeter facere yelles. Illo equidē ync̄ veritus sis quin tu semp rōnibus meis

Je vien en esperance.

recte cōsulere yelles.

In spem tñ venio. Hec em michi spes est. Hoc em michi sperare licet. Hec em futura esse cōiecto,

Il nest chose si grande que

ie ne croye que tu puisses faire.

Nichil enim tantum est quod a te confici posse non confidam. Nulla enim res tam difficultis esse posset que tibi foget factum q̄ facillime.

Je seay bien combien tu peult ayder.

Scio enim quantum ponderis oratio tua sit habitura. Scio enim quantum officii auctoritas tua sit habitura. Scio enim quantum tua communitatis commendatio sit habitura. Scio enim quantum facultatis tua presentia sit prestitura.

Tespere que tu seras encore homme de grant pris.

Te equidem maximum hominem futurum esse existimo. Te profecto virum fore prestantissimum iudico. Te enim omni expectatione maximum spero.

Virtus spei.

La chose est redyute en tel estat q̄ se die ny remedye nous vous ferons du mal.

In eum quidem locum res est deducta vt nisi deus nobis subuenierit maximis incommodis afficietur. In talen enim statum negotia sunt compulsa vt nisi divina clementia nobis open paciliter acerbissimas sumus calamitates p̄ repressuri. In eam em cōdicionem nostrae rationes coacte sunt vt nisi deus nos benigne respiciat de salute nostra actu

esse videatur

In eum em casum fortuna compulit. In eum profecto infortunii sois me instruit. In casum quidē tēpestatis me factū iniecit. In eū enim extrellum me casus deduxit

Chose moleste.

Res enim molesta. Res bene intolerabiliſ. Res indigna.

Cest vne folie que tu dis.

Illud enim est maxime in tuis rationibus irridendum. Illud est in tuis epistolis plurimum ludificandum. Illud enim quod scribis merito videtur deludendum.

Cest orde chose.

Turpe em esse existimo. Est em plurimū inconveniens. Nuto em illud esse plurimum adhorrendum.

Zommē ne est ne a autre chose fors que a mengier boyre & dormir.
Homo enim natus ad desidiam excolendam. Dominis enim vita ad nichil aliud nata
q̄ ad fruges consumandas. Dominis vita tota langoribus dedita.

Reprehensio ignorantie.

Aule est moins que les aultres.

Mulus est virtutib⁹ inferior. **M**ulus est potestate imbecilior. **M**ulus est vsu rep indoctior
Reprehensio ignorantie vt supra.

Lepistre non le vergoignie.

Epistola enī nō erubescit. **L**ittera enī nullum conspectum veretur. Non enī scriptura
Ercuscat.

Ecce est adueni pour croire trop legieremē & nō p aulcune coulpe.
Hoc enim credulitate non culpa contractum est. Hoc equidem errore non cum vicio
accidit. Hoc profecto nimia facultate non fraude factum est.

La vergoignie moult perilleuse en

guerre a conduyt moult de gens a mort.

Vudor in bello periculosus q̄ sp̄num mortem subire coagit. **V**erecundia que in peri-
culis repudienda est. **C**esarim male consulit. **T**imor enim infamie qui in deficitum reb⁹
moderandus est multorum hominum causa moris fuit.

Drophymum pro synonymis coſta ita/
tionum que sequuntur.

Sifutationes quāntopere sint ad dicendū necessarie miſtiohanes per/
doctissime fatis iudicari posset. Nam nostrorum argumentorum expli-
catione adpersuadendum michi mirum plurimum valeret. sed n̄ ex ipſis ar-
gumentationib⁹ nostris nūdum erit ita integre auditōrib⁹ sans factū
vt nostras propositiones omnino veras cōstare sibi perſuadeant nisi etiā que nobis obi-
ciantur aut tacite impingi possent probabilibus rationib⁹ repellerem⁹. Quod cū ita
non michi vīsum est incomode factū. Si has etiā ego quas videbis refutandoz locorū
inventiones adungerem. quas profecto confutandoz argumentorū rationes vt etiam
antea tibi significauī. Ceteris partibus rhetorice orationis poterunt faciliter accommo-
dari. Vlo enī te fugit quātū valeant imitationis rationes q̄s si vt te facere arbitroz exer-
ceris non parua ad omnes elocutionis facultates cōmoditatem natus fueris.

Je taime plus que tous les aultres.

Ego nemini in te amando concedo. Ta enim sic a me diligeris vt nemo aliis magis.
Ego enim in te amando benuolentie obtineo principatum.

Je pusse mourir se ic ne taime plus que iamays.

Sed ne viuā si amado tibi cōcedā. Sed moriar nisi te amore supere. Sed pereā si te be-
nevolentia nō vincā.
Excepte ton pere ie te ayme plus q̄ to⁹ les aultres
Natrem tuum excipio preterea neminem. **N**atri tuo concedo preterea nemini. Non
pene minus te diligo q̄ pater tuus semper amauerit.

Barde que tu ne croyes que ie ayme aucun aultre plus que toy.

Cane existimes nemini te michi cariorē. **C**ane putas alii me magis q̄ te ipm diligere.
Cane arbitraris nemini maiore q̄ tibi amore ostare. **C**ane tradas ne nūnē ardētori me
benuolentia q̄ te complecti.

Se ie puis deuiner cela que ie desire te satifferay a mes desir.

Si intellettero quod voles voluntate mea tuo desiderio adiungē. **S**i scia quid tu costi-
taeris meū cōsiliū ad tuū accommodabo. **S**i michi persuadere potero quid desideras fa-
ciam sp̄te mea qđ cupis. **S**i qđ cupis ymaginari potero te absente libentissime perficiam. **S**i quod voles prenesticari possem multa tua michi opus esset adiunctione.

Marchicella amoris

Vulle chose ne me empeschera a escrire.

Non me impedient unimiccie dum tibi profim. **N**eqz vltis me dolor pturbabit quin
me tibi accomodē. **N**eqz vllus labor me tenebit quin totū me tibi prebeā. **N**eqz vle
me occupationes retardabūt quin tibi satissaciam. **N**eqz vle me impedit offensiones
quin quod a me voles diligentissime perficiam.

TJe te ayme plus que ne tayment tes parens.

Neqz enim in te diligendo cuiqz concedo tuorum. **A**lmici cūm tui in te amado michi co-
cedant necesse est. **N**eqz em in te colendo cuiqz tuorum amandi locum concederem.

Onnes enim necessarios tuos in te obseruando facilime superauit.

Donne toy a entendre que tu es vng autre tel que moy mesmes.

Finge te em esse quē ego suz. **P**ersuade tibi iam te me alterū esse. **F**inge te vicē mean
sustinere. **I**nducas tibi meā causā tuā esse. **P**repones tibi meas te ratiōes agere. **S**u-

Cecy sapartiē a fayre a moy. **s**cipe amater meas partes.

Hoc meuz est onus. **H**oc ad me attinet. **H**ec em me tangit. **H**ec rationes meas vidē

Souviennetoy de favoriser nostre amour. **t**ur attingere,

Fac habeas rōnez nre beniuolētie. **F**ac nostri amoris s̄a diligētissime memor. **F**ac nre
Marentella amoris **a**micitie in seruias.

Quelle chose a il failly a nostre beniuolēnce.

Quid enim nostre defuit beniuolētie. **Q**uid nostre beniuolētie coniunctioni preter
misum fuit. **Q**uid nostre familiaritatē adiungi potuisse.

Donne toy a entendre e que la chose soyt ainsy.

Verū fac ee oia. **F**ac ea eſſe vt dicit. **F**inge oia ita vt scribas se habuisse. **V**erum hec

Je veulx que tout hōme saiche q̄ ie suis ton amy. **i**ta sunt.

Ego vt me tibi amicissimū esse et equi et iniqui intelligent curabo. **N**eminē verebor
dum me tibi obsequantisimū demonstrare possim. Non timebo oia subire pericula dum
tibi prosuz. **E**go intuis atqz inuidentib⁹ oibus meā ribi beniuolētiā prestabo.

Se nous ne pouons estre ensemble personnellement.

nous serons aumains conioins de couraige.

Si vna esse nō poterim⁹ animoz tñ cōunctione fruemur. **S**i meū esse nō poteris ego
tñ assidua cogitatione te cōpletear. **S**i p̄sentiā nostrā colere non valebimus licebit tame
mutuam inter nos recordationem celebzare posse.

Nous debuons mettre toute nostre puissance a cōserner le pays.

Pro salute patrie cur non omnes exponim⁹ facultates. **P**ro patria cōseruāda cur nō
oia sustinem⁹. **P**ro républike cōmodis et ornamenti cur nō tota potestate ytamur.

Pro communi salute cur non omnia bona profundamus.

Marentella amoris.

Pourquoy ne te dopie favoriser.

d iiiij.

*Ali ego tibi non obtemperem. Ali ego tibi non obsequar. Ali ego tibi non mores
geram. Ali ego non me tibi facillimum prestam.*

Idarentela amoris.

Je feray avec toy priuement.

*Agam iam tecum familiaritate. Loquar iam tecuz aperte. Agam iam tecuz pñ/
gui minera. Non simulabo tecum quicqz. Nam tecum me tibi patefaciam.*

Je te feray plus grant seruice que tu ne penseras.

*Vincam officiis meis tuas cogitationes. Extirpationem de me tuam plurimum
superabo. O maioribus em meis te benemeritis exornabo qz tibi in mente venire possit.*

Je feray toutes choses pour toy diligemment.

*Agam enim omnia pro te diligentissime. Ego tum cogitabo tñm re ipsa nullum pro te
tempus pretermitto. Nichil enim a me pretermittitur quod ad te pertinere existimem.
Velim a me expectes que ab amantissimo expectanda sunt. Nichil enim a me negligit
quod tibi conducere existimem. Id agam in rebus tuis ut nullam sis mea diligentiam
desideraturus. Ita pro te ellaborabo ut nullam sis meam negligentiam accusaturus*

*Quant ie auray fait pour toy plus que ie ne pourray
encores naurapie pas fayt cella que ie debuoye.*

*Cum plus pro te fecero qz potero minus tamen perfecero qz debuero. Cum magis p
te ellaborabo quia mea potestas pacietur nulli tñ parti tuorum in me bñficioz satis fecero*

*Se ie mourisse pour toy encores ne me
sembleroyt que ie te eusse asses satis fait.*

*Sicogitaro pro te vitam amittere non tñ immorellum tuoz in me beneficiorum sa
tis memorem esse viderem. Si michi pro te voluntas moriendo esset nulli tamen parti
tuorum in me officiorum viderer satis fecisse. Si michi pro commodis tuis vita esset
effundenda non tamen viderer tuorum in me officiorum parti satisfecisse.*

Tant que ie pourray.

*Quantum in me est. Quantum michi concedetur. Ut primum potestas erit. Quan
tum ydonea michi potestas oblata est. Quanto studio diligentia labore vigilantia con
sequi potero. Id omne ad arbitrium tuum libentissime conferam.*

Je fauoriseray a ta volente comment ie doy.

*Ego vt debeo ad tuas rationes me adiungo. Ego vt parem ad tuam voluntatem me cõ
firmo. Ego vt tua in me iura depositulant me tibi totum accomodo.*

Je ne puis honestement nier riens a telle.

*Al ciceronis voluntate honeste, dissentire non possum. Al ciceronis sententia per amplis
sima eius in me merita honeste dissentire non possum. Id ciceronis familiaritatem
atqz amorem non licet michi absqz eo dissentire.*

Iul nest plus diligent pour toy que moy.

*Nichil cuiquam concedo qui tui studioroz sit quam ego. Nemo in hoc me vincere po
test qui tue dignitatis sit cupidior qz ego
iamais ne cesseray cõment ie souloye de moy traueillier pour toy.*

*Neqz em ynqz destiti. Neqz em ynqz destituta p te agere. Neqz yllu ynqz tēpus intermis
te innādi. Neqz yllu ynqz pro te labore refugi. Neqz vilâ ynqz rem pro te omisi. Neqz
omittam curare.*

Pleutmoins ie ne cesseray de labourer pour toy.

Ego tamen rem tuam curare non cessabo. Ego tamē causam tuam defendere non desistam. Ego tamen negotium tuum agere non pretermittam.

Je ne fauldray iamays a Catbon.

Neqz tunc cathoni defuturus sum. Neqz tamen cathonem deserturus sum. Neqz tamen cathonis causam derelinquam.

Cela que ie ne porray diuiner se il me sera fayt a sauoyr ie feray plus diligencement que tous les autres.

Si quid ignorabo de eo admonitus omnium studia vincam. Si yaticinari non potero de eo certior factis omnium officia superabo. Si quid animadurtere non potero de eo perdoctus nemini cedam.

Officia diligentie.

Pleutmoins ie feray cela que tu me commenderas.

Ego em curabo facere qd iubes. Ego in curabo qd desideras. Ego in suscipia qd mones Toutes soys ie vouldroye faire toute chose pour toy.

Quanquā ego oia tua cā fieri desiderē. Et si oia p te facere veille. Jam eti oia amore tuo libenter susciperem. Jamet ex cōmoditate tua nichil vellem subterfugere.

Teneuisse iamays pense de pouoyr plus aymer.

Non enim putarem ad amorem nostrum aliquid addi posse. Non existimarem bene / uolentiam nostram augeri posse. Non michi persuadere potuisssem nos in amoze / coniunctiores fieri potuisse.

Tu me fays iniure en moy priant.

Injuriam a te michi fieri puto cuz a te roger. Injuriosus michi es cuz me roges. Re michi ingrata facis cum aliquid precibus a me contendis. O magna me afficis iniuria cum rogando efficum meum postulas.

Je ne pourroye auoyr fayt plus que iay fayt.

Ego plusq feci facere non possum. Ego magis q egi admitti non valerem. Ego am / plus quam sum consecutus conari non possum. Ego maiori studio quam egi rem curare non potuisssem. Ego maiores vires quam ostendi prestare non valerem.

Officia uilitatis et diligentie

Je te heusse bien prest delire de cestes molestes.

Neqz punctum quidem tempora in molestis fuisses. Te quam primum incomodis liberasssem. Te illico incolumem reddidisse.

En cecy ie ne feray pas plus que ie ne doy.

In hoc toto genere plura faciam quam dico. In hac causa magis ellaborabo quam ostendam. In rebus maiora sum acturus quam demonstram. Hoc enim in negocio sum plura prestiturus q pollicear.

Fosque tant seulement que iaye aulcum
bien tu en auras ta part.

Cum sit modo aliquo michi commoditas faciam te participem.

Dummodo honestus michi sit status te michi adiungam.

Dum sit michi fortuna mediocris meis te rationibns assistam.

Je ne pourroye auoyr hen plus grant commodite
que celle la quelle mest auemee.

Mactus sum tempus ita ydoneum quod in re ipsa nichil carius michi adiungam. Nut
la erat rationibus nostris commoditas opportunior. Et iis enim rationibus res melius
yayes este opinioni de moy. agi non poterat.

Heme sic velim existimes. De me sic velin iudices. De me hoc arbitriari potes.
De me hoc tibi polliceri licet.

Officia ytilitatis.

Neutmains ie te fauoriseray.

Tibi tamen sum patronus. Tibi tamen sum auctor. Tibi sum defuturus. Tibi tamen
sum facillimus. Tibi sum obsequientissimus.

Et se besoing est ie ne vous feray nul dommaige.

Neqz si occasio tullerit vllum laborem defugiam. Neqz si necesse fuerit vllum periculu
enuitabo. Neqz si casus inciderit vllam incommoditatam pertimescam.

En cestuy moyen ie me traauilleray pour toy.

Interim magnam curam pro te sustinebo. Interea assiduum diligentiam pro te actu
rus sum, sedulam interea pro rebus tuis sum tibi vigilantiam prestaturus.

Telle la chose comment se veuille.

Quoquo modo res se habeat. Quoquo pacto negocium geratur. Quaque ratione
fortuna succedat. Quoquo pacto fors cadat.

Officia ytilitatis et diligentie.

Se la chose va bien fayte pour moy.

Si fortuna optatis meis responderet. Si fortuna votis meis successerit. Si cogitatio
nibus meis fortuna benigne correspondere voluerit. Si res caderet ut vellem et opta
rem. Si res ex sententia gereretur. Si michi optata contingenterit. Si deus nos benigne
respecerit. Si qd opto michi feliciter coingreret. Si deus res nostras fortunabit. Si
deus negotia vestra secunda reddiderit. Si deus desiderio nostro amovere voluerit. Si
deus nos secunde intueri voluerit.

Se la chose ne me va mal adroyt.

Nisi res male michi successerit. Nisi opinio mea frustrata fuerit. Nisi spes mea deci
piatur. Nisi fortuna me fefellerit. Nisi fortuna proprium consilium de manibus deto
serit. Nisi causa aliquis optata interpellauerit.

Je ne pourroye exprimer combien me sera

agreable se tu deliures Cathon de melencolie

Non enim prescribere possem qd michi erit gratum si cathonen quietu reddideris. No
possum verbis explicare qd erit michi tocundus si cathone qciosus ostiteris. Nullo satis
posse dicendi genere declarare qud michi erit acceptu si cathone molestus liberaveris.

Pardon me moy se ie deffens Tulle et milie.

Ignoce michi Iulium et milium excusanti. Sufferas me Iulium et milium defende
rem. Datias me Iulium et milium conseruantem.

La quelle chose est ce pour quoy ie ne
doyue desirer lamistie des bons hommes.

Quid enim est cause cur non bonorum familiaritatem desiderem.
 Quid obstat videtur cur non iustorum michi consuetum adoptem.
 Quid enim est rei cur no michi sit in optatis officiosos michi debere congelare.

Officia desideria.

Estre gracieux.

Beneficiorum memor esse. *Officium beneficis respondere.* *Marem officiorum vi-*
cissitudine reddere. *Candem voluntatem prestare equalem gratiam referre.*

A rendre le service.

Beneficia contulit. *Officia reddidit.* *merita prestit.* *Bene merita retribuit.* *promerito*
repullit. *Hemerita perfoluit.*

A rendre le semblable.

Officium. *vicissim.* *Inviacem.* *Altermis vicibus.* *Alternatim.* *Officium vice.* *Eadē vice.*
Iadem. *Itidem.* *Idariter.* *Viro citroqz.* *Equaliter.*

A la remuneration.

Remuneratio. *Retributio.* *Hicciusudo.* *Officium retributio.* *Eadem gratia par volun-*
tas. *Nar studium consimilis gratia.* *Similis.* *Retributio*

Estre ingrat.

Ingratus beneficiorum perdere. *Officium amittere.* *Officium effundere.* *Bene me-*
ritum profundere. *Domini ingrato beneficium conferre.* *Domini sordido benefacere*
Dominem ingratus beneficium exornare.

Vita ingratitudinis.

Dompile a desrobe.

Dompilius furatus est. *Dompilius accepit unde non est licitum.* *Dompilius res alie-*
nas usurparuit.

Alius mortuus est. *Occisus est.* *Excessit.* *Enta.* *Ex hoc seculo migravit.* *Aliumam*
reddidit. *Aliumam efflavit.* *Aliumam effundit.* *Aliumam egit.* *Vita priuatus est.* *Ex hac*
vita decessit. *Offerte obiit.* *Diem suum obiit.* *Derit.* *Interit.* *Occubuit.* *Jacet.*

Danse tu que iaye oublie le service que tu mas fayt.

Obluti me putas caritatem humanitatis tue. *Immemorez me existimas tui erga me*
officii laboris diligentie vigiliariam pecuniarum. *Ingratum me arbitraris liberalitate*
beneficiorum erga me tuorum.

Se ie viuray ie ie te feray bon amy.

Quod si vita michi contingit me tibi amicissimum demostabo. *Quod si vitero me*
tibi quam facilimum declarabo. *Quod si vita michi supstes fuerit me tibi beneficiorū*
memorē p̄abo. *Quod si vitā p̄ducere potero virtū me tibi cōmodissimū patefaciam.*

Seie ne te satif i p̄ ie ne me r̄puteray pas estre homme.

Nisi ob tua erga me benivolentia tibi cumulatissime satisficerò hominem me esse non
arbitrabor. *Nisi pro immortalibus tuis in me benemeritis parem tibi gratiam retribue-*
rim virum non me bonum existimabo. *Nisi tua erga me officia paribus meritis com-*
probauerò ipse me hominem non iudicabo.

Officium gratitudinis.

Je ne puis saouler moi couraige pour quoy ie ne te puis satisfayre de fayt:

Ego non possum michi ipsi satisfacere cum ea que tibi desiderem re ipsa consequi non possum. Cum nullain partem tuorum in me meritorum in referenda gratia, consequi valeam non possum michi animo acquiescere. Non enim vlo modo michi satisfacio cum non reperio quibus rebus tibi gratias referam. Nunq; enim michi acquiescam nisi prius que a me velis ex sententia perficiam. Utinam michi summa cum aceritate te adducendum esse video cum tibi non possem arbitratu meo satisfacere,

Je te pise tant que ie seray contant de toute chose que tu me faces.

Ego tanti te facio quod quicquid egeris sim probatur. Tantū em tibi attribuo qd quicquid decreueris approbabo. Pro summo meo in te amore oia que tibi placere videbatur rectissima et vera existimabo. Nichil em committere posses qd michi posset dispicere

Tu mas fayt plus grant seruice que

ie nesperoye ne demandoye

Mius em michi a te prouisum est qd postulaueram. O Iacis em michi opitulatus es qd sperau:ram. O Ioriar quide in me benivolenta cõmisi qd a te contuler am.

Officia gratitudinis.

Je ne veulx abandonner Julie mon amy le bien fayteur.

Molo enim gasparrini optime demeritum delinquere. Non em patere gasparrini mee virtutis amplificatore impune ab iniquis oppugnari. Non em possem sufferre vt un qui gasparrini mei admodum amatorem impune lacerrent. Non enim mei esset officii qd sufferre deberet qd pfidi gasparrino mei amantisimo detraherent.

Je meur se ie ne dis se que iay au courayge

O Ioriar nisi quod sentiam exprimam. non possum abduci quin effundam. O Ioriar nisl effluam. Excrucior nisi totum me patefaciam.

Officia gratitudinis.

Playfiant a dieu.

Deo id volente Deo nobis faciente. Deo nobis id amiente superis approbantibus. Forum suffragante. Deo comite. Deo duce.

La quelle chose dieu ne veulle.

Quod deus rem aduertat. Quod infortunium deus effugiat. Quem casum deus no permittat. Quod incommodum deus auferat. Quod superi prohibeant. Quod nun quam ytiram eueniat.

Je prie adieu que la chose alle bieu.

Deum quoq; ut consilia sunt tibi salutaria. Superos erozo vt quod acturus sim tibi non obsit. Deum obsecro vt quod constitutas tibi bene succedat.

Officia desiderii.

Je ne diray plus.

Non teneo te pluribus. Utura scribere non debedo presertim plura dicenda non sunt. Omnia plura me scribere non est necesse.

Virtus prudentie.

Utura no sunt litteris committenda. No em michi placet de hac replura scribere. Nichil em actinet plura dicere. Neq; em superiora repet. Singla, pseg no e necesse. Uturib; te adhortari no debedo. Utura suspicari no possum. Sz hic audies ex illis. Non dicam

plura. Sed plura dicemus alias. Verum hec prope diem. Et multa alia curez. Sed de
bis ex alioz litteris certior fies. Impedior verecundia pluribus tecum agere.

Je tay escript moult de parolles affin que tu cognoyse mo opinion.
Hoc scripti ad te pluribus ut meum consilii melius intelligeres. Hoc pluribus egi ut
quid sentirem dilucidius cerneres. In hoc fui longius ut que mea esset sententia clari
perspiceres. Hoc verbosius complexus sum. ut institutionem meā apertius comprehen
deres. In hoc fui prolixior ut de voluntate mea certior fieres.

Je tay escript plus a long que ie nauoye dispose.
Hic plura q̄ statuerā scripti. Hic ad te pluribus verbis scripti q̄ solerez. Hec de te scri
pi verbosius q̄ putarem. Sed hec satis multa q̄ plura potius expectabas. Hic enim
ut venirem longior quā volui deflurit oratio.

Je diray plus briesuement celles choses questoyent trop longues.
Illa que maiora sunt brevius exponā. Illa que ampliorē orationē ceciderant brevi cō
prehendam. Illa que sequuntur brevius perstringentur

Virtus prudentie.

Je tay escript cecy a celle occasion que tu pensassēs.
Hoc ob eam causam ad te potissimum scripti quod existimares. Hoc ex hac re preci
pue tibi significavi ut intelligeres. Hanc meam sententiam et hoc tibi iotaz esse volui
ut scires. Hec ex illa conditione tibi denotauit ut deliberares. Hoc ob eas orationes tu
Tu sees cella que ie te dis.

Scis quid dico. Scis quid loquor. Scis qd intelligo. Scis qd cogito. Scis quid volo
Il ya d'angier de parler.

Difficile est loqui. Non oia sunt litteris cōmittenda nichil temere scribendum est.

Tu cognoystras le demeurant des autres.

Sed cetera cognosces ex aliis. Ceteri tibi iniiciabit. aliis de ceteris per alios certior fies

Jene te escriue pas cestes choses follement.

Non scribo hec temere. Non dico sine causa. Iloli putare hec me frustra dicere. Non
enī in cassiū dec cōmemoro. Hec pterea scripti q̄cā necessitatem intercedit.

Virtus prudenterie.

Et affin que tu entendes mieulx ie te diray plus cleremēt le fayt.
Quod ut plenus exponam alterius rationes repeatam necesse est. Quod ut clarius in
telligas longioribus verbis viar. Quod ut aptius longiora viar oratione. Quod ut
exunie explicem attende que sequuntur.

Se la chose seculle parler de par soy.

Si res ipsa loqui posset. Si negotiū p̄ seipm loqui q̄ secure declarare. Si causa ipa sta
tu demonstrare posset. Si ratio ipsa vires suas per seipm exprimere posset.

Jay fayt cecy en vnuant solon le temps.

Id egī temporibus. Id feci fortune credēs. Id amisi necessitatē parens. Id constitui
facto assentens. Id pretermisso oportunitati obsequens.

Il nest pas bon de estre touzours obstine en vne opinion.

Non est semper in eadem opinione permanendum. Non enim semper in eodem animo
esse debemus. Non semper unum consilium habere debemus.

La fortune est de soustenir.

Soubremda est fortuna. Temptandum est. Expiendum est.

Comme le temps le requerra.

Vit tempus non admonebit. **V**it dies nos cogere videbitur. **V**it utilitas nobis persua-
debit. **V**it res incumbe contingit. **V**it rationes negotiorum nobis consulere vide-
buntur

Virtus prudentie et sapientie.

Donne toy a entendre que toute chose peult advenir.

Omnia tibi proponere debes. **O**mnia sunt tibi excogitanda. **O**mnia sunt tibi animo
et cogitatione pertractanda. **O**mnia sunt tibi prouidenda. **O**mnia sunt tecum deliberata. **O**mnia tecum commentari debes.

Je pense que tout mal peult advenir.

Neque vilum malum esse posset quod ego non pote impide posse. **N**eque villa tanquam ma-
gna iactura est quod ego non existimem accidere posse. **N**eque villa tam magna calamitas
est quam ego non michi persuadeam posse contingere. **N**eque vilum incomodorum ge-
nus est quod ego euenire posse coniectem.

Cecy apartient a moy.

Puto hoc michi mea interest. Non est hoc alienum a dignitate mea. Hoc existimo ra-
tionibus meis non inconveniens. Hoc em ad me attingere video.

Je ne voy point quelle substance ont cestes parolles.

Que uis insit in his verbis non intelligo. **Q**uam facultatem opporet hic sermo non
satis michi constat. **Q**uam oportunitatem habeant hec verba non aspicio. **Q**uam sub/
stantiam perstringit hec ratio non michi notum est.

Cecy nappartient guyeres a nostre fayt.

Puto hoc non valde ad rem pertinere. Existimo hec causam nostram parum attingere.
Non iudeo hec ad rem habere arbitror hoc ab instituto nostro alienum esse. Credo hoc
rationibus nostris parum debere prodest.

Jayne plus la vertu que les biens de fortune.

Oje quidem ex fortuna sed ex virtute pendere vidisti. Non enim diuicias sed virtutes
sunt securi. Non equidem hoies copios opulentos sed virtutibus celeberrimos excolui.

Cecy me semble et signifie vng beau riens.

Hoc tonu nichil esse possu intelligere. Hoc nichil significare facile pspicio. Hoc nullam
facultatem hre facile diudico. Hoc frimoli atque teumtu esse liquidissime constat.

Cestes choses sont de temr bien peu grandes.

Sed hec maiora sunt quod dicantur. **V**erz hec minorum vim habet quod existentur. Sed
hec timenda sunt quod hoies arbitrantur. Sed hec teneriora sunt quod videntur.

Virtus prudentie et sapientie.

Barde que tu ne teymes plus quil non est necessavre.

Illud cogita ne rem magis periculosa existimes quod sit necesse. **I**llud vide ne sine per-
iculo temere indicaueris. **I**llud prouideas ne timendo magis temere cogaris.

Tu es si saige que tu sees mieulx que moy.

Sed ea preditus es prudentia ex qua tu meliora parare possis. Sed ea tu insignitus es

Sapientia que maiora possit. Sed eo tu instructus es consilio. Quo melius hec proudere posles. Verum ut pro singulari industria tua hoc cōmodius transfigere poteris. Sed hoc facilius multo pro tua singulari eloquentia iudicabis. Sed hoc tu melius ex te et ex tempore constituies. Reliqua sunt in teipso et optima quidem.

Il toy ne fault conseil.

Sed tibi nō deest consiliū. Tibi em̄ consiliū deesse non pōt sed tibi consiliū nō deficiet.

Virtus prudentie et sapientie.

Tulē dist beaucoup devant les choses qui sont aduenues.

Que omnia acciderunt tullius dicit futura. Qui aut casus euenerunt cicero multo ante predixit. Que oīa sunt consecuta cicero est antea pronosticatus.

Je ne feray riens sans consideration.

Nichil faciam insolenter. Nichil agam sine causa. Nichil temptabo in consulto. Nichil moueā imprudenter. Nichil utar temerarie.

Jay fapt cecy oultre ma constume.

Atqz hec preter meam confusitudinem dixi. Atqz hec tanta preter meos pristinos mores effudi. Atqz hec preter meam solitam viuendi institutionem feci. Que omnia preter naturam meam aspergi.

Je fays aultrement que ie nauoye dit.

Sed aliter q̄ dixi facio. Sed aliter q̄ constitueram officio. sed aliter q̄ videbar ostende re consequor. Sed aliter q̄ pollicitus fueram ago. sed aliter q̄ dixeram ostendo. sed aliter quam speraueram ordinio.

Officia sapientie:

Se tu as aultre opinion fais que ie le saiche.

Quod si alia res te mouet fac vt sciam. Quod si aliud tibi propositum esset fac me certorem. Quod si altera duceris voluntate fac intelligam. Quod si animum alio conuertis fac vt michi significes. Quod si sententiam mutaueris fac me admonitum reddas. Quod si opinio pristina tibi non placebit fac vt sentiam.

Se tu ne mas aultre melencolie.

Si nichil te perturbat. Si nichil impedit.. Si vacans es molestiis. Si ociosus es animo. Si tranquilla es voluntate. Si nulla afficeris molestia. Si ex occupationibus sublevatus.

Je change despurs opp̄nion.

Oea postea mutata est ratio. Deinde consilium meum mutauit. Postea mee rationes immutatae sunt. Aliam postea rem agere cepi.

Oaintenant est vne aultre condicion.

Nunc alia est ratio. Nunc alias est status verus. Nunc esse temporum cursus. Nunc alia est viuendi conditio. Nunc alia est hominum opinio.

Officia admonitionis et sapientie.

Il ya vng remedie.

Est yna cautio. Est yna prouiso. Est ynum remedium.

Je ne double point que tu ne faces
bien plus saigement que ie ne te avise

Non dubito quin prouideas plus q̄ ego te admoneā. Neq; vero: quin tu sapientius agas q̄ ego tibi aperiam. Nec diffido quin tu melius rem pertractes q̄ ego tibi declarē. Neq; heito quin tu canticus causam p̄ducas q̄ ego te erudiam.

Sel il te plait.

Si libet. Si placet. Si videatur. Si fert animus. Si commodum est. Si voluntas est. Si patitur animus. Si facultas patitur. Si voluntati est. Si certum ducit. Si fieri possit. Si ydoneus tibi videtur.

Je ne simule riens.

Nichil simulauit. Nichil fiete diri. Nichil simulate dixi. Nichil tecū excoigitauit.

Je ne feray riens malicieusement

No agam astute. No simulabo quicq;. Nichil fiete dicā. Nichil simulate faciā. Nichil tecum excoigitabo. Non em te fugit. Neq; te preterit. Neq; te arbitror ignorare. Tenes enim memoria. De quo memoriam accepli. Neq; ignoras. Illud te su-

Comme il me semble. ḡere no arbitror.

Ut michi videor. Ut michi videris. Ut michi videtur. Quemadmodum coniecto. Ut conjecturā accipio. Ut arbitrari posui. Ut possū existimare. Ut opinione mea est. faysons familiierement.

Desideram⁹ populariter. Disputem⁹ familiariter. Algamus pingui minerua.

Cecy ne nest obscur ne dubieult.

Neq; hoc est obscurū. Hoc em nemini dubiu est. Neq; tamē dubito. Neq; ullam habet hesitationem. Neq; in magnam dubitationem cadit.

Je vouldroye que tu laissasses eter les guerres & les inimicies.

Sed velim desinas arma sequi. Sz velim bella agere deseras. Sz inimicicias omittas. Sed velim simulatos effugias. Sz velim discordes enites. Sz veliz ab insidius abhorreas

Officia prudencie.

Je vouldroye que tu fusses en pays.

Sed velim pacem colas. Velim oculum tibi adoptes. Velim paci consules sed tu velim ocio te exponas. Sed velim quietem adames.

Prendre example de saiges hommes.

Propone tibi quod clari homines facere soleat. Cogita q̄ recte rationes sapientes obseruarunt. Exemplum fac tibi sententias in te officiosoz viroorum.

Dence encores cecy.

Simul & illud cogitare debes. Simul & h⁹ aiauduerēdū est. Simul & ista sūt deliberaða. Quil soyt chose prouffitable atrestions.

Quo mea tuaq; patit etas. qđ ab virroq; cōe fieri posset. qđ neutri nūm obesse videntur

Officia admonitionis.

Celles choses qui sont aduenies.

sont de plus grant suspicion que les fays.

Que acciderunt fuerunt no tā re q̄ suspicione. Que nuper enuerūt no tā vera q̄ yide da fuerūt que facta esse dicuntur no tā gesta qm ficta esse videntur.

Et beaucop daultres aussi semblables

Sunt enim mirabilia generis eiusdem. Sunt enim permulta huius modi consilia. Sunt

enim infinita huius conditionis.

Que tu diras se tu dis trestous les autres aussi.

*Quid si cetera dicā. Quid si reliq̄ scribam. Quid si oia speria. Quid si omnia plane
Que serace. facias. Quid si nichil faceam.*
*Quid queris si. Quid tamen cum. Quid iam si. Quid erga est. Quid queris. Quid
exspectes. Quid tum postea sequetur.*

Jay dit toutes ces choses affin que tu les entedes.

*Que omnia collegi ut intelligeres. Que oia coadunavi ut scires. Que oia tibi signi/
ficiavi ut cognosceres. Que oia tibi scripti ut certior fieres. Que oia te admonui ut
Toutes les autres choses sont generales. cogitares.*

*Cetera sunt signa communia. Reliqua sunt signa uniuersalia. Alii sunt oēs coecture
De me pense que tu ayes oīy cecy.*

*Puto em te hec audiuisse. Exstimo te hoc intellerisse. Arbitror hoc tibi notum esse.
Je ne voy que par ces choses tu faces riens.*

Se mes prieres ne vaillent ie te demande cecy de grace.

Quod non si possum aliquid proficere suadendo gratia et precibus. a te contendo.

*Quod si monitionibus meis obtemperare volueris precibus saltem consecris. Quod
si amantissim⁹ persuasionebus non litteris summis in supplicationib⁹ fac monearis.*

Je feray moymesme tout le possible pour toy.

*Algam pro te ipso et mortal. y aciam per meipsum et vites meas experiar. Negocium
egomet suscipiam et cognabor quod possum. Agredior egoipse rem istam et quid co/
sequi possem causam ipsam egomet subicio. Ut quid fors tulerit pretentem.*

Tu as cogneu les costumes des hommes.

Sed nosti mores homin. Sed nosti homin consuetudinem. Sed nosti homin voluntatem.

Ne te chaille des choses instables.

*Neqz colas res mudanas inanes atqz volatiles. Neqz minus cures in certa hūilia bre
via fugatia istabilitia neqz numiū desideres ea q̄ sit hoīb⁹ incōmoda nocua ignomina*

Je ne le cap pour quelle occasion tu ne exerces ton estude.

*Eur studio non intrigiles nescio. Eur studio non excoles non intelligo. Eur te virtutis/
bus non exponas causam non video. Eur hoc non velis assequi non existimo.*

Officium admonitionis.

Cecy sapartient a tes vertus.

*Hoc interest ingenii tui. Hoc xtutis tue sed de hoc tu videris. Hoc tu p tuo ingenio
Tu as besoing de estre incite ne prie. sidera. Tue pres sunt*

*Sed adhortatione non puto te indigere. Sed mea tibi admonitione existimo. Sed vt
arbitror preceptis meis non egebis.*

En ceste cause nenes de trouer aucune excusation.

*In hac re tua nullā accipio excusationē. Sed in hoc negocio nulla tua apud me excu
Je ne double point cecy tē. satio illā est fidē habitura.*

Neqz em vereor me. Neqz certe dubito quin tē. Neqz enim existimo quod si.

Il ne me chault de cella tē.

Nec illud quidem euro. Nec illud certe molior.

Cecy est aduenir tē.

Sed hec spetare licet. Hoc enim optandum est. Hoc enim expectare decet.

Officia admonitionis.

Je voy et scay bien combien tu me peult ayder.

Quantum me possis admirare facile intelligo. quanto michi presidio esse possis clarissimi
me perspicio. quanto enim rationibus meis prodesse valeas clarissime michi constat.
quanto rebus meis consulere possis est michi liquidissimum.

Je ne doutte point quelle ne veulles par mon amour.

Negoz enim dubito quin mea causa velis. Negoz enim vereor quanto prodesse michi
desideras. Negoz enim vlla mouear hesitatione quanto prodesse michi facere cupias.

Je deburose plus tost requerir en mon ayde celluy par
lequel ie souloye obtainir tresous mes affaires.

Ego quem potius debo intocare quam enim qui causas meas vincere solet. Ego cui
me potius comodem quam ei a quo salutes accipere consuevi. Ego cuius auxilium po
tius requiram quam eius opere et presidio meis status incolumis seruatur.

Je ne doutte point que toy etant bening a tout
homme que ne soyes austre gracieulx a moy.

Nec dubito quin cum oibz benigne feceris michi etiam tibi amicissimo favere velis
Nec emi vereor cu in oes etiā liberalissimus sis michi etiā tui amicissimo te michi acco
modare velis. Negoz emi hestito qui cu inimicis tuis officiosuz te prestiteris michi etiam

Di, tuis fidei et speci. gratissun⁹ futurus sis.

Michi aut in hac causa michil aliud opus est nisi vt auctoritatem tuam interponas.
Michi autem hoc in tempore nil deficit nisi vt sententiam tuam adiungas. Michi
autem vt que velim consequar aliud michil desidero nisi vt te facilissimum pesses.

Cecy sera fait se arripin y vouldra mettre sa voix.

Id erit firmū si arripini voluntas intercesserit. Id stabilitati fore arbitramur si arripin⁹
nobilis officiū suū p̄suerit. Id erit optime pfectū si arripini suffragium interuenierit.

Fault il que ie te recommande ma cause puis que
tu la reputes être comme la tienne mesmes.

Sed quid meam causam tantopere tibi cōmendē quam tu cōmune tecuz esse existimes
Sed quid ego de ea re tam vehementer ad te contendam quā ad te ipsum pertinere ar
bitraris. Sed quid ego de his negotiis tantopere te obtundā que per se ipsa tibi cōmē
Virtus fidei et spei. datissima sunt.

Jay esperance que la chose ira meule.

Spem tñ habeo tēpora aliquā futura meliora Spero tñ aliquā fortunā michi mitiorem
euenire. Nullā em spem inuenio vt felicioris michi status cōditionē aliquā cōsecut⁹ sis.

Je nay pas cecy par opinion mais par certaine raison.

Non emi opinione sed certis signis hoc tibi significo. Non equidem aliorum auditu sed
ceteris rōmb⁹ hoc tibi scribo. Non emi inanum sed vera rerū experientia hec tibi narro

La chose nest pas faicte doubtesusement.

Negoz enim obscuris personis res agitur. Negoz etiam prauis in causis negocium gerit.
Negoz enim dubiis conditionibus factum conflatur.

Ine m̄chault se tu preis cecy par bien ou par mal.

Quam in partē hoc accipias nō labore. Quo animo hec re accipias non nimis cura.

Virtus fidei et spei.

Quia rōne hec interpretaris pūfatio

Se ic leusse encors a faire ie le ferape de neuf.

Si hoc michi negotiū integrū cllct hoc idē ego sentire. Si he quidērōnes solitissimo
michi arbitrio cocederetur nō alia potiū are astare quā nūc me esse cognoscis si omnes
hoies atiud michi persuasiſſent ego tamē hec eadē vius eſſez sententia quā audiuiſſi.
Id huc in eadem sententia sum vt que fecerim recta michi videantur.

V: me perfozcroye youlentiers auctor.

Libēter tibi me t facile purgarē. Libēter tecū iracudiā euomere.

Libēter te corā que

Denseraſſtu par aduenture q̄ moy eſtāt michi obicis refutarem

iniurie ie ne me deuſſe courroucer.

Mutares fortasse vt indignus ego in iuriis lacesitus nō succederer. Enī exūlimares qđ
acerbiſſimis ego incomodis nō mouerer. Enī fortassis crederes qđ ego tā insigni inuria
percussus obdormire. Enī fortassis adiuerteres qđ ego tamē intollerabili iactura cōfect⁹
nō excusari debetē. Enī tibi b⁹ indicas qđ ego tā calamitosis offendib⁹ cōpulsus ira/

Virtus fortitudinis t̄ stantie. cundia nō cādescerē

Cecy nēſt de faire par auſcme e manere.

Hoc em̄ quidē nūlio pacto ferendū eſt neq; em̄ hoc vlla rōne tollerandū eſt. Neq; em̄

Qui porteroyt cecy en paciēce se nō moy. hoc vlio pacto sustinēdū.

**Quis enim hoc ferre possit p̄ctet me. Quis tolleraret nūl ego. Quis enim patetetur
nūl ego. Quis enim hoc equo animo ferre possit nūl ego.**

Virtus pacientie et constantie.

Tu doys porter en pair toutes choses.

Omnia quidē sunt pacienter tolleranda. Omnia em̄ sunt sapienti pacienter p̄ferenda

Omnia sunt sapienti prudenter tēperāda. Omnia sunt equidez facili animo accipienda.

Tu diras par aduenture que il te conuiendra

fayre auſcme chose que tu ne vouldroyes.

**At tibi fortasse aliquid dicēdū eſt qđ noles. At tibi fortasse aliquid dicēdū sit qđ non
sentias. At tibi fortasse aliquid landandū erit qđ non probes. At tibi fortassis aliquid
moliendū fuerit quod non valeas. At tibi fortasse aliquid sustinendum quod quæas.**

Tu ne es pas ſeul en cecy. Hoc em̄ tibi eſt rōne

ai multis. Hoc em̄ eſt oib⁹ vniuersale. Hoc em̄ attingūt oēs. Hoc em̄ eſt iſtū oib⁹.

Tu ne doys pas refuser la fortune communue.

Neq; em̄ debes qđ cōis fortune dederit recusare. Neq; em̄ in ſcires qđ ſors ferat recusare

Virtus pacientie t̄ stantie. debes. Neq; em̄ tu ſcires qđ ſors ferat recusare

Tu as acqueri plus de vertus que tu nenas perdu de robe.

Mius tibi vir⁹ dedit qđ fortuna abſtulit. Mius tibi cōparasti qđ amiseris. Amplius

Que diraſſtu ſe cecy eſt mieule. quidē uac⁹ eſt quā p̄dideris.

Quid si h⁹ mel⁹. Quid si hoc cōmodi⁹. Quid si h⁹ cōducibili⁹. Quid si h⁹ pueneti⁹

Se tu ne penses que cecy te conuienne.

**Si non alienum tua virtute putabis ſi nō indignū tua auctoritate exūlimabis. Si tuis
rationibus non inconveniens eſte dicas. Si hoc tibi non incommode arbitraueris.**

Vng rem de est a exiter melencolie cest
de sauoir les vertus de l'estude et des lettres.

Sed est unum profugium queris videlicet virtutes literarum. Sed est unus portus
ad salutem. Sed bonarum artium discipline. Sed est una species consolations litterarum studia. Sed est unum remedium tranquillitatis scientiarum celebritas.

Lequelles choses que iay ie les desclassees
mais tu les entens aussi comme moy.]

Que omnia prosequerer si melius quam tu viderem. que omnia cōmorare nisi tu clarissimus
quam ego intelligeres. Que oīa explicare si ego apertius quam tu cognoscere.

Hirtus pacientie et modestie.

Ojais ie double que tu ne me reprendes de trop de paroles.

Sed vereor ne iam michi supesse verba putes sed dubito ne dicendo me prolixus nimis
esse dicas. sed tunc ne incaecidi ratione longa nimis accuses. sed vereor ne multa a me

Nullus nest plus grāt à Cathon. dicta singulacra eē dicas.

Nemo est michi cathone melior. Nemo est michi cathone amicior. Nemo est michi

De diray ta pardonnance. cathone liberalior.

Dace tua loquor. Dace tua dixerim. Dace omnium infirmabo.

Te voy que ie nay pas grant puissance.

Ego quid possum nescio. Ego que mea sit facultas intelligo. Ego quid valeam non cognosco. Ego quid a me possum non satis michi constat. Ego quibus virtutib⁹ uti possum

Hirtus prudentie et constante. sun non cōspicio

Je ne verray iam les choses lesquelles ie nay apries.

Nunqz en diffirebor me ad tantā diligentiam non pertinuisse. Nunqz inficiabor ad tam
me scientiam didicisse. Nunqz id michi attribuam quod non fuerim consecutus.
Fateor enim ad tanqz me sapientie gradum non accessuisse.

Hirtus molestie.

Te sauoye bien cela que ie faisoye.

Neqz enim hoc faciebam eram amans. Neqz enim dum hoc curabam stultus eram.
Neqz profecto cum hoc agerem eram descipiens. Neqz enim hoc tractabam ignorabam quid agerem. Neqz enim cum hoc temptabam insanire videbar.

Oton opinion non est destre reprise.

Nō em⁹ est illū meū acculandū. Nichil eg⁹ qd iure posset reprehendi. Nichil em⁹ vicui habet nostri cōsilii deliberatio.

Accusatio.

Quel mal a il este en celles parolles si non a re/

prendre les vetus et calumnies de Cathon.

Quid in illis verbis nisi criminis refutatio. Quid in ea potest ratione reperiri erroris
repulso. Quid in eo sermone erroris fuit calumniae refutatio. Quid enim vicui episto/la continet nisi contra improbos liberam defensionem.

Si cecy te desplaist ie ne le feray plus.

Si hoc tibi displacest non utar post hac. Si hoc tibi non placet deinceps pretermittant
Si tibi debeam in posterum missuz faciam. Si hoc tibi iuridiosuz est i futurū attingaz

Je ne te deburoye pas traveillier spirituellement en tant de occupatio

Oneris imponere quicquā nō debetē in summis p̄sertim occupationibus tuis. Labo-
ris tibi quicq̄ cōmittere nō audeo. In acerbissimis p̄sertim molestiis quib⁹ opprime/
ris nō debetē te virū summa auctoritate pditū defatigare. p̄sertim cū sis vehementissime

Tu peux trouuer excuse en cecy.

Dosset em̄ michi denegare occupatio tua. Dosset hac meā petitionē recusare. Dos/
set hāc meā voluntatem refutare. Dosset hac p̄ me p̄uincia subterfugere. Dosset tua

Excusatio.

*defaticatus
dignitas h̄ic labore recusare.*

Se la chose est faisable et que ie puise faire autrement.

Si res facultatem habere videatur. Si negotium videbitur esse gerendū. Si res utili/
ter agi poterit. Si quoquo mō res fieri poterit. Si rei oportunitas potestatez habebit.

Tu nas occasion de accuser ne de reprendre.

Neqz em̄ habes quo te accuses. Neqz vla est causa qua merito reprehendere possim
Neqz quicq̄ a me cōmissum est qđ criminandū esse videatur. Neqz villa iusta mecum
postulandi causa oblata est. Neqz quicquam egi quod iure corrigere possis.

Excusatio.

Se tu fusses este present tu ne li deburoys faire mieulx.

Neqz enim tu melius si presens adesses rem curasses. Neqz enīz accuratius si affuisse
rem egisses. Non enim tu commodius si a fuisse negotium egisses.

Cecy est faulx que tu dis de milon.

Hoc quod de milone dicitur falsum est. Hoc quod in milonem obuicitur translatū
est. Hoc quod miloni impingitur vanum est.

Que dirastu se ces choses sont faulses.

Quid si que dicta sunt falsa sunt omnia. Quid si ostendam hec oia esse inania. Quid
si hec oia nulla esse demonstrarē. Quid si hec vana costent. Quid si hec oia ficta esse co-

De faya peu destime des maulx disans.

firme.

¶ Jalorum ego sermonibus non moneor. Inuidentium ego maledictis fidem non ad
hibeo. Friuolis ego hominum rationibus non assentior.

Je ne congoys plus que dode soy ia plus souffrant q̄ nostre milie.

¶ Non enim eam cognoscō aciem ingenii dodit ut ipse meliora cogitet q̄ noster milo. Nō
tantum intelligo tironis consilii caliditatem ut ipse acris queat confidere.

Se ie parle clerement il me doyt estre pardonne,

pour quoy ie suis constraint de le fayre.

Hoc loco si videor clariss respondere nemo miretur cū id necessitas postulet. Hoc lo-
co si aperte dispuo nemini durū; yideri debet. Quoniam necessaria causa impellit. Hoc
loco si quod sentio libere aperio. Tollerand⁹ sum cuž res ita me penitus facere cogat.

Excusatio.

Ne te emerueille point pour aduenture.

¶ Ne forte mireris cur. ¶ Ne forte decipiaris opinione cur. ¶ Ne forte false tibi persuadeas.
¶ Ne forte male existimes. ¶ Ne forte falsa ducaris opinione.

Quant fut ce que ie offendise les bons.

Quando ego vnḡ bonis fui impedimento. Quando bonos sum conatus offendere
Quando bonis aduersariis vnḡ fui.

Je ne nay que rescripre.

Non habeo quid scribam. Non michi occurrit quo te genere litterarum vissem. Non michi in mentem venit quib⁹ vbi tecum colloquar. Nichil est impresentia⁹ qđ tibi signi

Riens ne me vient en la pensee.

ficem.

Nichil michi in mentem venire potest. Nichil michi in mentem succedit.

Je tay escript plusieurs lettres.

Evidem scripsi qđ. Evidem fui breuior quia. Evidem breuis complexus sum.

Je ne ose demander mes lettres follement.

Nec quidē littere sunt eiusmodi vt eas non audeam committere. Si quē tamē cu⁹ fide
liter et recte cōmitā innenero dabo operā vt percrebras meas litteras visitē. Si quēq;
nactus fuero cui recta sit fides adhibenda ita efficiam vt mee ad te littere deferantur.

Je te escriproye plus longuement se.

Scriberem plura nisi. Dura essent dicenda si. Duribus tecum agerem nisi. Longior
ti vterer ratione si. Longior essem in dicendo si.

Je te escriproye plus brievement pour quoy les choses ne me playsent.
Hec brevius ad te scripsi quia id nō michi placet. Hec breviorib⁹ prestrinxī qđ res hec
nō me delectat. Hec pauciorib⁹ egi qđ sine magno dolore aperti⁹ hec exprimere nō pos-

Cecy nest pas par defaut de nostre amistie. sum.

Neqz obliuioni nostre amicici hoc accidit. Neqz intermissione nostre benivolentie hoc
euant. Neqz diminutione nostrae coniunctionis hoc contingit.

Excusatio.

Aquel propos se dit cecy.

Quossum hoc. Quid hoc sibi vult. Quem ad finem hoc spectat. Quo igitur hec su/
spectant. Hec que diri eo spectant ut.

Je ne te ouze prier plus secrētalement affin que il ne te
semble que iaye oublie la liberte et courtoisie acoustumee.

Non ausus sum vehementius a te contendere ne sententie tue liberalitat⁹ oblit⁹ esse
videar. Duribus verbis non audeo tecum agere ne te amplissime tue beneficentie oblit⁹
tus esse putem. Majori quidem studio quicq; a te p̄tere non debeo ne liberalitat⁹ tue

Or laisons aller ses truffes. cōsūtudim indices diffidere.

Sed iam satis iocati sumus. Sed hoc ex ra iocum. Sed de hoc alias ridere licet. Sed
alias iocabimur. Sed ridicula missa faciamus.

Il me semble mille ans.

Hoc ita lōgū est vt optatu⁹ st. Immortalitas michi videt anteq; rem hāc p̄seq;. Nich⁹

Je me cōparasse a temps. diē videre yideoz vt hoc michi cōtingat.

Ifruor dum licet.. Temporibus obs. quoz. Marco necessitati.

Je nay pas fait si prest ce que tu vouloyes pour ce qđ ic nay peu.

Et qđ serius qđ expectabis rem afficerem id rei difficultate commissum est. qđ tardius qđ
volebas tibi scripserim id nunciorum carentia non negligentia factum est. qđ diutius
qđ credebas aduentum meum distulerim id occupationib⁹ velūm attribuas.

Cecy est par occasion de mes occupations.

Hoc attribuas occupationib⁹. Hec rei magnitudini assignes. Ignosce timori. Si/
serere temporum.

Nulle autre chose ne me retient.

Neqz en villa res alia me tener. Neqz tñ alio impediò negotio. Neqz n̄ villa me ra-

Dès autres choses ie ne puy s'assumer de vray. tio mouet.

De ceteris rebus nichil affirmare possuz. De reliquis negotiis certi nichil habeo. De reliquis accessiōnibꝫ certi quicqz polliceri non possum. Reliquam nullā spem video.

Se ie troue aultre chose ie feray ta besoigne.

Si quis michi esset adiutus id quod saperes aggrederer. Si quam rationem compriem id quod desideras consequi posse prosequerer. Si quam viam perscrutari possem ad id quod petis omnia paremus.

Non pas tant seulement en cecy mais

aussy en toutes les autres choses.

No solūmodo in hac causa sed etiā in ceteris aliis. Neqz solū in hoc negotio verū etiā in aliis omnibus. Neqz enim in his dūtataꝫ rebus sed multo magis in ceteris.

Le demourant non appartient riens a toy.

Reliqua nichil ad te attinēt. Keliq nichil te tāgūt. Cetera sunt eiusmodi ut nichil ad Cecy est la coulpe de la fortune. ren tua pertineat.

Fortuna culpam sustinet. Hoc fortunę tribuuntur. Hec temporibus assignantur.

Par aduenture quelcung le dyra.

Fortassis dixerit

quisqz. Forsan diceret quisqz. Forsan quisqz scisitaretur. Quereret aliquis fortasse.

Tu diroyes p adiucture q̄ les miens fuisse iocenes mais ilz sont de bien. Adolescentem inquietas ac nobilem et presentem ac primarium. Duerum dices ac do-

ctum ac sapientem et expertum. Juuenem asseris at amicum at fidum necessarium.

Nilly estoit plus saige.

Neqz erat quisqz

honneur superior. Neqz erat sapientia prestatioꝫ. Neqz repiebat aliquis vntre prestatioꝫ

Neqz habebat quisqz rebꝫ gestis illustrioꝫ. Neqz erat quisqz auctoritate preclarior.

Pour adiucture q̄ il diront pour avoir encors cecy.

Fortasse etiā illud adderēt. Forte etiā illud adducerēt. Fortasse etiā hō nō tacerēt. For-

Se nō de couraige ie ne te puy satissaire. sita illib etiā assignaret.

Sed nichil michi ad satissaciendum preter bonam voluntatem relicum est. Sed nul-

la michi facultas ad remunerandum preter animū gratissimum concessa est. Sed nul-

lum michi officiorum gratitudini genus preter ardentissimum desiderium datum est.

Ji ne besoigne pas ater aloeure tenans les mains en la bouche.

Excusatio.

Neqz opus est vt ad rem nudus accedas. Neqz bona voluntas satis est vt res faculta-

tem desiderat. Neqz enim verba satis valent vt negotia presidium requirunt.

Pardonme moy se ie ne tay pen servir

pour la fortune que ma empesche.

Id velim vt ignoscas quod in vita fortuna facere non potueris. Id cupio michi in-

dulgeas quod negeante fortuna curare non valueris. Id obsecro michi non imponas

quod volente fortuna non perfecerim.

Ne te esmerueille point se ie nay pen sayre ta besoigne.

Neqz quicqz est qđ mireris si hoc nō egerim. Neqz villa est qđ tenearis admiratioꝫ si rez

e iii

Neque enim est causa cur in aliqua admiratione hoc negotium non perficerim.
Se quelque occasion ne tempeste sera.

Nisi hanc michi facultatem aliquis casus cripuerit. **N**isi hanc occasionem aliquid in fortunum perturbauerit. **N**isi hanc oportunitatem aliqua iniqua sorte immutauerit.

Denant ie auray plus grant puissance ie te satisferay plus largement.
Oueum in te animo multo officiorum atque meliore cognoscere cum michi obliata fuerit comodior tibi satisfaciendi facultas. **Q**uos beneficiorum fructus tibi debeo cum oportunitate dabit potestas uberiorum praestatione cumulationis que recipies. **E**go enim semper oibz in rebus quibus ad te pertinere arbitrabor cum exposita facultate consequar misericordia mea tibi comite.

Il se doit procurer diligenter de satisfaire. **d**emostrabo.

Quanta est opera. **E**st enim aiaudierandum. **E**st igitur diligentius procurandum. **E**st igitur vigilanter exaudendum. **E**st enim dies ac noctes elaborandum. **E**st enim vehementer insudandum. **A**procedendum est. **C**eleritate opus est. **A**ttritatem res desiderat.

Je telle monstre par experiece se la fortune ne le meusse deuoye:
Quod ego clarissime demonstrarem nisi inopinatus casus hoc michi eripuerit.
Quod ego re ipsa probassem nisi fortuna proprium consilium de manibus extorisset.
Quod ego optime perfecissem nisi sorte aduersa officium meum in turbasset.

Lamentatio aduersae fortunae et spes.

Tu vors comment lesperance ma trompe.

Quantum spes me fecellerit vides. **Q**uantum de spe deciderimus intelligas. **Q**uantum nos spes deluserit prospicis. **Q**uantum spe decepti sumus cognoscis. **Q**uantum frustrati sumus apertissime sentis.

Il puis bien esperer de lettat de la chose publique.

Erigua est spes salutis reipublice. **D**e statu reipublice nullam spem bonam cocepio: **N**ullam habeo explorata ratione statu cathonis. **N**ullam habeo explorata fidem aduentus cathonis

De exercice de france ie nen scay riens de certain.

Que de bello gallico audiuiimus adhuc sine capite sunt. **Q**ue de gallia nobis nuncianē adhuc sine certo auctore proferuntur. **Q**ue de gallis dicuntur adhuc sine certo nūcio significatur. **Q**ue de gallicis bellis nobis deferunt adhuc solūmodo ex rumore habui

Il n'a chose de rire.

mus.

Nichil est quod rideamus. **S**ed ego non video quangz tu ridet. **S**ed ego risum provocare non possum si tu risum exhibetas. **S**ed ego letari non possum et si tu risu insanire video ris. **S**ed ego iocari non possum quoniam tu gaudio decipias.

Lamentatio aduersus fortunam et spe deceptam.

Se cecy est vray il ne fault plus regarder dessus.

Actum est si hec vera sunt: **S**i hec ita sunt nichil est quod cogitemus. **S**i hec vera predicantur nichil est quod amplius laboremus: **S**i hoc ita constat ut fertur non opus est ut deinceps frustra defatigemur.

Se cecy adniendra la chose ira mal.

Si hoc internenerit actum esse de spe nostra putemus. **S**i hoc diu internenerit male futurum est. **S**i hoc vires ceperit incommoda subsequetur.

Il nest de necessite que tu te effores de traveillier.

Nichil est quod facere gestias. Nichil est quod curare moliaris. Nichil est quod statue
La chose est ailee p autre maniere que ie ne pensoye.

Res enim aliter acta est q̄ putaueram. Non equidem eum finem sors dedit quam spe
rabam. Longe secus accessio successit q̄ spectaui.

Lamentatio incommodorum.

Je ne scay en quelle maniere.

Mescio quomodo. Mescio quo pacto. Mescio qua ratione. Mescio qua causa. Mescio
quo auspicio. Mescio qua celorum constitutione.

Arripine repris de vergoigne non evita la mort.

Arripino falso errore ductus ad periculum apertissimum accessit. Arripinus spe falsa
productus ad pestem ante oculos positam profectus est. Arripinus eius virtutis fama
compulsus ad interitum palam notum deductus est. Arripinus pudore victimus ad mortem
omnibus suspectam irruit sponte sua.

Lamentatio incommodorum.

Ojains hommes sont mescoignans

de ma trop grande humanite.

Sed quidam homines mea facilitate immoderate fruuntur. Oulti profecto mea hu-
manitate ingrate nimis fruuntur. Sz pleriqz nimia de me sibi licentia assumpserunt.

Se il est repente sage celluy qui

seulement ayme soy mesmes.

Quod si est astuti hominis omnia ad suam utilitatem referre. Quod si sapientiam du-
cimus nos solos amare. Quod si laudem dicuntis omnia ad rationes nostras conser-
tere. Quod si oia que communia esse debet nostru cōmodū redundare curamus.

Se ie mettray a mal les services.

Si mea in homines seruicia profundere ac perdere videoz. Si mea in homines benefi-
cia ingrata esse intellexero. Si mea apud hoies pmerita nichil esse valitura cognouero

Jene iray point enraigant par pays.

Non committam ut quibusdam hominibus insanire videar. Non homines obtundaz
si eos opera mea non delectabit. Non apud homines deliberabo si eis no placuero. Vo
frustra laborabo si mea diligentia ingrata videbitur.

Clode non est encors la ou il cindoyt estre.

Clodius nondum profectus esset quo iam se delatum existimat. Nondum idem clodius
consecutus quo iam prope perfecisse arbitratur. Nondum clodius illum rerum finem
videbitur quem iam tenere sibi persuadere videtur.

Lamentatio ingratitudinis.

Tu cognoys lenuy de mon courayge.

Nostri mei stomachi. Nostri mei animi indignationez. Nostri q̄ soleā ab idignis abhorre

Je puis viure sans appe.

Utilitatibus appii carere possum. Commodis appii leuiter vacare possem. Idiumen-
tis appii leuiter supercedere possum.

Il est mivx de supporter toute chose

que destre subiect aux indigues.

Sed quidus est melius q̄d indigios sequi debere. Sed oia vt putes comodi⁹ est pati q̄d
indigios parcere. Sz malo cuiusvis finiture tollerare q̄d hoīm pfidoꝝ multū subire

Cecy a este plus legiere choule de dire que de fayre.

Facile em dictum est. Hoc facile existimatur. Hoc em facili⁹ est dicto q̄d facto

Je ne me consens point a cecy.

Hoc tibi non concedo. Hoc tibi non assentioꝝ. Hoc ita esse non sentio. Id em iure ne
gare possum. Id falsum esse possum confirmare.

Cecy ne me semble point estre pray.

Neqz em hoc est verisimile. Neqz hoc videtur esse consentaneum. Neqz hoc videt esse
probable. Neqz em vanum esse constat. Hoc enim totum falsum est. Tantuz em hoc
abest a veritate vt nichil sit alienius.

Reprehensio mendacii. lamentatio ingratitudinis.

Je ne le puis croire.

Non em possuum credere non existimare. Nulla quidem ratione in mentem michi yeni-
re potest. Non em alio modo michi persuadere. Non em possuz adduci operi. Hoc em
michi in mentem cadere non valerer.

Ceste rayson vault peu.

Sed hec ratio leuis est. Sec hec excusatio accipienda non est. Sed hec causa tenuis est

Sed hec res parum probabilis. Sed hec sententia tenuis est. Sed hec conclusio nulla ē

Ouis ceste rayson nest point de necessite.

Sed hac ratione nichil opus est. Sed hoc negotium non est nobis necessarium. Sed
hunc sermonem idoneum non putamus. Sed hac disputatione non egemus. Sed hoc
generi vti nobis non licet.

Les forces faillent.

Vires deficiunt. Ombra cadunt. Animus languet. Animus cōtrahitur. Cadit anim⁹

Vires eneruantur. facultates minuantur.

Reprehensio mendacii.

Tu ne sces pas bien avec lequel hōme tu as affaire.

Nescis em quo cum homine tibi negotium st. Ignoras quidem cui tu hominum con-
tradicas. Non enim recte nosti quem oppugnas.

Reprehensio indigne iniquitatis.

Les hommes enveulent ⁊ maledisant

non pas bien cogneut ⁊ milio.

Totū em gasparrini nō nouerunt detrahentes. Omnes equidē gasparrini virtutes nō
temuerunt intidi hoies. Dia pfecto gasparrini officia non didicerunt.

Je suis venu en la bouche des enveulex.

Incidit mea vita in voculas maledictoz. Sed contingit meus status in detractionem
malorum. Sed evenit mea sors in peculantiam inuidoz. Sed hac quidem condicione
ne natuſ sum vt facile detractores inueniam.

Qui se delecte a dyre mal daultry

trouue le semblable de lui.

Qui detractionibus delectat facile comparent qui parum sibi vicem referant. Qui ma-

ledicendi genere delectantur mutuam gratiam recipiunt.

*O*joult de gens repreignent les autres lesquelz
enle mesmes sont ingras & grans viciuls & erreux.

Sunt enim multi qui cuz ceteros corripiunt non reprehentione carent. Mlieriqz existat
profecto qui certos lacessire non deflunt ipsi admonitione plurimum indigent. Com-
plures equidem ceteri detrahunt qui sunt turpibus viciis ac abhominandis sceleribus
coiquinati.

Reprehensio indigne iniquitatis.

*O*joult sont ignorans en leurs fays &
si sempaient en ceulx des autres.

*O*jult sunt qui suas rationes non mouerunt et alienas inepte curant. Mlieriqz existat
in suas causas non satis cognoscunt & in alienis moleste se implicant. Mderunt repe-
riunt qui seipsoz nō cognoscunt & alienos arguant.

*S*e les hommes ne me eussent iniure nous fussions
encores en la bonne voulente damysie acquistee.

*E*t nisi hoies nos acerbissime coꝝ iuriis alienassent nos pfecto nō essem⁹ imutati. Ni
si hoies itollerabil⁹ iuriis nos lacessissent i pristina pfectio sua stetissem⁹. Nisi fuisse-
mus ab aliquib⁹ a quib⁹ nūc op⁹ fuerat derelicti. pastinā voluntatē retinuissemus.

*S*e les hommes fussent gracieulz & bons
nous ne fussions pas en trauail ne molesteſ.

*S*i fides ab his coleretur a quibus obseruari deberet nullo quidem labore defatigare-
mur. Si ab his adiuuati essemus a quibus debemus non moleste laboraremus. Nisi
ab his delecti fuissent a quib⁹ minime op⁹ fuerat oīno que desideram⁹ essem⁹ cōse-
ti. Nec em⁹ fuissent faciliua si culpa a quibusā abfuisset. Nec iā pfecta fuissent si esset
in his beneficiorū memoria in quibus maxime esse deberet.

Lamentatio iniquitatis malorum.

*S*en os aduersayres ne sempeschent point
de nous nous obtendrōs nostre intention.

*S*i aduersari rē nō impedit: cām nīam obtainerem⁹. Nisi inimici nobis faerint impedi-
mento rē nīam impetrabim⁹. Nisi res p aduersarios fuerit impedita facile quod volu-
mus cōsequemur. Nisi viuendi rē pturbauerint ad id qđ optam⁹ faciliter perueniemus

Lamentatio iniquitatis malorum.

*N*ous auons beaucop aduersayres & de ennemys.

*I*n causa nostra habemus potentes inimicos. In rebus nostris habemus perfidos no-
bis aduersos. In nostro negocio habemus nobis auaros infestos. In nostra dignitate
habemus complures nobis contrarios.

*T*u as cognu liinuite des hommes.

*S*ed nosti hominum iniquitatem. Sed intelligis quanta sit hominum perfidia atqz ini-
quitas. sed iam didicisti quante sunt hominum proditiones. Voluntates verum prospe-
xisti. quante inter homines versantur insidie.

Lamentatio iniquitatis.

*D*e croy que tu sees quel empeschement nous auons beu.

Que nobis impedimenta fuerunt arbitror te suspicari. **Q**ue nos impediunt existimote cognoscere. **Q**ue nobis nocuerunt te credo adiudictere. **Q**ui nobis difficultatem attulerunt te scire arbitror. **Q**ui re nobis perturbant fugere non existimo.

Ecce me desorbe **I**llud me mouet. **I**llud me turbat. **I**llud me sollicitat. **I**llud me incendit. **I**llud me exagitat. **I**llud me inflamat.

Quid enim est quod me persequantur. **Q**uid est enim quod michi detrahant. **Q**uid enim est quod michi obesse studiant. **Q**uid enim est quod me perturbant. **Q**uid enim est quod me impedian. **Q**uid enim est quod me lassant. **Q**uid enim est quod me michi incommodeant. **Q**uid enim est quod me molestent. **Q**uid enim est quod inuriant me afficiant.

Je ne puis resister aux forces sans force.

Quid enim est quod contra vim sine vi fieri possit. **Q**uid est enim quod contra potentiam sine potentia agi possit. **Q**uid est enim quod contra vires sine viribus conari quisque possit.

Lamentatio iniquitatis malorum.

Non iniure est petite en fapt mes lindination est grant. **O**ffensio parua est sed animi indignatio maxima. **A**missio regi exiguia est sed stomachi perturbation accerrima. **I**actura tenuis extitit sed animi excandescencia summa.

Mar donne moy car ie me lamente a iuste cause.

Ignosce iracundie mee que iusta est. **M**arce meis querelis que iuste quidem habetur. **D**a veniam michi de proditorum perfidia conquerenti. **M**aciaris me contra iniquos ure incandescentem.

Ta grāt hūanite seuffre que ie die ma vouēte ouertement.

Aldhuc patitur tua summa humanitas me quod sentias libere dicere. **A**ldhuc paciatur tua maxima sapientia quod michi libenter in mediū adducere. **A**ldhuc patitur tua optima benivolentia me liberaliter tecū expurgare posse.

JIl me semble que ie ne tractay iamays chose plus difficile.

Nunq̄ enim video tractasse causam difficilem. **N**unq̄ pfecto rem molestiorē sustinisse video. **N**unq̄ certe negocium intractabilius me eglise constat.

Lamentatio iniquitatis malorum.

Tu diroyes par adiurement que ie console ceste chose en tant de manle. **D**ices fortasse quid me res illa consolatur tantis malis. **D**ices quid michi ista conducent in tantis incommodeis. **D**ices quid me ista iuabant in tantis tribulationibus. **D**ices quid me ista sustentabunt in tantis calamitatibus.

JIl est quasi vne douleur sans consolation.

Est omnino vir consolabilis dolor. **E**st penitus quasi intollerabilis molestia. **E**st omnino ferme irrecuperabilis iactura.

Je ne puis ecrire le deneurant pour la grant douleur.

Non possum reliqua scribere dolore impeditus. **N**on possum cetera dicere. **I**racundia perturbatus. **N**on valeo reliqua prosequi molestia confessus.

Que pense tu que ie taye ecript.

Quid enim me tibi scripsisse existimas. **Q**uid meas litteras significare putas. **Q**uid est quod meas litteras verear.

Je neusse iamays pense cecy.

Ego hec nunq̄ fuisse suspicatus. Ego hec nunq̄ posse accidere existimavi. Hoc ego nunq̄ euenire cogitasse. Hoc em nunq̄ michi in mentem venisse.

Lamentatio ignorantie.

Toy seul ne voys la chose manifeste a tout homme.

Quid tu solus aperta non videas. Quid tu ex omnibus que iam contraria sunt no co gnoscas. Quid tu invicis que omnibus clarissima sunt non intelligas.

Appe a compris dignite sans vertu.

Que appuis consecutus est bonorum vocabula habitura sunt non dignitatis insignia. **S**unt insignia dignitatis sine virtutibus alescuti sunt. **C**omplures in magistratibus dicti sunt prestantes quoꝝ nemo habitus est officiosus.

Doybie paradiuinaire estre diligēt en celles choses aux quelles
sont negligēt ceulz aux quelz principalement appartient le fayt.

Quid ego in ea causa innigilē in qua is cuiꝝ p̄cipua res agit obdormit. **Q**uid em i his
redꝝ me ostendēt in quibꝝ bi ad quos potissimum ptinet negligētes existūt. **Q**uid em in his
rōibus me excutiāt in quibꝝ illi quoꝝ p̄cipua p̄moditas tractat inertissimi reperiuntur.

Dous dormes en perilz

Vos dormitis in periculis. **V**os non videmini que eminent intelligere. **V**os in pericu
lis ocio marcescitis.

Reprehensio diligentie.

Ceste occasion est moult coenante aux diligens.

Sed hec ratio esset magis aperta ad eos qui nichil scribunt. **S**ed hoc dicendi genꝝ ma
gis conueniens habent hi qui longiori inertie se exposuerunt. **S**ed hec disputatio ma
gis illis conueniret qui ocio marcescant.

Tu es devenu moult delicieulz que tu ne me deignes plꝫ rīes escripre

Iam valde lensus factus es q̄ nichil curas michi scribere. **I**am factus es plurimus
delicatus qui nichil agis. **S**peciosus iam nimis effectus es qui nichil curas.

Il ne te chault de riens.

Nichil curas. **O**mnia slocifaciens. **O**mnia representans. **D**e nichilo curas. **O**mnia ne
gligens. **O**mnia parvifaciens. **D**eos hominēq̄ decipiens.

Qui diray ie plus

Quid multa. **Q**uid plura. **Q**uid cetera. **Q**uid alia omnia.

Tu as cognu la tardite z negligēce de callide.

Sed nosti callidū tarditate sed te non fugit q̄ sit callidius pace efficax. **S**ed non es ig
narus q̄ callidius sit frigidus. **S**ed nosti q̄ callidius est ineptus.

Reprehensio negligentie.

Te escripray mon opinion se ie

te vois ferme en la tienne.

Neqꝝ etiam ego nunc voluntatem immuto si eandem in te constitutionem insperero.

Neqꝝ etiam aliam sum deliberationem si in eodem te proposito constitutum esse cog
nouero. **N**eqꝝ aliam consilioz rationē immutabor si te firmum esse persperero.

Prolohemū pro sinonimis conclusionū que sequuntur.

Et epistolas vel orationes mi eloquentissime. **J**ohannes aut litteris mandamus aut viniis verbis agimus. **C**um eas exordio narratione confirmatione ac confutatione coferimus consequens ac ne causaz sequi videar. **v**t nostri propositionem conclusionem apponamus vt cuz res que a nobis acce fuerunt rhetorice orationis partibus confecte constent. **N**ihil quod ad persuadendum pertineat pretermissemus esse videatur. **Q**uam rem cum ita constare viderem volunt in hoc modico deficere. **Q**uin etiam has modicas conclusiones imitationes ceteris superioribz orationis partibus adingerem. **C**um igitur aliquid concludere volueris si accuratissime consideraueris aut in ipsis tibi facilium comparare poteris.

Myme moy doncques se tu croys que ie tayme.
Tu igitur me amabis si hoc idez me in te facere existimes. **T**u igitur michi inferias si mutiam me tibi vicem prestaturum arbitris. **T**u igitur me complectaris si eandez benivolentie vicissitudinem metibi correspondere putas.

Je vouldroye se il est possible que tu me ay masles comment tu soulopes.
Si poteris velim me ames et soles. **S**i adduci poteris cupio vt mutuo me diligas. **S**i fieri posit velim tuum pristinum erga meaz ofonē cōserues si effici poterit cupio vt solita nōstre benivolentie coniunctio integra conservetur.

Fourte moy doncques tel amour que ie fays a toy.
fac igitur mutuo me diligas. **Eadem** igitur fac me benivolentia complectaris. **D**arez igitur fac michi voluntatem prestes.

Se ie apres doncques de celluy couragie
z voulente que nous avons este.
fac igitur inter nos simus animo quo semper fuimus. **S**umus igitur ea mente qua ante constitutimus. **D**arsistant igitur voluntate qua merito esse debemus.

Partitio mutui amoris.
Fais doncques que tu me fauorisces cōment tu mas promis.
Tu igitur sicut michi pollicitus es fac te rationibus meis adiugas. **T**u igitur vt michi promissi pspice qd a te contendo. **T**u igitur sicuti de me recepisti te michi accōmodes.

Je vouldroye que tu renisses ce que tu mas promis.
Velim igitur quod tu michi pollicitus es persoluas. **Q**uod promissi velim tua fide satissimas. **Q**uam michi spē dedisti velim re ipsa michi prestas. **f**ac igitur quod es michi pollicitus re ipsa experiar. **f**ac igitur michi vt dixisti ita opus appareat. **f**ac igitur vt michi amanter demonstrasti ita fac te constare intelligam.

Je vouldroye doncques q tu me heusses chier amant tu me escrips.
Tu igitur vt scribis me charissimum habeas. **T**u igitur velim vt dicis me tibi coniun / etissimum retineas. **T**u igitur velim vt polliceris me re tua reponas.

Pretitio promisorum:
Puisque ie me suis commis en ton amisticie tu me doys fauoriser meritement et exauencer.
Quoniam igit ego in amicitia tuam me commissi me ergo exornare atqz exaugere debes.
Quoniam igit iusticie tne me dedi Ergo rōnibz meis ure te ipso opitulari debes.

Je te prie doncques que mes fays te soient pour recommandes.

Te igitur peto ut rônes comedatas habeas. Id te igitur contendeo ut statu meu complectaris. Id te igitur hoc desidero ut fortunas meas me tibi assumas obseruandas.

Faytes moy doncques celle grace.

Hoc igitur hoc nostre beniuolentie largire. Hoc igitur nostre beniuolentie concedas.

Hoc igitur nostre conditioni fac concedes. Hoc igitur nostre affinitati fac remittas.

Hoc igitur prise nosre consuetudini prestare debes.

Slide moy doncques de toute ta vertu.

Aliuma me tua virtute. Complectere igitur me tua sapientia. Suscipe igitur me totus

tuis beneficiis excedendum. Alia me igitur tua solita beniuolentia Defende me igitur

tuo solito patrocinio.

Je te prie doncques que tu me yeilles defendre

Fauorifer comment nostre amysie le demande.

Te igitur oro ut me ita tuaris sicuti amicicia nostra depositulat. Te igitur obsecro ut
meas rationes ita defendas sicuti nostra necessitudo te quirit. Te igitur obtestor ut me
ita conserues sicuti amor noster iubere videtur.

Deprecatio auxili.

Je te prie doncques que tu me defendes.

Quare te oro ut causam meâ agas. Quare te obsecro ut me tibi in omnes partes de/
fendendum putas. Quare a te contendo ut me totum conseruandum recipias.

Je te prie doncques que tu fauorisca ma dignite.

Et te igitur peto ut dignitati mee suffrageris. Et te postulo ut honorâ meo optuleris. Et
te igitur eslagito ut auctoritatâ mee inseruias. Id te igitur configio ut rationibus
meis te accommodes.

Deprecatio auxili.

Je te prie doncques tant chierement comment ie puis.

Itaqz te etiâ atqz etiâ rogo. Itaqz vehementissime obsecro. Itaqz plurimum obtestor
Itaqz a te maximopere contendo

Je requiert ta beniuolence et courtoisie.

Beniuolentiam igitur et libertatem a te opto. Bratiam igitur et officium tuum a te de/
sidero. Auctoritate igitur et voluntatem tuâ a te deposco.

Je est doncques en ta puissance de fayre

que ie obtiennie ce que ie desire.

Est cni in tua potestate id agere ut maximopere desideres faciliter impetrare posse. Est
igitur tue facultatis curare posse ut quod vehementer exopto plurimum consequi va/
leam. Est igitur tue voluntatis omnia posse proficere que cupiam.

Je te prie que lesperance que iay en toy ne soit vaine.

Rogo igitur ne fallas opinionem meam. Te igitur obsecro ne spem meam decipias. Te
igitur oro ne spes mea frustrata maneat.

Fay doncques grant diligence pour moy.

Omagnum igitur pro causa mea operam fac adhibeas. Summum igitur pro meo ne/
gocio fac studiuz addas. Vehementer igitur rationibus in meis diligentia fac adiungas.

Je veul doncques que tu saisches.

Velim igitur intelligas. Velim igitur ratum habeas. Velim igitur tibi persuadeas.
Velim igitur exploratum teneas.

Deprecatio auxilii.

Se ie puis paruenir a cecy il me semblera
estre restitué a moy mesmes.

Ego denique meisplu michi videbor restituimus si rem hanc asséquu valebo. Si igitur
hoc meum ad te negocium conficitur omnis profecto videbor consecutus. Si igitur
hoc feceris existimabo michi quid maximopere desiderauerim contigisse.

Je me recommande a toy.

Totum igitur me tibi trado. Totum igitur me tue fidei commendabo. Totum igitur
Tay toute mon esperance en toy. fac me complectaris.

Nunc reliqua spes mea in te posta est. Nunc me totum tue commando fidei. Nunc in
alio nemine quam in te ipso sperare licet. Nunc ois spes in te solo dependet.

Se tu me fays cecy il me sera chose agreable.

Si efficeris magnum profecto fructum videbor recipisse. Quod si feceris voluntati
mee maximopere obtemperaueris. Bratislumu igit michi feceris si in hac re moré mi-
chi gesceris.

Illud tandem te ozo. Illud deniqz te obsecro. Illud finaliter te optestor. Illud po-
stremo a te contendeo.

Donne doncques occure qui soyt a mon honneur.

Da igitur operam ut ratio mee dignitatis obseruetur. Almicie igitur nostre velis ha-
bere rationem

Les plaisirs que tu feras a emile ie les

reputeray estre recen de moy mesmes.

Quocunqz igitur officia in emiliu cötuleris ea oia meisplu recepisse putabo. Te existi-
mare volo quibuscumqz emiliu obstrinxeris officiu esle in metibz obligatu semper fo-
re. Quicquid igitur officii et honoris in emiliu constitueris idipsum in re mea te con-
stituisse existimabo. Hoc igitur si a te ipetrarero summo me tibi beneficio tuo affectuz
arbitrabor. Quatá igit diligentiā in emiliu cám exposueris tati me a te fieri iudicabo.

Deprecatio auxilii.

Cecy est chose profitable a toy et a moy se tu le fays.

Hoc igitur ut facias non soluz mea sed tua interesse arbitroz. Hoc ergo ut cures ois
equide pmoditas depositulat. Hoc igit si feceris coi cōmodo inserues.

Deprecatio gratie commiss.

Se tu fays doncques cecy que ie desyre ie te iugera mon bon amy.

Si igitur quod volo statueris te mei status amatoez existimabo. Si ergo quod cupio
perfeceris te michi amicissimmz indicabo. Si itaqz quod a te peto curaueris te commis-
sitatise mee studiosissimum esse cognoscam,

Par la quelle chose se tu croys quil soyt hōme agreable.

Quare si me virum bonum existimas. Qobrem si me virum gratum esse credis.

Quas ob res si me tuis beneficiis dignum esse iudices.

Qua propter si pro hac re vehementer elaborare prospicias.

Tu me feras donecques ceste grace.

Hec igitur tibi erit cure quoadmodū cōfido. Ex oībus igit̄ reb⁹ nichil est quod michi grati⁹ facere possit. **H**oc igit̄ ut q̄ plurimū facias valde rogo. **M**⁹ igit̄ ut spero p̄ficiſ

Tu laisseras dōc̄s ester toute autre chose pour faire ma besoigne. **O**mnia igitur relinques cū res mea auxiliū tuum postulabit. **C**etera alia pretermittes cū negotiū meū tua opera indigebit. **N**ichil igitur aliud curabis cū tibi causam meam Deprecatio auxiliū curare contingit.

Tu ne pouroyes croire combien cey me sera agreeable.

Non posses tristumare q̄ michi gratum sit futurū. **N**on tibi persuadere valeres q̄ iocundū fore potes. **N**on facile credere posses q̄ michi hoc erit acceptum.

Se tu me says cestuy service.

Quod si hoc michi beneficium effeceris. q̄ si hoc me beneficio exornaueris. q̄ si hoc in me beneficium contuleris. q̄ si in hoc michi adiumento esse volueris. q̄ si me adiuneris q̄ si te michi facilium ostenderis. q̄ si ex his me molestius exueris.

Pour la quelle tu me feras chose agreeable.

Qware rem michi admodum grātam effeceris. quapropter gratissimum michi essece ris. **R**em igitur michi feceris q̄ gratissimam. **N**ichil igitur erit q̄ iocundum. **R**ez igit̄ rez acceptam michi persolveris. **R**em igit̄ aptissimā p̄solueris. **R**em igit̄ aptissimam prestuteris.

La quelle chose se tu feras.

prestuteris.

Quod si feceris. **Q**uod si erit factum. **Q**uod si erit a re profectum.

Trauaille toy doncq̄s pour moy comet le a chose estoit tienne.

Pro me igitur ita elaborabis tanq̄s si tua res agatur. **F**ac igitur causam meam susci pias vt si tuum negotium tractares. **N**on minori igitur cura rationes meas complecte re quam si propriam dignitatem curares.

JIl me semblera estre bieureux se je puis cōquerir cey.

Quē ego diē si video satis felicē arbitrabor. **Q**uā ego rem si pfectā este cospexero me fortunatū existimabo. **Q**uā ego accessionē si tandē cōsequar optimē actū esse putabo.

Deprecatio gratie communis.

Je feray pour toy toutes choses.

Ego q̄ te velle queque ad te p̄tinere arbitrabor oia studiosissime diligenter curabo. **D**e me sic yellum indices saluti tue p̄sto me semp futuri. **E**go tibi ac tuis nō desur neq̄ de

Je feray doncques ce q̄ tu mas demande.

futurus sum

Faciām quod me roges. **F**aciām igitur quod petisti. **P**erficiām ergo quod iussi.

Oblatio promissio: nis diligenter et beneficii.

Je feray doncques ce q̄ tu me conseille.

Ita vt mones esſi itā. **I**taq̄z vt p̄cipis aq̄ā. **I**taq̄z vt suades faciā **I**taq̄zyt p̄sulis p/

Muys q̄ tu le veuls ainsy ie le feray p̄ our ton amour.

gam.

Quod qm̄ tu ita vis tuo igitur amore perficiām. **Q**uod qm̄ ita iubes tua igitur causa curabo. **Q**uod quoniam ita placet faciām igitur desiderio tuo quod voles.

Sz tu vouldras aucline chose de moy

ie feray ce q̄ tu ne me requerras en vain.

Si quid igitur a me petieris perficiām ne tu frustra a me petisse videaris. **S**i quid igitur a me voles faciām ne postulatio tua inanis habeatur. **S**i quid igitur a me desidera

bis curabo ne tua in me spes frustra videatur.

¶ Joy souuenat doncas de nostre ancienne amysie ie te fauozerezay.
Ego igitur memoria nostre veteris amicicie monitus te semper amabo Ego igitur tua
virtute perdoctus tibi semper fauebo. Ego itaqz tua in me obseruantia et modestia
moneor tuas rationes libertilime tueri.

¶ Obligatio promissionis diligenter et beneficii.

¶ Jon couraige sera tousiours tel quil debura estre.
¶ Jeus igit in te anim erit senip qui esle debet. ¶ Jeu igit officiū semp futuru est idez
qo esle soles. ¶ Jea igitur amadi in te institutio eadē semp cōseruabit que merito con-

¶ Je suis doncques tresqz prompt.

stare obter.

Itaqz sum aio paratus. Itaqz sum voluntate p̄emptus. Itaqz suz re et opere expedit⁹

Toutes choses q̄ oncas ie feray pour toy me sembleront tresjoyeuses.

¶ Omnia igitur que pro te facio michi iocundissima videbuntur. ¶ Quocuqz igitur pro
te suscipiam erit michi gratissima. Que igitur pro te sustinebo erit michi delectabilia

¶ Je metray toute ma puissance pour toy.

¶ Quocuqz igitur facultas erit michi arbitrio tuo semp disponetur. ¶ Is igitur mea po-

testas pro sententia tua exponetur. Quantu igitur in me est id totu erit tibi paratissimu-

¶ La besoigne laquelle tu mas recommandee

ie la repute estre a moy mesme.

¶ Quod causam tuam michi commodas meas puto te michi commendare. Quod res
tuas michi complectendas commiseris meas esse existimo. Quod dignitatem tuam a
me curari velis meam simul curaturus sum.

¶ Obligatio promissionis et beneficiorum.

¶ Finellement ie suis de ceste deliberation.

¶ Hoc deniqz deliberaui. Hac tandem sum voluntate. Hac sum finali optime. Hac
sum postrema estimatione. Hac deniqz sum deliberatione.

¶ Et se parauinure ie ne puy rien obtenir toutes
foys il me sera chier de auoir experiance.

¶ Et si nichil profecto rem tantam esle tentatam letabor. Et q̄ q̄ nichil impetrem fortu-
nam tamen me expertum fuisse gaudebo. Et si fortasse nichil fuerit consecutus place-
bit tamen rerum conditionem perscrutatum fuisse. Tamen si frustra laborauerero more
tibi gessero dum hominum voluntatem atqz mores expertus fuerit.

¶ Jamais ne prouerrons de cestes choses.

¶ Verum hoc videbimus. Verum ista curabimus. Sed hoc agemus. Verum de hoc
desiderabim⁹. Ceterum hoc tractabimus. Verum hoc transigemus

¶ Ceste doncas que nous parlons en semble personellement.

¶ Restat igitur vt totum sermonem habeamus. Reliquum est igitur vt vna esse. velim⁹
Extremum illud est vt mea liberemus. Summa illa sit vt nos simul conueniamus.

Caput illud maneat vt nobis presentibus vna commentemur.

¶ Le demourant tu lentebras par celiy qui viendra a toy.

¶ Reliqua tecum ager tabellarius. Cetera per tabellarium cognosces. Illia omnia tibi
nuncius significabit. Si qua restant ex aliorum sermonibus certior fies.

Significatio diligentie.

Je desire que la chose aille bien.

Tu qd agere velis deus approbet. Tu qd astineris expto vt tibi bene vorat. Tu qd feceris cupio tibi feliciter evener.

Desiderium utilitatis amicorum.

Je vouldroye q tu me fyses sauoir cella q tu sces pour faire.

Velim igitur quid actu^o sis me certior^e facias. Velim igitur quid cōstiturus me admittas facias. Velix igitur quid monitor^o sis michi signifiques. Velim qd cōsili^o sis inceptu^r sis michi denuncies. His igitur dereb^o quid deliberatur^o sis fac me doceas. De his igitur negotiis quid sis ordinatur^o fac vt sciā. Hac igitur de re quid te factur^o putes

Je pein plaisir que la chose est allee ainsi. fac michi notifices.

Itaqz rem gestam esse gaudeo. Itaqz negotiū ita esse confectū valde letor. Itaqz factum nostrum ita approbatum iocundor.

La chose est alle ainsi jusques a maintenant.

Hes igitur ante hoc acta sic est. Negociū adhuc sic se habet. Hoc est quod factum est. Tenes igitur quoniam pacto res gesta sit. His ergo rebus certior^e factus tenes quid agendum sit. Que igitur acta sunt vides. Que igitur constituta sunt collige.

Tu vois doncques cella que ie says.

Nunc a me que acta sunt clarissime satis intelligis. Nunc que sunt a me constituta. Nunc quid egerim cognoscis. Nunc quid decreverim prospicis. Nunc quid constituerim vides. Nunc quid acturus sum accipis.

Tu as entendu mon conseil et mon oppinion.

Habes igitur meum consilium. Habes quid angurer. Tenes igitur rationem mei consilii. Intelligis igitur summam meam prospicis igitur que mea sit institutio.

Admonitio cognitionis.

Tu as entēdu quelle chose ma induyt a vouloyr mal a dode.

Accipisti quib^o rebus adductus sum vt cū dodio bellū suscepserim. Intellexisti qua causa commotus sum vt dodium ppetuo odiā. Vides ergo q mea causa mouet vt dodi inimicissim^o esse debeam. Certior igitur factus es qui iniurie mee a dodio abalier.

Oais comment iay dit vng peu devant. narunt.

Et paulo ante tibi dixi. Sed vt ad te scripti ante. Sed vt antea tibi significavi. Sed vt antea admonui. Sed vt antea tibi declaravi.

Tu entendras le dmourant des aultres.

Cetera cognosces ex alia. Que igitur sequuntur alii tibi significabunt. Quamobrem sempronius explicabit. De ceteris rebus ex rumoribus certior^e fies.

Il resteroit doncques.

Caput igitur hoc est. Relata igitur. Reliquum est. Cetera sunt igitur.

Par laquelle chose puis que il est ainsi.

Quare qd reliqui est. Quod cū ita est. Queres cū ita p̄stent. qd qm affecuti sumus. Reliqui est. Quid si ita est. Oje igitur petitionis caput hoc est.

Em igitur ita sit.

Itaqz videas. Ergo ita accedit. Igitur cognoscere potes.

Id horatio cognitionis.

Les jolies choses cōsiderees tu trouveras q elles sont comment ie te dy.

Que oia si colligeres vera esse existimabis. Que oia si a iadueteris recta esse conspi-
cies. Que oia si pôderabis ita ut dixi cōstare videbis. Que oia si memineris me predica-

Oias assit que ie retourne a propos.

re videbis.

Sed ut eodem reuertere: Sed ut redeamus ad illud vnde diuertimus. Sed ut redeam
id vnde cepi. Sed redeam ad caput ipsum. Sed ut ad rem ipsam reuertar.

Par laquelle chose ie feray fin de dire
se ie y adiousteray encores cecy.

Quare si hoc vnum proposuero finem dicendi faciam. Quare si hoc aliud addiero co-
cludam. Quare si hoc vnum edirero scribendi modum imponem.

Aldimonito cognitionis.

Il est de necessite de foy damour et de diligence.

Fide igitur et celeritate opus est. Non rem igitur et diligentiam res depositulat. Volu-
tatem igitur et maturitatem necessitas requirit.

De puy que nous tractames de l'iniquite des hom-
mes souuienne toy continuellment de cecy.

Et quoniam de hominis perfidia agere cepimus illud continuo mementote. Et quo-
niam de malorum iniquitate tractamus illud sedulo considerabis. Et quoniam de ho-
minum sceleribus mentionem fecimus illud semper cogitare debemus.

Souuientoy doncques de cecy.

Hoc igitur memento. Hoc igitur sit tibi cure. Hoc igitur curabis. Hoc igitur semp-
recordare. Hoc igitur sedulo in mente habeas. Hoc igitur semper animo coplectere.

Aldimonito costituti.

Teneas igitur sedilio memorie.

Finellement pense cecy.

Deniqz illud cogita: Tandis illud existima. Postremo illud a iaduerte. Finaliter illis

Considerere doncqs bien de lune part et de lautre ton fayt.

considera

Considera nunc vicissim tuum facium. Aldinerte nunc itidem rationes tuas. Vide nuc
pariter statum tuum. Cogita nunc vliro entrezqz accessiones vtriusqz partis.

Pense doncques diligenter lequelz cõseilz tu doys suuoir.

Accuratissime me igitur tecum delibera que consultandi institutio sit recipienda. Non
cessabis igitur tecum periuolere que agendi ratio sit nobis obseruanda.

Tu feras doncques mieulx.

Facies itaqz melius. Agas itaqz comodius. Curabis itaqz prudensius. Deliberabis
itaqz sapientius. Constituies itaqz probabilius.

Cestes sont doncques les choses lesquilles iay voulu faire assauoir.

Hec igitur sunt qz tibi nota ee volui. Hec igitur sunt qz te scire oportere arbitrat⁹ sum.

Aldimonito finiti.

Hec igitur sunt qz te scire desiderabā.

Doncques par cestes raisons que ie tay dit.

tu doys faire ce que ie te conseille.

Omnibus his de causis debes quod dixi obseruare. His igitur de rebus omnibus de-
bes michi obtemperare. His igitur rationibus sententie mee debes acquiescere. His
igitur rationibus sententie conditionibus debes michi acquiescere

OJaintenant feray ie ce quil te playra.

Nunc quid tibi videtur facies. Nunc ex sententia quod voles constituas. Nunc tui filii est quid tibi agendum sit. Vnde tenes quod debes constituerem. Nunc tuum factum considera. Nunc tu ex rebus et ex ratione ceteraz conjecturarum quid commode fieri possit curabis. Nunc tu pro tua prouidentia quod bonum videbitur perficies.

Se tu fays doncques par mon sens.

Si igitur me audies. Si igitur michi obtemperabis. Si igitur michi morem gesseris. Si igitur michi credere volueris.

Jay vne nouuelle facon de dire affin que tu entendes.

Hoc dicendi genero ad te ysus sum ut intelligeres. Alio scribedi rōne in declarādō factū ysus sum ut cognosceres. In ystato commentandi modo tecum egi ut scires.

Fay que tu soyes ferme au bon propos.

Fac igitur in consilio te audias. Fac igitur constante animo p̄sistias. Molt igitur ab inceptis desistere; fac igitur in voluntate permaneas. Fac igitur ne quicquā ab officio te auferat Admonitio consiliū.

Tu as cogeu doncques lesquelles choses sont vaines.

Cognoscis igitur hec oia esse inania. Tenes igitur hec esse ieiunia. Habes igitur hec esse vana. Intelligis igitur hec oia non valere. Mercipis igitur hec vim nullā habere.

*¶ Joy doncques estre p̄me de beaucop de aides
ne puys faire que ie ne me melencolie.*

Itaqz priuatus permagnis presidiis cogoz debere dolere. Itaqz orbatus amplissimis adiumentis astrangoz merito excruciarī.

Finelement ie ne suis plus en melencolie.

Deniqz nunc sollicitus non sum. Deniqz nunc molestiis liber sum. Deniqz nunc ex en-
tis sublatius sum. Deniqz nunc sum laboribus sublevatus.

Significatio doloris et reprehēsionis:

Je te attens doncques tous lessours.

Expecto igitur te. quam primum te igitur in dies operior. Venies igitur michi expecta-
tus. Non potes existimare q̄ stopere te desiderem.

Significatio desiderii.

Je attends doncques tes lettres de iour en iour.

Expecto igitur tuas litteras. Operior igitur ut tue michi litterae indies deferantur.

Tuas igitur litteras summa cum audiute desidero. Incredibile me tenet desiderium
videndi tuas litteras. Cupio igitur tuas litteras quam primum videre. Summa igitur
teneor voluptate tuas cōpletendi litteras.

Fay doncques q̄ tu me rescripuies quelque chose souuent es soys.

Fac igitur sepe michi scribas. Fac igitur aliquo me tuo scriptio lacesces. Fac igitur ut
tuas me litteris sepenumero vides. Fac igitur ut crebze tue littere ad me deferantur.
Fac igitur michi littere corespondas. Fac igitur sepiissime per tuas litteras meū agas.
Fac igitur ut tuas litteris intercedentibus de statu tuo siam creberrime certior.

Significatio desiderii.

Fay q̄ tu ayes tāt de couraige q̄ tu gouernes bien lessstat et la cyte.

Drouide fac annum tantum habeas q̄tum opus est ad rem publicaz conseruandam

Domi ne fac tanta sit in te virilitas que satis valeat ut communis status conferetur.
Domi ne fac perseveres ut tu animi prestantia vniuersis ciuiibus salutem pareat.

Fay que tu ayes grant couraige.

Tu fac animo forti magno q̄ sis. **T**u fac animū forē habeas. Tu fac te tua vture su-
Ne tefforce doncōs de faire autre chose st̄tes. **T**u bono fac sis aio.
pour nul q̄ les choses ne soient mieulx.

Noli igitur aliud moliri nisi belli fr̄uor prius efrenescit. Non igitur aliud coneris nisi
prius belli rumor rancus factus sit. Noli igitur tempiare nisi prius quicq̄ audiamus
quēadmodum negotium sit confessum.

Adhortatio ad magnitudinem animi.

Je te prie doncques q̄ tu te trauails de acquerir les vertus.

Itaqz te valde hortoz ut virtutibus incumbas. Itaqz te vehementer obsecro ut vir-
tutibus invigiles. Itaqz a te vehementissime cōtēdo ut virtutes summo studio com-
plectaris. Itaqz non hortoz soli sed etiam te vehementissime rogo ut summā virtuti-
bus operam diligenteriamqz adhibeas. Cura igitur nichil aliud nisi ut virtutibus invigi-
les. Age igitur hoc vnum ut virtutes complectaris.

In hoc vno igitur innigila ut virtutū ornamenta comperes. Te igitur oro ut omnes
tuos heros in virtutis gloriam extendas. Te igitur obsecro ut omnibus viribus ad
summā dignitatis prestantiam incumbas. Te igitur vehementissime adhortoz ut om̄i
cura studio ac vigilancia ad immortalitatis existimationem insudes.

Tu acquerras toutes choses a ton estude industrie et diligence.

Omnia igitur q̄ vis tuo studio cōsequeris. **Q**ia igit q̄ cupis tua industria cōparabis.
Qia igit q̄ desideras tua diligentia nacta eris. **Q**ia igit q̄ exopto tua vture pficies.

Nour laquelle chose ie te conforte que

tu retournes aux vertus de l'estude des sciences.

Quare ad virtutes senecte reuertere. Quapropter ad studia litterarum indicō te debe
re redire. Quāobrem ad egregias bonarum artium disciplinas adhortoz te convertas.
Qua de re ad rectam viuendi institutionem te feras moneo.

Exhortatio ad virtutes et gloriam.

Doncques la compagnie des mauuais estre de laissee

fay que tu te a compaignies avec bons et vertueux.

Ergo neglecta improborum societate fac te bonis adiungas. Ergo spreta viciorum
familiaritate officiosos complectere. Ergo abiecta imperitorum colustudine doctos
fac excolas. Ergo dimissa sordidorum coniunctione fac liberalibus te adhreas.

Jay esperance que ceste chose te domera louenge,

Hanc igitur rem confido maximā tibi laudem allatura. **H**oc igitur negocii spero am-
plissimam tibi existimationem commendationem prestaturam. **H**anc igitur virtutem
maxime laudi tibi fore confido. **H**anc igitur disciplinam summam tibi dignitatis
amplitudinem paritaram michi persuadeo.

Fay doncques que la fin responde au commencement.

Fac igitur ut principis exitus correspōndeat. **F**ac igitur ut primis ultima consentiant
Fac igitur ut anterioribus postrema conueniant.

Fay que tu te faccs ainsi vertueulx comment lon croyt.

Fac igitur vt tua virt^u opinoni hoīm correspōdeat. His igitur virtū p̄ficiis te fac ex-

ores q̄ apud oēs yū te maximū efficiāt. Effice igitur vt quā spē apud oēs cōcīasti eā

fay doncques ce que a toy appartient.

clarissimā demōstres.

Fac igitur quod tuī est. Fac igitur qđ ad te attinet. Fac igit qđ tua virtus depositulat.

Abhoratio ad virtutes.

Fay comment tu as cōmençé et que tu doys et soloyes.

Derge igitur vt agis nomēq̄ tuū comāda immortaltati. Tu igitur vt institutisti per-

ficere. Seçre igit vt cepisti. Thugila igit toto animo vt debes. Incube igit vt soles.

Fay doncques q̄ moyemant ta vertu et industrie

tu acquieres lōange et gloire immortelle.

Fac igitur aliquid ex ingenio tuo deponas quod homines delectet. Aliquid igitur ex

industria fac componas quod posteros adiuuare possit. Scribas igitur aliquid ex lit-

terarum virtute quod nomen tuum reddat immortale.

Je attendis doncq̄ q̄ tu raportes de auctine notable vertu.

Nunc autem expecto vt ex studio bononiensi aliud tue virtutis eluceat. Nunc autem

operior vt ex tua studiorum disciplina aliquam magnam nominis existimationē repor-

tes. Nunc autem expecto ex tuo virtutum officio aliud celeberrimum erociatur.

Fay doncques que tu soyes plus vaillant que iamays.

Fac igitur in agendo gloria. Fac igitur administrandis virtutibus te ipsum superes.

Fac igitur in gerendis magistratibus solatis virtutes tuas excolas.

Abhoratio ad virtutes et gloriam.

Quelle substance ayant ces choses tu le

peulx mieulx dire que moy sanoir.

Hoc quam vīm habeat tu potius existimare potes quam ego scribere. Hoc res quam

facultatem habitura sit tu facilius cognoscere potes quam ego dicere. Hoc negotium

quid sibi velit tu melius intelligere potes quam ego te possum admoneere.

O Jais tu prouerras a cecy mieulx par ta prudence.

Sed hec tu facilius p̄ tua singulari p̄uidetia indicabis. Sed hec tu meli^u p̄ magna sa-

pientia tua existimabis. Vertu h̄ tu p̄uideti^u p̄ accuratissima tua intelligētia p̄uidebis

O Jais en toutes ces choses tu verras mieulx que cest

de faire p̄ les aduenemēs des temps & des aultres choses.

Significatio modestie & uitationis errogratīe.

Je tay escript plus ouertemēt en moy cōfiant de nostre amystie.

Sed in his rebus omnibus quid ratio dep̄stulet. quid causa requirit. quid tempora

ferant. tu prouidius cognoscere poteris. Hoc igitur negotia ubi quoniam quando et

per quos tractari debeant nemo melius q̄ tu prouidere potes. Has igitur rōnes om̄s

cōmodius tu ex rerum et temporū accessionibus constituerē poteris. Hoc ad te scripsi

liberius cōfissis benivolentia nostra hec tecum egi apertū singulare nostro amore con-

fisus. hec tibi plenius significavi spe amicitiē nostre perductus. hec expressius tibi no-

ta esse volui mutua amoris coniunctione commonitus.

Je tay escript cecy seulēt en moy cōfiant de nostre amystie.

Hoc igitur tibi scripsi non ut me tibi prudentem ostenderem sed singulariem mei tibi amorem declararem. Hoc igitur tibi significavi non ut meum consilium tuo anteponam sed ut optimam meam voluntatem patet facerem hec tibi nota esse volui non ut prudenterem ostenderem meam sed ut ardenterum meum in te desiderium ostenderem. Quicquid tibi scripsi non egi ut te monerem sed ut quanto esset mea erga te benivolentia magnitudo significavi. Quicquid attigi non feci ut ad hoc te magis incitarem qui diligentissimus es sed ut quanto te amore cōlectar scire posses. Quicquid tibi aperni non eo feci ut tibi cōsulerem qui nullius indiges mōitione sed ut quanto te facere intelligeres. Quicquid aspersi non egi ut meum consilium velle callidi demonstrare sed ut me tibi amicissimus cognosceres.

Significatio modestie cōsillii
et eutatism arrogantie.

Je te escripray plus longuement quant ie auvre le temps.

Sed hec pluribus cui plus occū nactus fuerit. Plura dīcā alias cui cōmodiore scribendi facultate habuero. Pluribus tecū agam cui amplior michi tēponis cōmoditas suppeditabit. Logiori utar dicēdī rōne cui maior tēporis oportunitas michi oblatā fuerit.

Je teus escript plus longuement se le corrier ne me hatast.

Plura scripsissez nisi tabellari⁹ festinasset. Plura litteris cōmissi⁹ si michi p tabella⁹ tūi festinationē licuisset. Logiorib⁹ te līris visitassent si tabellari⁹ operiri voluisset.

Paradome moy doncqz se ie te rescripts briefuement.

Ignosce igitur celeritati litteraz. Parce igitur festinationi epistole. Habis igitur veniaz

Je feray fin.

si litteras celeriter extruxeriz

Sed iam hic finem impono. Finem igitur dicendi facio. Sed iam ius modum facio.

Pouam in extremo quod sentio.

Demeure avec dieu et ayme moy comme tu souloyes.

Valebis igitur et mihi ut semper fecisti adamabis. Hecce igitur vale et mutuo nos diligere. Cura igitur recte valeas et me tibi cōunciliū habeas. fac igitur optime valebeniuolētiam fac prestas. Te igitur feliciter valere desidero et ut me alterū esse dicas vehementer exopto. Vale Stephanus filius de Sōcinovir appetissime doct⁹ qua vir celerrime et facilime adolescentes proficere possent. Qui ad eloquētiā aspirat cogitat inuenit optimā et apertissimā. Nā quāadmodū ornate et varie diversi vernacula lingue simones enūciare valeat. et ad oēs fere elocationis pres acommodari ostendit et ordine in opere digesti. In quo usqz adeo studio si pueri et adolescentes se proficere cognoſcent ut paruo tempore si perdiscere et memorie mandare voluerint deposita omni loquendi barbarie eloquentes evasuri sunt.

finitis synonymorum.

Declari et eloquētissimi Viri dīm Basparrini pergamēsis artiūz doctoris de eloquētia tractat⁹ perutilis ad oratores grāmaticosqz incipit.

Ribus in reb⁹ cōmoda et pfecta cōstat Elocutio. Elegātia. s. Cōpositio ne et dignitate. Elegātia est q̄ facit ut vnu qd̄qz vbiꝝ pure et aperte et cōgrue diligideqz dici videat. H̄ē qd̄ illa de quib⁹ dicturi sum⁹ in tresp̄tes diuidant. Cōpositio est q̄ facit oīns ptes orōnis ut inquit. Cicero eq̄iter ppolitas Dignitas ē q̄ reddit ornata orōnē varietate coloz cā distinguedo.

Elegantia est que facit ut pure vnu quodqz dici videat vel aduerbi vnu vel plura pertineat ad vnu, vel quantu ad recta scriptura quā greci orthographiā appellant, vel quod ad syllabari accentum sive quantitatē quā profodiā vocant. In quo qui peccant barbari dicuntur. Vtum vero barbarismus ad plura autem spectant cum verba omnia inter se congruit nec in aliquo discrepat. In qua parte qui et. Sole Civitates Romana proficiebatur sepius errabant. Omnis vero excusande orationis incongruitas foolishness ab antiquis nuncupatur.

Illa elegantia aperta que propriis vtiuntur verbis visitatis que visitata sunt. ut est apud ciceronem ea q̄a persantur in sermone & quotidiana consuetudine propria. que ei⁹ rei verba sunt aut esse possunt de qua loquimur. In quo est aduertendum. q̄ tam propria q̄ translata visitata esse debent. Sed vt omnia visitata propria vel translata sunt. ita non omnia propria vel translata. visitata dici possunt. Que autē in vtranqz partem sunt visitata melius oratorum & poetarum vsu q̄ institutoib⁹ grammaticoz aut preceptis cognoscimus.

De compositione. Tribus in rebus posita est compositiō ordine iunctura & numero. **Ordo** est apta verbo ruz orationūqz inter se naturalis & artificiosa dispositio. Genera ordinis quatuor sunt est enim quidaz ordo naturalis quidam specificus quidā augmentati⁹. quidā communis

Ordinis naturalis precepito.

Que dignitati nature in eodem genere vel in diversis prestant si earū rerū verba in oratione ponantur illa minus dignis lepius ante ferantur ut viri ac femine dies ac noctes secunde res & aduersae virtutes ac vicia. cicerō in macellina. equidem noctes ac diesqz cogitata casus duntaxat humanos.

Sī ratio temporum obstat aut verba ipsa non continerentur. i. immediate sequentur / tur nichil nos prohibet minus digna magis dignis anteferre. hoc modo. cum ingens agmen mulierum p̄ eius de hinc virozum in manus hostium peruenisset secuta subito ē ipsius verbis captiuitas. religio sublatissima ceremonia intermortua est nec de⁹ colit ubi cultui sacrorum nō vacatur. et multa adhuc modum alia.

De ordine specifico.

Nunḡ sū generi species aut minus cōi magis cōi anteponatur sed que latius patent his que sunt sub eis locare sine formis ut cicero appellat. sine speciebus ut nos sunt proferenda vt v̄bs romana. ciuitas athene. prouincia. Alsyā aial thigris. fera leo. Me si cuz confecerint ipsa genera superiuacuā et nichil agentia esse videantur. Non mediocre igitur vicium incurrit qui de castore & polluce fratribus gemini cum loquuntur autem castor & pollux gemini fratres bellum cum infinitis gerebant nam cum omnes gemini fratres nichil opus erat cum gemini prius dictum esset deinde fratres.

Huiusmodi ordinis genere vtamur. Roma v̄bs florentissima v̄bris terrarū olim arauit ac libertatis domiciliū non mō nō viciose. sed apposite quoqz ac multi ornate diceat

Non solum superior ratio dissimilis verum etiam frequens oratorum ac poetarum usus multis locis apertissime ostendit. Differentia enī vt a dialeticis intueatur ali cui generi addita sepe ita gemis cohibet ut non sua ipse latius ipsum non effluere sinat. Quare nec occiose superiore exemplo cum species suo genere proferatur. Bonus oppositum est neqz ut prius superiuacue.

De ordine quo se oratio auget.

Se oratio auget quam laudem qui student consequi ipsa verba et orationes locant ut quasi gradibus quibusdam a primo ad postremus usque ascendat ac priori aliud maius dicant. Hic ordo argumentans quem greci austethicon appellant aut in singulis verbis aut in orationibus consumitur. In singulis verbis ut in nominibus verbis participis adhuc suis. Hoc exempla sunt hec fuit latro patricida sacrilegus. cat helma fuit. Id est suis ciues cedebit periequebat necrabatur. Maledicens detestans exsacrans omnes impie scelerate crudeliter inaniter quos reipublice defensores esse intelligebat. quibus in exemplis verbum quod sequitur orationem auget et eo quod antecedit. maius aliqd importat. In laude ex contrario obseruandum est. ut Cathe libertatis amator parvus. pugnator. ac pater patrie suis ciues diligebat. amabat. obseruabat. Eoz semper incommodis intendens. studens. dies ac noctes vigilans prudenter fortiter. pie. clementer. terqz. Eadem in orationibus augendis que in singulis verbis ratio obseruanda est qualis illa de imperio. Sicut Nei Pompei prohemium cum ciceronis laudatio apud quiritates extat. In qua oratione cum primo eius innocentia in exercitu ob iniuriam sociorum cohideretur:

Temperantia omnibus voluptatibus constringendis facilitatem inferiores consilio in prouidendo fide in hostes humanitate in omnes obseruanda. diuinis laudibus pene in celum usque extollitur. Postremo illam tanta laude cumulat ut illud difficile dictu affirmet. Utrum hostes magis virtutem eius pugnantes timuerint. an mansuetitudinem vicii dilexerint. Quo loco verba ciceronis commemorationem omnia. nisi in oratione pro legge maulia copiose et ornatissime ab eo scripta essent. Et hanc breuitati quam sequitur minime necessaria. Ea institutio que de singulis verbis. aut orationibus superius tradita est. ex contrario commutabitur. si verba illa aut orationes negando refellentur. In quo necesse erit ordine conuerso a postremis ad priora converti. Ut hoc exemplo. Neque sacrificatus neque latro patricida neque fuit catelina fuit. que res a vituperio ad laudem cateline transffertur. Idem erit in orationibus. cum aliquid refellatur obseruan dum. quod sicut commode si exemplo superiori conuerso vtenerur. Non michi morte parentes optant. neque necessarii auxiliu non amici prosequuntur nec oderunt ciues frumenti quoque non me fugiunt. Nam ex quibus rebus laudatio. Ex contrario virtus ratio constat. Singulorum verborum argumentatio. aut in eodem genere fiat aut inverso. Argumentatio que in eodem fit genere. aut posita est in dictionibus a propria significacione transituus. Huius nomen. amat. ardor amans. ardens amanter ardenter. Aut in comparatiuis et superlatiuis ut amans amator amantissimus. Aut in comparatiuis ut pulcherr. per pulcher radiat. irradiat ornans exornans cumulate accumulate. Interdum tamen prepositiones in compositione minuant ut iustus in iustus. Claudio excludo. Quod quando fiat usus ipse omni arte poterior se nobis ostendit. Aut in verbis frequentatiuis ut rogo rogito. Aut desideratiuis ut queso questo. Aut in nominibus in osus et in lensus et in aduerbiis ab illis derivatis. Ut pecuniosus pecuniose. Vi nolentus violente violenter que omnia significant plenitudinem.

Argumentus quod fit in diverso genere. tantam habet differentiam ut munimur quā propria translatione simplicia compositis. Postiua comparatiuis et superlatiuis et deß/

teratius magis augeant orationem quod maxime contingit quotiens talia in suo genere posita dignitate prestant que in eodem genere versata fuissent. Ratio igitur dicta ut dictum est fuisse huius preceptionis hoc est exemplum. Socrates modestissimus omnium moralium fuit ceteris prudentior. In preferendis autem aduersis rebus fortis Otagis est enim fortis in rebus aduersis esse quam in ceteris prudentiorum est modestissimum. Idem est in rebus similibus indicandum. Argumentatio frequenter aut in laude aut in vituperio versatur. In laude tripliciter scilicet in bonis animi corporis et reorum externarum. Unum ut sapiens, pius fortis, clemens et benignus. Corporis ut formosus pulcher venustus. Rerum externarum ut diues potens circumspectus honoratus. Vituperatio ex contraria rebus sumenda est, ut turpidus, Impius, Crudelis, Infamis turpis invenitus. Dauper impotens in honoratus. Aliqua sunt in laude infimis hominibus convenientia. Aliia mediocribus. Aliia maioribus.

AId infimos

Ista infimis conuenient ut si quem popularerem aut rusticum hominem commendemus
parcum, diligentem obsequientem probum fidelem labo /
riosum, appellamus.

Vt Attentum,

In laude mediocris hominis, hec sunt substantia.
Solicitus, industrius, expertus, solers.

AId maiores.

Hec nubilibus, ut se augeat oratio, conuenient.
Benerosus, nobilis, egregius.

AId magistratus

Si magistratibus fongantur qualis est urbis ptnra ac prefe
cura, spectabiles, quissimos insignes, ornatisiosqz dicam.

AId filios senatorum

Si natii ex senatoribus essent et aliqua ipsi virtute conspicui
Patritios, et claros viros nuncupabimus.

AId milites.

Si insignis militaribus predicti sint.
Splendidos, ac generosos illos nominemus.

Si vero in rebus pacis insignes essent, eosdem consultissimos. Nec sapientes appellemus.

Si autem famosi in armis existant. Otaganimos, ac strenuos, dicamus

AId principes.

Si ad principes scribam. Otagifici.

Illustris, excelsi sunt. Si vero inter alios principes eminē
tes sunt tunc. Illustrissimi. Incliti, serenissimi ac felices dicantur.

AId reges.

Otagestate regia, ac serenissima coronā, sacro sanctā dignita
te regia, huc honoris tituli insignis principib⁹ addere solem⁹

AId imperatorē.

Ut ex digestoz liberis colligat, his verbis vtemur. Sacra
tissimus, diuusqz, proprio nomini cesaris addi solet. Ut diuus, Claudius, Sacratissimus,
vero appellat⁹ princeps. Vel semp, augustus, perpetuus. Cetera honorata vocabula
quā imperatoribus attribui consuerunt, cōtinua sint et aliis siam principibus ut pius,
Inuictissimus, Triumphator, et que superius sunt aliis attributa.

AId papam.

Si ad papam aut scribendum erit aut oratio red
denda eo is ordo verborum seruabitur. Ut cum

Datrem patrie, Datrem clementissimum, Pontificem maximum, Datrem sanctissi
num beatissimum vocemus.

Ad cardinales. Patriarchas. Archiepiscopos. Prothonotarios. Ut eos pre-
 stantissimos pares ac reverendissimos appelliemus.
 Ad episcopos et abbates. Ut eos reverendos ac patres optimos nominemus
 Ad preceptorum grammaticos. Literatissimos. eruditissimos. doctissimos. benemora-
 tos. viros optios. appellam⁹. Aut si remissiores sunt ea doctrina. tunc remissi⁹ scribit⁹.
 Ad dialeticos. Subtilesc. accusatos. perspicacesq⁹ dicamus.
 Ad philosophos. modestissimos. viroci optimus grauiſſimus. sapientissimus
 mathematicos. sapientes. perspicacesq⁹ dicamus.
 Ad medicos. iuris civilis interpres. iuris consultos. doctissimos.
 Ad legistas. constitutissimos. integerrimos iustissimos. appellam⁹.
 Ad canonistas iurispontificis interpres et pro ne oia tributa ad eos coferem⁹.
 Ad oratores. Dicetos. limatos. expollitos. in dicendo co-
 posos. graues. eloquentes appellare possim⁹.
 Ad praestantiores autem superlatius vtendum est
 rerum diuinarum interpres hominesq⁹ dignissimos vocemus.
 Ad sanctos viros in omni genere bonarum artium non solum nobiles sed illustres
 et eo genere in quo predicti noui iniuria veteres appellavint. Qua-
 les hi sunt qui ceteris praestantiores habentur. etatis sic oratores. aut philosophi. aut
 medici. aut legiste. aut canoniste. aut theologi. grammaticos vero ac dialeticos. sic vo-
 bulis his oratione vsus dicendi. mosq⁹ maiorum patitur. In his personis que ut digni-
 tate. et honoribus differunt. verba que ad augumentum pertinentia modo non sint per-
 sonarum propria facile ab una parte in aliam transserentur.
 In vita per negotio antedictis laudibus erit preferenda ordine conuerso. ut dictum
 est. se. vato. q̄ supradictis omnibus augende orationis laudibus vsus magis eruditior
 bonum q̄ ars seruetur. Sc̄pe etiam ne ars nimia in dicendo appareat. hec locis non
 nullis intermitenda sunt laudes que superioribus conuenient non attribuantur infe-
 rioribus. Contra vero. que inferioribus conceduntur. pleriq⁹ etiam in superiorib⁹ lau-
 dantur. Cicero in ofone pro rege dataris oēs sunt in illo rege virtutes qđ te cesare ig-
 norare non arbitror. sed precipue singularis et admiranda frugalitas. et si hoc vero scio
 laudari reges non solere. frugi hominem dici multum non h̄z laudis in rege forte. iusti-
 tia. graue. magnanimum largū. beneficū. liberalē. regē dicimus. Illa priuata est ut yo-
 let quis accipiet. ego tñ frugalitatē et modestia. temperentia quoq⁹ maximā virtutem
 īdico. sed h̄z tamē cōmodius incidenter et p occupatione fieri. Nec ut intelligas. in te /
 met frequentius repetas. et equo animo suscipias. Vale.

Explicit opusculum domini gasparrini
 pergamentis de eloquentia congrue dictum.

Olegi ad que pluribus modis dicerentur quoniam berior promptior
 q̄ efficit oratio quoz pluriq⁹ multo maior pars trahi in has ora-
 tionis formas poterit. Eteq⁹ minime mirū sit si plurib⁹ locis ea
 de rebus legent. aut qđ memoriam fugit. aut legent. aut negd plib⁹
 significatiob⁹ aueniat. Igit p alphabetū. Illū capiamus.

Abditure	redunta	amplectitur	Abudit
opertum	aptissima	includit	adicit, astruit
obscurum	apposta	cingit	anecit
absconditum	picta	complectitur	adiungit
obumbratum	predita	Abducta	Zuspicio
obstratum	radientia	renunciata	oia, anguria
reconditum	exculta	allata	duminationes
cecam	corvifantia	agnita	pronostica
involutum	illustria	perfecta	vaticinia
tectum	insignia	comparata	oracula
occultum	Zlrmata	comporta	Animalia
	tuta	explorata	animantia
	clausa	inquisita, nota	bruta, bestie
	munita	indabitata	beluae, pecudes
	secura	certa	pecora
	scepta	percunctata	Zlunes, volucres
	tecta	Abdulatum	volatilia
		adnouissimum	atiles
		ad postremum	Apparet
		ad vnum	liquet
		Abcise	manifestum est
		affecte	psusum est
		affecte, atrite	certum habeo
		perturbate	feder animo
		diminute	exploratu habeo
		quassate	non dubium est
		labefacte	Zlmaritudo
		commisse	acrimonia
		pefracte	acerbitas
		aduerte, dubie	asperitas, fel
		trepide	Zludaria
		conftracte	teneritas
		ambigue.	confidentia
		lasse	Zluidus
		languide	cupid. rapax
		Abcipere	avarus, sordidus
		cognoscite	appetens alieni
		attendite, videte	infatib. lis
		intelligite	inxepibilis
		considerate	Zlamarus
		animaduertite	acerbus
		andite	intollerabilis

non ferendus	eripuit	euoluit	ingenis
onerosus	detraxit	Uptis	florns etate
gravis molestus	extorxit	idoneus	integris viribus.
infestus	expessit	sufficiens	in eunte adole/
	exegit	utilis	scientia
Aliumat	abegit	accomodatus	Zledes fit
succurrat	auctius	appostitus	edificatur
subuenit	comulatius	congruens.	extruitur
sustinet	yberius	conueniens	statuitur
open afferit	amplius	abilis	excitatur
sustentat	copiosus	oportunus.	erigitur
auxilio est	abundantius	consentiens	pontitur.
prefatio est	plenus	consentaneus	
defudit. metur	Zinceps	Aldehens reb⁹	Accepta
protectit	ambiguum	dubius	approbatum
subleuat	dubium	lassis	gratum
propugnat	incertum	trepidis	iocundum
pugnat	obscurum	artis	voluptate plenuz
presidet		eriguis	gaudium prebēs
Almat	Zlamicus	tristibus	leticiam afferens
diligit	sodalis	perurbatis	delectabile
carum habet	familiaris	afflictis	amenum
amplectitur	domesticus	imbecilibus	suaue
amore prosequit̄	benignolus	immalidis	accelerat
amore devinicit̄ ē	necessarius	fatigatis	approperat
beniuolentia pro		fractis	maturat
sequitur	Ziaduertit	languidis	festinal
	attendit	languentibus.	artat
Al doriri	notat obseruat	fessis	augustat
conari	adhibet animum	lacentibus	premit
agredi	aduertit	Zluxilum	addicit
ordiri	Zllixit	presidium	cogit
incipere.	prostravit	open	veget
initiari	oppressit	subsidiū	astringit
instituere	exitit	portus	Zcessio
iniciū facere	enertit	solacium	addi amētum
adim⁹ ad rem	nudavit	refugium	cumulus
facere	profiliavit	presidium	incrementum
	actruit	perfugium	adiunctio
Al demit	compressit	requies	
abstulit	contulit	Zadolescens	Alat
privauit	debellavit	lenamen	nutrit
diripiuit	concultauit		educat souet
sustulit	eruit		pascit
subduxit			

viditus	uit gratiam	tempestas	obscuritas
ingressus	conciliat	incendium.	opacitas
accessus	parat amicos	ruina	tenebre
intronus	ghumane facit	Eaterua	Concrevit.
vestibulum	comite	globus	congelavit
lamen	amice, pie	legio	induruit
clusterus	misericorditer	turba	constrinxit
rigidus	clementer	exercitus	consolidauit
veteris discipline	non granate	manus	Cedit hostias.
pisce	liberaliter.	multitudo	victimas cedit
antique	Belluz cimite	numerus	in gratiam cu deo redit.
tristis	intestinum	frequentia	deos placat
seue rus	domesticuz	conuentus	propiciat
gravis	rabies ciuilis	cetus	conciliat
Appellat	furoz ciuilis	Collatio	Clara
nominat	motus ciuilis	comparatio	indubia.
vocat	Callidus	contentio	perspicua
nuncupat	veterator	Consciens	illustria
dicit.	vafer	socius	manifesta
Bellua	versutus	particeps	evidentia
umentum	astutus	adutor	aperta
bestia	subdolus	minister	plana
plumbum	insidiosus	adhibitus	dilucida
stipes	Confusus	assumptus	conuenientia ad
luculentus	imperus	additus	manum.
pecus	impolitus	Crepitus	ante oculos posita
Blanditur	inordinatus	sonus	Commentatio
assentatur.	Causa agere	strepitus	exercitatio.
verbis ambit	defendere	sonitus	meditatio
adulatur	ozare	fragor	assiduitas
adseruit	patrocinari tueri	Cultor	studium
Bonis	in causa	obseruator.	cura
secundis	adesse cause	aseda	cupiditas
letis	Clausa	Contubernalis.	ardor.
prosperis	obsita	domesticus	flama ingenii.
comodis	apposita	familiaris	cupitudo
felicibus	obstantia	intimus	Clarum
ad nutum sucedē	Calamitas	conniva.	spectatum.
tibus.	diluvium	comes	illustrie
soctis	caribdis	Caligo	perspicuum.
blandis	naufragium	nebula	altura
Benigne facit	clades	nubilum	

magnificum	dilapidat	Contemplatur	inhibet
insigne	lacerat	considerat	supprimit
nobile	profundit	notat	Cessit manus
generosum	prohibicit	intuitur	dedicat
Cessari	abicit	inspicit	destinat
contari	ab se abdicat	cernit	finem fecit
deslinere	bellum opibus suis	attendit	victus est
causari	conculcat	videt	superatus est.
mozari		speculator	subeubuit
defidere		Concupinat	Conficit
tergiversari		adiecit oculis	paciscitur
retractare		iniecit oculos	peragit
refugere		aduertit animum	translit
abuere		Conspiratio	Contempnunt
evitare		confessio	dedignantur
Corruptor	libidinosus	consens	despicunt
samosus		coitio	fastidium
adulter		conuentio	superbum
obscenus		Concilia	Comportatus
impudicus		cetus	coniectum
incestuosus		conuentus	adductum
probrosus		concitus	co latum
contaminatus		Conglobati	congestum
inquinatus		collectum ynum	Conciliata
turpis		congregati	placita
fedus		conferti	Classes
inhonestus		convocati	nauigia
flagitosus		coacti	naues
deformatus		conducti	rates
impurus		conserti	Contudit
Comis		constipati	comprescit
facilis		Controvergia	fregit
suavis	appetit	causa	cohercut
dulcis	auncupatur	questio	sub legem misit
humanus	Conceditur	contentio	conditionez dedit
iocundus	datur	disceptatio	
tractabilis	remittitur	iudicium	Cogitata
indulgens	tribuitur		prospecta
affabilis	impugne est		explorata
Consumit	sine fraude est		inquisita
dissipat	prestatnr		probata
	consequitur		inuenta

promisa	Dixi vero vnde	hora	domus
Clare patet	in planum effundere	Dissimulat	edes
clarus est	exertere	avertitur	lares
liquet	delere	dormit	sedes
clarum esse	solo equare	negligit	penates
Cotaminat	detrahere	edicit	tecum
inficit	in planum redi /	Drosequitur	limen
violat	gere	comitatur	penate domesti
poluit	Divellit	ostendit iter	ara
coiquimat	dilacerat	doctores	foci
Dicere	extorquet	preceptores	penetralia
explicare	excruciat	magistri	di patris
edere	dilaniat	trudidores	difficilis
efferre	Domini	arbitriographi	morosus
explorare	contidis	dulcia	fastidiosus
demonstrare	fregit	canota	superbus
explanare	cohercuit	clara	dissimile
docere	subiecit	candida	dispar
indicare	subiungavit	suavia	diversum
promere	super iugum misse	iocunda	discrepans
Dissipat	recepit in potesta-	dixit	absurdum
dillapidat	tem	promulgavit	dissimum
lacerat	redegit in deditio-	expositus	distantis
profundit	nem	prodidit	differens
proicit	leges compositi	eloquitus est	abhorrens
Docet	conditions dedit	retulit	discors
demonstrat	imperium sub le-	narrans	discretum
planum facit	gem misse	nuncianus	alienum
probat	De manubiosis	indicavit	varium
declarat	de trocheis	loquitus est	dictum
ostendit	de victoris	verba fecit	disiectum
explicat	de spoliis	disseruit	dumsum
enodat	de militari victo-	disputavit	distractum
expedit	ria	tractauit	dumsum
Dives	Dinertit	sermones habuit	discretum
locuplex	declinat	orationes habuit	disceptum
affluens	deflectit	os suis est	deductum
abondans	denitat	descendit	dividit
Domi	decedit	debetis	distribuit
in pace	Dies	purgavit	partitur
in ocio	tempus	dissoluit	cedit
intoga		infirmitas	secutus

separat	lans	Dux	ytile est
distinguit	honestas	auctor	conducit, pdest
secerit	fama	princeps	remedio est
segregat	opinio	director	iuvat
digerit	celebritas	Ductu	bonum est
deducit	nomen	auspicio	ysui est.
dimouet	Deforme	virtute	Extimo
Dispulit	sedum	imperio	arbitror
disturbavit	turpe	consilio	puto
discipavit	flagitiosum	felicitate	credo
disiecit	tererrimum	Decorit	opinor
dispersit	inhonestum	inturbavit	sentio
diffundit	pudendum	deterit	reor
discerpit	erubescendum	soluendo nō fuit	indico
dimulit	idecorum	renunciauit credi-	pono
delozicauit	infame	toribus	conicio
Delectat	criminosum	renunciauit bona	suspicio
placet	Dannum	Exul	cogito
coodi est	detrimentum	extoris	imaginor
iuvat	iactura	proscriptus	auctumo
voluptati est	incomodum	profugus	Excessit
gratum est	dispendium	pulsus	euast
acceptum est	diminutio	fugatus	erupit
in honorem est	Dehiscunt	exterminatus	effugit
in pretio est	desitunt	ejectus	elapsus est
Deliberat	deficiunt. deserūt	exturbatus	Egressus est
secum consultat	derelinquunt	excudere	procus
consilium querit	Doctrina	Elidere	exit
Sententia inquirit	ars	Excudere	profectus est
refert	sapientia	Eferatus	iter intendit
cogitat	disciplina	indomitus	perrexit
communicat	scientia	impaciens	Extremus
Dignitas	eruditio	violentus	ytimus
auctoritas	humanitas	immoderatus	reliquus
bonoꝝ	studium	preceps	residuus
amplitudo	Volenter	projectus	Ex voluntate
megestas	egre	Excusat	ex sententia
fastigium	acerbe	extenuat	ex voto
splendor	indigne	deprecatur	ex optato
gradus	moleste	purgat	Emissit tellum
gloria	graunter	veniam poscit	tellum coniecit
decus	crudeliter	Expedit	contoalt

iaculatus est	ferit	septemero	frangit
amentauit	percunt	crebro identidem	contentit
traiecit tellum	pulsat	subinde	domat
Elucer	plangit	continenter	subigit
perfulget	flexum	assidue	
irradiat	incurvum	iugiter	
penit	pandum		
efulget	sinuatum		
	comerum		
Facetus			
Venustus	Fugitat	Fallere	Facinus
Vrbanus	latitat	decipere	maleficium
Festinus	potestatez sui nō/	deludere	scelus
Salsus	facit	ludificare	nephias
Figura filii	occultatur	illudere	piaculum
Limenta	Frigore	Fingere	Fructus
Exemplar	gelu	simulare	merces
Efigies	pruina	mentiri	redditus
Imago	bruma	ementiri	vestigal
Species	nixe	commemunisci	questus
Similitudo	hyeme	dolum adhibere	Forte
Forma	Fortunatus	fraudulēter agere	fornitū
Aspectus	beatus	Facultatem	casu
Vultus	felix	copiam	conditione
Fontes	Fines	potestatem	sore
Putei	termini	conditionem	Feliciter
Firmum	cardines	occasionem	prospere
Stabile	limites	tempus	fecunde
perseverans	Fastidit	locum	fruges
Fidele	grauatur	opportunatam	frumenta
Pertinax	spernit	Ferre	victus
Ratum	aspernatur	pan	alimenta
Sicutum	despicit	sustinere	comenitus
Immortale	contempnit	tollere	copie
Immobile	respuit	durare	necessaria
Ferie	reicit	sufficere	annonia
Dies feriati	repudiat	Frater	viuitas
Dies festi	aduersatur	germanus	Feror
Flatus	despuit	consanguineus	fidens
Aura	elidit	consors	ferus
Ventus	irridit	socius	confirmus
Spiritus	Frequenter	particeps	firmus
Procilla		ynadimus	robustus

magnis viribus	predo	desidiosus	Inco ^c positus
vehementi	pirata	Internuntius	horidus
corpozi	Haurispice	medius	incultus
Bestis	auspides	arbitr ^r	sordidus
lascivit	augures	interpres	vulgaris
luxuriant	divinatores	index	abjectus
exultat	astrologi	gratia conciliator	humilis
effertur	aurioli	pacificator	barbarus
defluit	sortilegi	auctor concordie	iniquitus
Brassator	vates	Intuta	Unit gratiam
latro	linos	infesta	benigne facit
Spoliator	malivolentia	impacata	conciliat
predator	emulatio	inquieta	amicos creat
Burges	Inserit	specta	amicos parat
eluo	immissus	infida	Immitari
Vorago,	insinuat	hostilia	representare
caribais	interponit	Jurgatur	reddere
barbarum	inquietat	alteratur	refere
preruptum	offert	litigat	assumulare
Baudum	mittit	insectatur	exprimere
Ieticis	Ingens	verba interpellit	effingere
yllaritas	immane	causatur	Inmane
Voluptas animi	immodum	Instruxit	vastum
Munus	nimum	munit	immensum
Terra	immensum	fabeauit	infinitum
Tellus	infinitum	machinatus est	inextimabile
Solum	profundum	mollitus est	Inter pranos
Mauris	Insultat	excogitavit	imprimis
Sorbis	imadiit	inuenit	inter principes
Vorat	exagitat	reperit	in principibus
Denovat	in nube	Inuidia	Imprimatisbus
conficit	in caligine	obrectatio	Domines
Cedit	in tenebris	malicia	mortales
consumit	in errore	Infans	gentes
absumit	in ignorantia	in disertus	populi
Homicida	in dubio.	mutus	genus humanum
Sicarius	in confusione	aridus	genus dominum
Gladiator	i Ignavis	leuius	Humilis
Latro	inhers	exitis	ignobilis
Spoliator	segnis	temis	obscurus
Percussor	piger	inductus	sordidus
Grassator	tardus	rudis	genere contemptu

infamis genere	improbus	preterea	die extremū obiit
abieco genere	importunus	rursus	occupuit
Honores	irreverens	de nouo	vita excessit
dignitates	inclemens	deinceps	vita priuatus est
ornamenta	immittit	deintegro	cōnit luce
imagines	Virginia	secundo loco	rebus humanis
Honorat	lites	protinus	excessit
munerat	maledicta	exinde	animam reddit
premissū afficit	altercationes	huc accedit	Judicat
prosequitur bene-	probra	Interficit	fert sententiam
ficio	conuicta	conficit	statuit
Humble	Inquirere	perimit	decrevit
depressum	cognoscere	occidit	Dicumbere
demissum	perspicere	necat	instare
lacens	implorare	obtruncat	perquirere
inglorium	indicare	affligit	admitti
Hoscitae	inspeculari	ingulat	vrgere
victitat	rimari	tollit emundo	accingere
placat	scrutari	extinguit	premere
exoriat	eruere	mactat	imminere
propiciat	interpellat	immolat	exquirere
oci cupidus	Impedit	animam eripit	prosequi
laborem fugiens	reluctatur	animam fngat	persequi
inefficax	obtinet	insidie	Uncertus
Industriosus	obcursat	dolus	confusus
laboriosus	obuiat	frans	dubius
Agilis	aduersum tendit	astucia	inconstans
efficax	contratendit	malicia	ambiguus
studiosus	Increpat	captio	perplexus
acer	inculcat	artificium	Incompti
vegetua	conqueritur	Prestigia	inornati
intentus	expostulat	palacie	turbati
perseuerans	flagitat	suggestiones	sordidi
experiens	castigat	illecebrie	perditi
Impiger	obiurgat	inductiones	dinilli
solicitus	emendat	Interit	Indigesti
strenuus	monet	mortuus est	incompositi
constans	corrigit	occidit	In vobis
audax	precipit	perire	in nostra manu
Impudens	Iterum	extinctus est	in nostra p̄tate
inuercundus	dehinc	expiravit	in nostro arbitrio
immodestus	deinde	decessit	in nostro iudicio.

in nostra voluntate	inchoata	factancia	laus
Inique	iniciata	Vincendit	gloria
indigne	Impetuosus	inflamat	insigne
inimicite	impulsor	incitat	claritas
inuiriōse	conctator	immittit	Large
impudenter	horatator	irritat	liberaliter
libidinose	suaſor	Lepos	muniſice
In mane	turbator	infīgat	benigne
atroc	ſeditiosus	urbanitas	polite
indignum	inimicus oci	locus	plane
acerbum	In prima acie	venustas	cumulatim
ſeuūm	infrōte pugnatiuꝝ	festiuſtas loquax	affatum
graue	in prima signa	verbosus	valde
terrum	inter primarios	garſulus	abonde
dirum	inter principes	multus	satis
crudele	In presentia	longus	superqz
Ingenium	inconſpectu	infinitus	vbera
natura	sub oculis	immodicus	nimum
mores	in ore	nimir	Luxuriosus
animus	In nocte	odiosus	prodigus
indoſes	in extremituꝝ dieꝝ	ſolitus	nepos
Inſtitutuꝝ	in crepusculo	ſluens	ſumptuosus
naturale	in occasum ſolis.	copiosus	Zargus
natiuum	imperium	Ledit	liberalis
innatuum	in ſeruim	nocet	magnificus
inficiuꝝ	primis i tenebris	umpugnat	benignus
inherens	Incepta	inſequitur	benificus
ingentum	inpacata	offendit	lenis
in opia fruguz	inquieta	alienat	placidus
egeſtas	ſuſpecta	aduerit	mitis
fames	infida	abterret	mifericors
inedia	hostilia	abit	clemens
amone	Infule	fugat	mansuetus
caritas	vite	imitatur	humanus
Innitari	Jurgat	Loco	comis
ollimulari	altercatur	nomine	tractabilis
emulari	litigant	gradu	affabilis
exprimere	ſectantur	ordine	modestus
effugere	verba inicunt	fastigio	Licet
reddere	Jactatio	Lumen	bene eſt
referre	ambitio	ornamentum	ſus eſt
Incepta	oſtentatio	decus	equum eſt

tutum	Zabefactare	dennunciatione	dentitio more
integrum est	c onuellerē	concurſu	consuetudine
Ludus	concutere	Ø Janu	inſtituto
iocuſ	quassare	cetu	exempluſ
lufus	ſubuertere	turba manat	conſtituto
risus	eruere	ſerpit	ſolito mœſta
laſciuia	enellere	vulgatur	ſolicitudo
Zabat	commouere	innovuit	trifolia
titubat	quatre	increbuit	anxietas
vacillat	Ø Mgnificus	Ø Junera	confuſio
nutat	grandis	dona	ſcrupulūm)
hesitat	excelsus	bonzes	cura
tepidat	elatus	premia	angor
estuat	ſublimis	precia	moletia
dubitat	mediocris	fructus	aculeus
ambigit	temperans	meredes	ſtimulus
fluctuat	modicus	emolumenta	pena
Zacessere	Ieuſis	Ø Jſiſum facit	ſupplicium
irritare	placidus	abſolute	moderatur
provocare	ſuauis	liberat	metitur
temptare	duſcis	Ø Jouetur ira	modificat
Lugubre	iocundus	ira quatitur	temperat
funeſtum	Ø Jare	tremit	limitat
permittosum	equor	vacillat	macerat
exitiosum	ſalum	nutat.	torquet
peſtiferum	pelagus	Ø Jaledicit	cruciat
Lucrum	profundum	male extimat	inueterauit
compendium	altum	detrabit	angit
emolumenſum	fretum	decepit	vixit
accessio	Ø Jerſe	velit	solicitat
incrementum	depreſſe	ledit	mercede
Liberaliuſ artiuſ	profoundate	cauillatur	premio
honeſtarum	hauste	mordet	largitione
bonarum	obrute	rodiſ maiores	muneribus
ingenuarum	Ø Jinis	yteres	pecunia
Leuis	terroſ	antiqui	militaris
futilis	impetuſ	priſci	caſtreñis
vanus	impreſſione	ſenes	bellica
mendar	convitio	prioſes	hoſtilis
fraudator	clamore	Ø Joneo	mane
neptuſ	commiſſione	predico	muſutine
friuoliſ	yociferatione	teſtoſ	luciſ ortuſ

dulcicolo	non sum ignarus	exagitar	signa collata
albescere celo	non sum imprudens	insequitur	Ordatus
sub aurora	non sum expers	Degant	spoliatus
oru solis. maior	intelligo	inficiantur	privatus
natu	sentio	recusant	nudatus
senior	perspicio	reclamant	violatus
grandis natu	video	contradicunt	exitus
annis grauis	cerno	resistunt	euolus
confestus estate	animaduerto	Nominatum	eversus
decurso spacio /	Notum	proprie	naufragus
vite	celebre	privatum	erul
decura vita mu/	memorabile	singulatum	exterminatus
tuo	promulgatum	initium	relegatus
vicissim	perugatum	Necessitudo	obnoxius
inimicem	ma gne fame	amicicia	obstructus
alterius vicibus	magni nominis	affinitas	deditus
superiores estate	Platus	propinquitas	deuolutus
Hebra succidit	editus	familiaritas	Ordinat
vires deficunt	procreatus	Iluge	partitur
deficit animus	genus ducens	ineptie	distribuit
hebet animus	genus trahens	quisque	disponit
languet animus	ortuvel origine de	Orazor	collocat
Nichil pensi	ducens	actor	Optime
nichil consili	Nobilitatem	defensor	prime
nichil sancti in se/	nomen	patronus	summe. vnde
habens	splendoram	causidicus	singulariter
deos hominesqz/	auctoritatem	disertus	preclare
contemptus	amplitudinem	eloquens	egregie
Nouissime	Nocet	facundus	excellenter
postremo	obest	Officiuſ	eximie. insignite
ad finem	ledit	obſeruat	mice
deniqz	malum est	collit	nobiliter
ad summum	detrimentum est	frequentat	mirifice
Nascitur	officit	veretur	magnifice
educitur	aduersatur	intuetur	pulcherrime
gignitur	repugnat	in fide est	honestissime
educatur	oppugnat	in tuto est	divine
generatur	contractat	inclinetella	diuinitus
editur	refragatur	ortum bellum	eleganter
Non me fallit	obſtit	commixtum	Oppobrium
non me preterit	oblucta tur	initum	probrium
non sum nescius.	insultat	sumptum	dedecus

turpidudo
 macula
 labes
 ignominia
 periurax.
 in tractabilis
 difficilis
 inexorabilis
 rigidus
 durus
 fractus
Officio
 munere.
 vice.
 partibus
Obtractatio
 inuidia
 malignitas.
 liuor.
 rubigo
Speriosum
 arduum.
 difficile
 magni laboris.
Ommitto
 pretero
 taceo.
 supersto
 conicisco
 dissimulo.
 abngeo
 tenuo.
 retinco
 missa facio.
Officia.
 merita.
 beneficia
 virtutes.
 landes.
 res gese.
 seria
 g̃e memores

Omni arte
 ratione
 cura.
 via.
 sapientia.
Obturbat
 subloquitur.
Obstrepit.
 oblacerat
 obmurmurat.
Obuiat
 occurrit
 presto est
 ad tempus.
 ad diem con/
 stitutum
 ad locum
 ad rem
Dromptus.
 paratus
 exercitatus.
Drofluens
 abundans.
 copiosus.
 optimus
Drestatissimus
 excellens
 lectissimus.
 inslans
 perseque*t*issimus
 acer.
 vehemens.
 atror.
 concitatus.
 ardens
Dundens
 prondus.
 accutus.
 sagar.
 solers.
 captus
 sapiens

consideratus
 cordatus.
 circumspect
 vigilans
Dlane
 aperte
 dilucide
 diserte
 distincte
 subtiliter
 lucide
 eleganter
 enucleate
Damper
 inops
 tenuis
 egenus
 indus
 mendicus
 egens.
Datria.
 menibus
 vrbe
Dinguis terra
 secunda
 opima
 fertilis.
 fructuosa.
 leta
 crassa
Dulsi
 fusi
 fugati.
 in fugam versi
 dissipati
Dugna.
 certamina
 dimicatio
 contentio
 prelium
 bellum
 occiso

interitus
 interemptio
Dugnat
 dimicat
 preliatur
 preliu*z* committit
 miscer prelium
 procelle.
 venti.
 turbines
 tempestates
 vis maritima
 vis celestis
 fragores; fluminis
 fulgura
Dreuenit
 preuerit.
 antecessit
 pccurrat
 pcedit
 pnuadit
 pestis
 pernicies
 labes
 interitus
 funus
Dpopulatio
 intentio.
 exitus
 lues
 labes
 infectio
 preparauit
 temperauit
 consuluit
 abstinuit.
 tuta est.
 conseruauit
 saluti fuit
Dotest
 valet
 potentiam habet.

ancoritate habet	pro conseruatione	Precerpit,	valde.
Presiaem	Probabile	deflorat	eminus
custodem	credibile	delibat	ex intervallo
defensorem	verisimile	diminuit	Protinus
vindicem	conuenientia	decurtat	statim
vulforem	consentaneus	decutit, demis	confestim
propugnatorem	coniunctum	denilit	continuus
Pudor,	consequens	Particulatum	eu estigio
verecundia,	Prisca	membratum	extimpo
modestia	verusta	articulatum	illico
probitas	antiqua	gradatum	mature
integritas,	patrimonij	generatum	celeriter
taciturnitas,	bona	Per numeros	Cito.
leuitas,	census	per species,	otius
Pudicitia	pecuniam	per formas,	raptim,
sanctitas	facultatem	per gradus	cursim
continentia	cupiens	Premo	propere
religio	opes	initio,	festinanter
sobrietas	dunitas	iamprimum	velociter
Prediscecha	fortunas	principio	Propinquus
ancilla	rem familiarem	exordio	cognatus
famula	rem primata	ab inicio	affinis
Pronfanat,	rem domesticam,	Poss	cōiunctus genere
prodit	Pretulans	posterioris	cōiunct? sanguine,
Partus	protinus	rum	proximus
fetus soboles,	inuriosus	deniqz	Prebet
progenies	procax	pollea	suppediat
propago	maledicus.	deinde,	sumministrat
proles	contumeliosus	deum	eragit
Pepirit	conuictator.	Promitto,	erequitur
genit	consectator,	polliceor	finit
edidit	Pinguis,	recipio	consumat
enira est.	obesiss	spondeo	edit
Po re	grassus	confirmo	perficit
pro tempore	sanguinatus	fides interpono	terminat
pro persona.	Partus	Pope	Passim
pro causa	frugi.	turta	vulgo
pro fortuna	paruo contentus.	secus	promiscue
pro voluntate	abstinentis	propter	publice.
pro salute	duiciarum	cominus	Pauisper,
pro incolumentate,	contemptor,	longe.	paulatim

minutum.	octora]	Quare	plutaria.
gradatim	meliora	cur	ceremonia
ociose.	vitiora	quid ita	delubra
tente	tutiora	qnapropter	are
tarde	salubriora	quamobrem.	tempa
Prodive	fideliora	quocirca	solemnis
facile	seniora	quatenus	honores
expeditum	magis salutaria	quia	ditum
pronum.	certiora	Quasi	numinis
Dolatum.	restat.	proinde	cultus
sedum	anteit	acti.	veneratio.
inquinatum	antecellit	veluti	supplicatio
de honestatum	eminet	sic	preces
deturpatum	proditum	Representat	precatio
deformatum!	memorie	redit	ferie
commaculatum	mandatum.	restituit	dies festi
profanatum.	memorie.	refert	Res publica
oblitum	traditum	redit vicem	patria
Reatum;	pollet	redit parē gratiā	civitas
delictum	pulchrum est	repudit	populus
crimen.	propagat	Reminiscitur	rem diuinaz facit
culpa	protelat	redit in me	sacrificat
viciun	prolatar	moziām	ymmolat
erratum.	procrastinat	recordatur	mactat
prosuis	dissert	repetit	cedit
plane.	cuntatur	in animo recognitat	Refellit.
etiam	moratur	rastaurat	refutat.
procudubio.	tergiuersatur	instaurat	redarguit
Profitetur	terrī tempus	retractat.	reuincit
predicat	mozas necit	refruit	Recte!
iactat	Quo modo	reficit.	probe
ostentat	quo pacto	Repetit	ordine
gloriatur	quēadmodum	postulat	belle
preceps	qua ratione	petit	rite
precipidus.	qua via	exigit.	comode
immaturus	quo initio	reposit	bene
prematurus	Quousqz	Res divine	honeste
festinans	quo diu	res sacre	pulchre
feruidus	quo ad finem	sacra	Repugnans.
turbulentus	quatenus.	sacrificia	inimicus
seditionis	vsqz quo	sacerdotia	infestus
inquietus		religiones	iratus

contrarius	gubernat	profligant	Satelles
aduersus	sub se ciue habet.	cedunt	excisor.
oppositus	Splendidus	obtruncant	emisarius
officiens	nitidus	interficunt	mercennariis
obstans,	ornatus	pellunt	Sordidus
Rerebendit	varius	fundunt	plebeius
improbatur	candidus	Sediciosus	parmosua
vituperat	billaris	tumultuosus	plebis infama
contractat	subtilis	turbulentus	turba.
criminatur vicio.	districtus	inquietus	Sinus,
dat criminis	pressus	Rez nouaruz	recessus
dat vicio	elegans	auidus	stationes
arguit	abstrictus	Rez nouaruz	porus.
insulat	brevius	cupidus	Serenum
acusat	Hicitus	malus ciuis	lucidum,
expostulat	politus	permisiosus,	purum
in ius recessit	limatus	ini micus ocu	nitens.
Rogo	terres	hostis bonorum,	Splendet
queso	mondus	quieti aduersus	nitet
peto	tersus	Secretum	fulget,
oro	eruditus	clausum	mict
precor	doctus	absconditum,	prestringit
obsecro	Severus	conditum	radiat
obtestor	incogitans	intimum,	Stupet
supplico	immemor	tacitum	hebetat
imploro	sterilis	obscurum	marcer
immozo	infecunda,	alrum	torper
Rescindit	macra	Spolia,	riget,
emulcerat	ieiuna	manubie	sensi caret
exacerbat	erilis	preda opima	pigret
erasperat	ficea	rapina	Signa
Res navales,	arida. ruda	vi sublata	argumenta,
nautica pupis	Simultas	tropheum	rationes
maritima	inimicicie	Superat	ludicia
carina	offensio	superest,	Somnium
clastes	odium	residuum	quies.
nauigia	mala gratia	relicquum est	visio nocturna
nauite	litig	Sancte	nocte.
rates	fureum	pie	testimonia
Rexit	dissensio,	caste	vestigia
imperat.	discordia	pure	conjecture
moderatur	Sternunt	religiose	suspitiones.

Spectatus	gloriosus	subornat	placare
honorus	Senus	accusare	satisfacere
Splendidus	durus	comparavit	exorare
honestus	cruelis	emisit.	blandiri
probatus	profanus	summis	impetrare
stultus	importunus	instruxit	motiri
stolidus	sinister	conticuit.	Sublime
inscipiens	trix	impulit	elatum.
fatua	acerbus	instituit.	editum
excors	asper	substituit	altum
obtusus	immisericors	sufficit	excelsum
hebes	ferus	subdit	arduum
Stipes	indemens	subiecit	eminens
cander	immutus	surrogans	Saluum
stiper	immanus	soboritur	sospes
plumbens	Silvester	Studiose	incolumis
franchus	agrestis	libenter	integrum
spurcus	acer	enire.	intiolaturn
angustus animi	inexorabilis	sedule.	Squalor
abieci animi	truculentus	impense	fordes
minuti animi	efferatus	cupide	illunies
Gordidus	implacabilis	exanimo	palos
difficilis	ferox	summa,	macies.
durus	atrox	voluntate	deformitas
tenar	barbarus	Statim	tabes
restrictus.	Si licet	raptim.	Surripuit
malignus	si placet	succinte	subtraxit
illiberalis	si videatur	compendiose	expilatus
Simplex	si comodum est	sinuatum	compilauit.
bonus	si fert animus.	lenter	furatus.
ingenuus	si voluntas	Stratus	interuertit
apertus	fert	percussus	intercepit
candidus	patitur	attonitus	Sobicere,
dexter	Sepultus	confusus	errois
Superbus	humatus	exanimatus	implicare
insolens	conditus	perturbatus	irrescere
arrogans	crematus	pernotus	circumscribere
tumidus	funeratus	obstupescens	circuire.
inflatus	tumulatus	Sedare.	circonuenire
inanis	supremo	lenire	decipere
vanus	homine affectu	mulcere.	fallere
semet ignoras.		mitigare	Subito.

repente	pedez referunt.	percussit	dissoluta
repentiso	pellunt loco	animum:	discruciaata
eximproviso	funduntur.	summovit	diserpta
inopinate	Tutu est	animum.	Velocitas
tumultuarie	conseruatum	Litime	celeritas
raptum	res in tuto	diffidenter	leuitas
Srones	est	cortanter	agilitas
congeries	iubeo te	hesitanter	allacritas
acerius	ociosuz esse.	contabunde	Voluer
strages	Tremulum	pedetentim.	preceps
agger.	vibrans	emism.	vacillat
molles	coruscum.	caute.	fluctuat
seculum.	contortum.	circumspecte	nutat
etas	emicans	consideranter	Vibrat
tempus.	Tranquillum	Eribuit	concutit
enam	placidum	dat	quatit
dies	quietum	largitur	conforquet
spacium	leue stratum.	concedit.	crispat
intervalum	sidens.	gratificatur	Victum.
Sic habet	quietens	imparit	sevile
sic fertur.	Tenebo.	donat	fluvidum
sic dicitur	obtinebo.	Turbatio	turbidum
sic videtur	vincam.	perturbatio	solutum
sic creditur	retinebo.	tumultus.	languidum
ita autem	docebo.	rixa	fluxum
sic factum est	confirmabo	Transcendere.	molle
Tumidus	Superabo	transire	rugosum
coreptus	teneo	transgredi	Veneratur.
inflatus	gnarus sum	Tunc	adorat
inannis	cognoui	binc.	precatur.
ventosus	comperi	illine	supplicat
vanus	didici.	alias	invocat
tranquillus	accepi	Valens	pacem possit
quietus	calui	nerofus	Digilie.
tutus rebus	noni	lacertosus	excubie
terga dant	tenui.	Yexata.	stationes
terga vertunt	Zedet	lacerata.	versicolora
fugunt	piger.	qualsata	fugata
trepidant	penitet.	multata	collozata
timent	offendit.	afficta	Yt res nullit
cedime	tetigit	corrupta	Yt res
declinant	animum.	fracta	postular

ut erigit
 ut desiderat
 ut expertus
 ut conuenit
 ut oportunit.
Vt par fuit
 vt decedit
 vt rectum fuit.
 vt equum fuit
 vt secundum
 officiuz fuit
Voluntas
 mens.
 consilium
 sententia
 iudicium
 ratio
Vsitatum
 solitum
 assuetum
 familiare
 frequens.
 quotidianum.
 crebrum
 assiduum
 vulgare
Vehementius
 cupidus
 acrius
 ardenter.
 pertinacius.
Violentus.
 immoderatus.
 vates.
 sponsores
 receptores
 promisores
Verat
 prohibet
 inhibet
 arct
 summonet

astrinxit.
 abiit
 repellit
 refellit
Vertitur
 timet;
 metuit
 formidat
 horret
 pavet
 terretur
Vociferatur
 clamat.
 queritur.
 testificatur
 verbis
Incendit.
 inflamat.
 incitat.
 stimulat.
 irritat
 instigat
Vanus
 gloriosus
 ventosus
 inanis
 inflatus.
 popularis
 ambitiosus
Veniale
 pausibile.
 populare
 vulgare
Velicisci
 prosequi
 punire
 vindicare
 funditus
 exerit
 radicitus
 dirruit
 depopulatus est.

hostiliter egit
Videlicer.
 nimurum
 profecto
 certe
 nempe.
 re vera
 et enim
 sine dubio.
 quippe.
 sane
 plane
 etiam
 proculdubio
 porro.
Vallum
 munitiones
 opera.
 munimenta
 munimenta
Vt audiuit.
 vt rescivit
 vt cognovit
 vt accipit.
 vt certior
 redditus est.
 vt precepit.
 vt habuit
 vt vidit
 vt intellexit
Vestitum
 cultum
 reditum.
 amictum
 insignibus
 ornatum
Vox magna
 plena.
 grandis
 solida.clara
 canora
 candida.

suanis.
 iocunda
 dulcis.
 grata. copiosa
 affabilis.
Dicare
 declinare
 subterfugere
Summa.
 sinonimoz.
OJ. Tullii cice/
 ronis de. H.
 Abbitus.
 Adipiscitur
 ambitus
 affabilis
 apparata
 armata
 arcessire
 adesse. armas
 amiss
 aquaz ortus
 ambit.
 audita
 adulterium.
 accisse
 accipite
 addit
 auspicia
 aialia.anes
 apparel
 amaritudo
 andatia
 audius.
 amarus
 adiuuat.
 amat.
 adorira
 admis.
 sanctus
 anceps

amicus	confudit	delectat	frangit
animaduertit	captat	deliberat	facinus.
affixit	conceditur	dignitas	frucus
aptus	contemplator	deforme	foxe
aduersus rebus.	concupiuit	damnum	feliciter
auxilium	conspiratio.	dehiscent.	fruges
adolescens	concilia	doctrina.	feror
sedes fit	conglobati	dolenter	Bessie
acceptum.	controuersia.	dux	grassator
accelerat	coheret	ducta	gurges
accessio.	cessit manu.	ecoris	audium.
alit.	Conficit	Eru	Humus
additus	contempnit	excludere	haurit
austerus	comporatum	efferatus	homicida
appellat	clastes	excusat	haurisipes
Bellus,	concutit	expedit	homines
blanditur	cogitat	extimo	bonozes
bonis	clare patet	excessit	humiles
benigne facit	contaminat	egressus est	honorat
bellum civile	Dicere	extremus	humile
Calidus	dissipat	ex voluntate	hostitat
confusus	docet	emisit telluz	Infans
causaz agere.	duis	lucet	incomptus
clausa	domi	Facetus	iniit gratiam
calamitas	dirimere prbez	festinus	imitari
caterua	diuelliit	figura filii	immane
collatio.	domuit	firnum	inter primos
conscius.	demanubis	serie	inter mutuis
crepitus	divertit	flatus	intinta
cultor	dies	ferit	iurgatur
contubernialis.	disinulat	fierum	intrixie
calligo	deducit	fugitar	inuidia
concrevit.	doctores	frigore	inscrit
cedit hostias.	dulcia	formatus.	ingens
clara	dixit	fines	infultat
comentio.	deservit	falsidit	ignarus
clarum	defendit.	frequenter	industiosus
tessari	domus.	fallere	impiger
corruptor	difficilis	fingere	impudens
comis	dissimile	facultatem	iurgia
consumit	dividit	ferre	inquirere
componis.	dispulsi	frater	interpellat

increpat	mare	operiosum	primo, post
iterum	merse	omitto	prope, procul
interficit	minis	officia	protinus
insidie	manu	omni arte	propinquus
interuit	manat	oturbat	probet, peragit
indicat	minera	obstrepit	passim, paulisper
incombere	missum facit	oniat	proclive, politus
incertus	mouetur ira	P romptus	peccatum
incompti	maledicit	profliuens	prosus
in vobis	mordet	prestantissimus	profiteatur
inique	maiores	persequensissimus	preceps
immane	moneo	prudens	potiora, prestat
ingenuum	more	plane	P roditum
instum	mesticia	pauper	propagat
inopia frugum	moderatur	patria	procrastinat
immixtari	macerat	pinguis terra	Q uomodo
incepta	marcede	pulsi	quousqz
impetuositus	militaris	pugna	quare, quasi
in prima acie	mane	pugnat	R epresentat
in presentia	maiozatu	procelit	reminiscitur
in nocte	mutuo	preuenit	restaurat
iactatio	membra suscidit	pestis	repetit
incendit	Nichil em.	populatio	res divine
L epos	no uissime	preparavit	res publice
loquax	nascitur	potest	rem diuinā facit.
ledit	non me fallit	presdem	refellit, recte
loco	notum	pudor	repugnans
lumen	natus	D judicicia	reprehendit
large	nobilitatem	pedissequa	rogo, rescindit.
luxuriosus	nocent, negant	profanat	res manalis
largus	nominatim	peperit	regit
licet	necessitudo	proximus	S plendidus
Iudus	nuge	pro te	scitus
labat	O rator	probabile	securus, sterilis
lacestere	officium facit	prisca	simulat
lugubre	ortum bellum	patrimonum	sternunt
luctum	orbatus	petulans	sediciosos
liberalium artis	ordinat	pinguis	secretum
leuis	optime	partus	spolia, superat
labefactare	opprobrii	precerpit	sancre
O maginicus.	officio	A rticulatim,	satelles
mediocris	obtractatio	per numeros	sordidus

finus	strictum	tener	vistatum
serenum	stratus	tedet	vehementius
splendet	sedare	timide	violentius
stupet	sublime	tribuit	Vates
signa	salutem	turbatio	Vetar
somnium	squalor	transcendere	Veretur
spectatus	surripuit	tunc	Vociferatur
stultus	subincere eroxi	Valens	Vanus
stipes	subito	Vexata	Venale
spureus	strues	Velocitas	Vicisci
simplex	seculum	Volucer	Vastavit
superbus	sic habet	Vacillat	Videlices
scenus	Tumidus	Vibrat	Vallum
fluester	tranquillus	Victum	Vi audire
scilicet	terga dant	veneratur	Vestinum
sepultus	tutum est	vigilie	Vox magna
subornat accusa-	tremulum	vt res nullit	Vitare
tione	tranquillum	vt par fuit.	
studiose	tenebo	volutas	

Explicit vocabula sinonimorum singulis dictionibus per ordinem alphabeti deservientia quibuscumque perutilia usq; ad litteram. **V.** De aliis vero tribus litteris. scilicet **X.** vi tantus renocrates xenophanes xenopelina veres et similib; hic non est dicendum. Similiter de. y. id est que per y grecum scribuntur. ut ypolitus. ysidorius. ysmarius yslphile et consimiles dictiones in quibus talis littera greca requiritur. Et de. z. pariter dicendum ut zabulon zacharias zinzania zoroastes. et similia apud romanos usq; ad augusti tempora in ysu non habeantur. Ideo nunc de his que apud latinos frequentius adducuntur. specialis regula servatur.

Accipite magnanimi hoc opus ad eloquentiam aptissimum uno volumine diligenter contertum. Tres habens tractatus. Nam primo continet tractum. Eloquentissimi viri domini Stephanii flisci de Soncino. Lingua materna et latina congruum: ut suis partet exemplis. Secundo continet tractatum compendiosum florentissimi viri domini Basparrini pergamentis ad singulos hominum status scribendum consonum.

Tertio ut copiosius succurratur ingenii legentium. super additur opus diversorum vocabulorum per ordinem alphabeti que. **O. I. T. C.** synonima nuncupantur

Explicit Stephanus fliscus.

58
2

Epistola um conscientiaruz ars perutus atqz necessaria presertim
iunenibus aqua formula indigentibus

Eonquestus es mecum iohannes mi. dilectissime in christo frater qd de
epistolis ptractauerunt quomodo coponi debeant nullā suavitatē. nullūqz
dicendi leporem affectu. Aliis impartiri pollicetur qd ipsi nōdum artin/
gerunt. Nā cū multiplices regulas de epistolis ornatisse cōficiēdis de/
derunt et ipsi ad epistolas conficiendas accessere. sicut hic in eoz patet exemplis. insua/
nes immo insipidi et insulsi sunt. hec est querimonia tua deignatio hec est que ab eoz
preceptis et doctrina te sequestrat. Nam iuri pfecto. nā quis no deditigetur hos qui mon/
tes aureos pollicentur. et ipsimet nō habeat vnde vivant: quis inqz horum nō stoma/
chareatur obscenā barbarie loquēdi: qui totius eloquentie infinitissimi cōprobetur. duz
eloquentia litteris rytmice scribendis cōstrnere arbitrātur. Hui miras de rytmis tra/
dunt regulas docētes eligere trissillabas et quadrissillabas dictiones atqz totū conatu
ingenii sui huic apponit quasi ibi eloquentie vis ut sonoritatem quādam rytmicalē
consequantur quā Cicero eloquentie fons vitandam magnopere suadet ascerens illud
puerile et ineptū esse. de horum ineptiis nō plura dicā: cū tu p te ipm cognoscas et asper/
nerias. gaudeo tantū luminis tibi accessisse: ut horum obscuram cecitatem animadver/
teris. hec enim est discedi via ignorantiā cognoscere et cognitā velle curare.
quare ut tantum errore illi euadas: petitionibus tuis condescendes de illis conficien/
dis qz brevissime qzqz commodissime potero tibi qd sentio aperiam. Tu interim quod
tantopere affectare te dicis. diligentī animo verba mea percipe: festina. nos interim adiu/
uante domino ihesu xpō a quo omnia per et quem omnia; ad instituta pergetes quid sit
epistola differamus.

Capitulum primum de epistole distinctione

Epistola vii a maioribus fide dignis accepimus. Est humane lingue fa/
cunda vicaria: voluntatis absentiū declaratiua. Cū enim mortale hōim
genius. loci temporisqz limittib⁹ circūscriptū: positionib⁹ corporis ob/
noxius: simul duobus in locis corporaliter esse non possit: cupiatqz ubi
natura similes et studio vel propinquitate generis seu alias qzqz necessi/
tudine et benivolentia cōiunctos assari. Cū eisdem bona et mala impartiri quo abūdan/
tius et perfectius gaudiū suum diffundat: et quo facilius egritudinē et qzqz molestiaz
quasi cōmunicatā possit tolerare. Idqz nōnqz propter iliorū corporale absentia ver/
bo ipso explere non possit. Huiusmodi impedimentū nichil adeo remouebit. qz episto/
larum litterarūqz beneficū. Nam aut sepe muncius non confidimus: aut eoz memorie
pertimescimus: aut eorūdem negligentia recte deuitanus: aut tandem multa in hysce
sufpiciamur: et cauemus utileter que litteris et epistolis commodius tutiusqz mādam⁹.
Epistolam ergo diffundiendo: recte ipsam lingue humane vicariam esse di xerimus facun/
dam voluntatis absentiū declaratiuam.

De epistolarum divisione.

Epistolarum prima et principalē divisionē hanc dicere ausim. Epistolarū
alia missa. alia responsua. nec est epistola que in altero iliorū membroriū

b 2

non continetur. Nec autem membra quoniam fecunditatis plena sunt: genera epistolarum dicere possumus. Quicquid ei q̄ epistolaz missarum quedā est narrativa quedā congratulatoria quedam cōdolens quedā minatoria; et sic de aliis multiplicibus epistolis et noīe et specie differentibus, que non minus sub respondēdi genere: quia sub misso cōtinetur. Quomodo distinguantur duo genera hec iniicē: satis patet, quoniam alterum habet sub se ut independens, responsū vero epistole ut dependentes michi videntur. Relique vero epistole quas specie differre protulimus: quomodo distinguantur satis patere poterit si anidmanterere libeat subiectam materiā de qua scribere intendimus. Verum quia hoc aperire prolixum esset cum neq̄ multum utilitatis ea res in se contineat, id consulto reliquimus ad utiliora procedentes.

De partibus epistole essentialibus

Res principales et essentiales esse epistole partes cum tibi dixerim nequaq̄ animū tuum a me auertas, presertim cū iādiū auribus p̄cipere illas quinq̄ et hoc iam tantū forte apud te ceterosq̄ in caluit ut vir que dicimus animaduertere quis possit. Quare fortassis iam nunc me minutum rerisq̄ utiliter et cōpendiose tradidere studio nimis atide astumes. Te igitur oratum yolo ut p̄mū v̄ba mea et propositi mei rationē attēdas queq̄ traditurus sum nō respicias. Et qm̄ id abs te impetrare facilissimū spero tibi cōtinuo aperiā que sint ille tres epistole partes de quib⁹ verba facimus. Epistolarum igitur partes dicim⁹ causam intentionem et cōsequēs. Si em⁹ quis animaduertere velit quid ad epistolā necessario et principaliter exigatur has tres ptes sufficietes dicat necesse est. Causa est per quam mouem⁹ aut impellim⁹ ad aliquid alicui per litteras intimandū. Intentio est que impellit scribentē ad illā causam p̄ litteras explanandā. Consequēs est id qd̄ causa preposta et intentione patēfacta aliquid sub spe boni finaliter sequendū demonstrat aut sub ratione malī fugiendū ut melius clarus et euidentius percipere quis possit quid intendamus. Nam triū diffinitionē explanationē tibi subdā. Ecce em⁹ anteq̄ accedam ad scribendū causā: primo extitit sez oratio tua et yehemens impulsio qua me impulisti ut aliquid breuiter tibi et cōpendio se scriberē quo arte scribendi epistolas haberēs. hoc totū inq̄ fuit causa q̄ me impulit. Secundo istis precibus tuis motus aliquid efficere intendens sc̄z petitionibus tuis satisfacere cōtinuo me ad scribendū disposui. Hec igitur est mea intentio rogatui tuo cōdescendere. Et his duabus premisis tercia pars nascatur necesse scilicet consequēs ut pote cū illud fecero qd̄ op̄ias amiciam tua mea nactū sp̄ere magniqt̄ bonum tibi contulisse confidā diū te ab errore vulgi liberauero et ad rectam viam epistolas scribendi induereo. hoc totum consequens voco quod ex causa et intentione sequitūr. Cōsequēs id dico quod ex premisis natūrā est sequi. Et his tibi patet arbitror q̄ sine epistola mis̄sa fuerit sine responsū necesse est has tres partes explicite vel implicitē cōtineat si apta et plena dicenda est aliquin sententia in ea deficiente non erit perfecta epistola. Nam quotiensq̄ a nobis scribendum aliquid fuerit oportet vtq̄ si sani capitū nobis inest vigor causa aliqua impellamur. alioquin aliquid sine causa aggregi paragendū aut fatui est aut parum prudentis.

Secunda pars dicebatur intentio et hanc dicebamus secundam partem epistole, ut essentialiter et necessario ad illam constituendam exigatur. Nam nisi intendas aliquid

per epistolam efficere ridiculum est cur aliquis scribas. Ultima pars epistolam per ficiens consequens pars dicta est. et consequens igitur dicitur quia sicuti preulimus et duabus primis sequitur aut quia aliquid sequendum aut fugendum instruit. Nec autem pars maxime suauioria debet esse ut si aliquid assequi vel auctoritionem mandare intendimus hac mediante soztiatur effectum rei quis partibus ad idem cooperantibus. nunc vero quoniam satis te intelligere arbitros has epistole partes esse et non illas quinque quas nonnulli posuere. Ad alia utiliora declaranda consequenter accedamus.

De illarum trium partium ordinatione.

Item est a nobis principales partes epistole et essentialies et necessaria/rio requisitas in epistola confidenda tres esse et illas vniq[ue] pro nostro modulo diffiniendo aperimus. Veruntamen quia difficultas oriri potest quomodo ille partes sint locande. virum scilicet causa semper premienda sit deinde intentio et finaliter consequens. Dico quod hic oratio licet bonus sit et artificialis non tamen semper est necessarius. Nam aliquando preponenda erit intentio causa et consequente sequentibus aliquando consequens premitendum intentione et causa sequentibus. Et hi ultimi modi potius dicuntur accommodati artificiosi. Ordo enim artificialis in his partibus locandis est eus per ponit intentioni causa consequens tandem adiungitur. Cum autem alter sit modus ille accommodatus temporis vel necessitati dicitur hoc autem totum percipes si animaduertere libeat quod ex cicerone colligitur quod orationum alia artificiosa dicitur. alia accommodata. Artificiosa dicitur in qua primo ponitur exordium secundo narratio tertio diuisio quarto confirmatio quinto confutatio sexto conclusio. Accomodata autem illa dicitur que dictum ordinem aliqua necessitate impeliente permitat. Sed quia obscurum esse posset quomodo dicte tres partes epistole variari possent exempla de singulis ordinibus inferius numerabo. semper de una et eadem re loquendo. Primo incipiens ab ordine artificiali in quo primo ponitur causa secundo intentio deinde consequens. Conclusio enim plusquam tribus modis fieri non potest fit enim per amplificationem scilicet in ducendo ad iram per commiserationem inducendo ad misericordiam et per epilogum colligendo breuiter que sparsim dicta sunt in tota epistola et hoc decenter sit quando iologor fuerit epistola vel multa in se continens propterea ne res de qua primituditer intendebamus per copiam verborum a mente auditoris possit abesse dicendum est in conclusione brevissime et summatim sub quodam compendio quod in tota epistola diffusus pertractauimus. Hoc membrum tertium per epilogum epistolis magis conuenit quod reliqua duo membra scilicet concludere per amplificationem et commiserationem. Nam ille potius est modus orationis concludendi pertinens iudiciali aut demonstrativo generis quam epistolis. Nota etiam me hic locutum esse de conclusione que spectat ad rhetorem non autem de logicali. Nam aliter tractatur et illis alio modo videntur quam hac de qua in presentiarum est sermo. Nunc autem ut hunc capitulo finem constituiam. Conclusio est artificiosus terminus totius epistole claudens illam ut oportet. ideo quando ad ipsam pervenies studebis ibidem intentionem tuam commodissime ac breviter concludere.

De petitione in parte accidentalis.

bij

Etionem nonnulli putant partem epistole nos autem ne omnino illis
refragari videamus illam epistole partem accidentalem esse credimus.
Constat enim multis esse epistolas complectissimas in quibus nulla ca-
dit petitio. Ita nota q̄ magis hec notatur in epistolis quam in orationi-
bus. quāq̄ oratores certiores doctrinas reliquerunt de eadem re q̄ illi
qui de condendis epistolis scriperant. de ipsa vt in epistolis accidere po-
test aliquid dicere tentabo. periturus igitur aliquid primo demonstrari vt opus est peti-
tionem iustam esse. secundo illam esse possibilem adimpleri ab eo a quo petit. tertio ex-
plicandus est modus illius possibilitatis quarto remunerationem assignat. Hec co-
ditiones requiruntur vt recte fiat petitio. Adic autem colligitur solum ex doctrinis
et exemplis clarissimorum virorum. Hoc tamen nolo te lateat non debes putare has
conditiones necessarias esse in quaquam petitione. Nam quando plane constiterit pe-
titionem equam esse et iustum vt de his qui petunt mutuum constanter supersedendum
erit illi conditioni quod demonstraret petitionem esse iustum. Nam quod pater expresse
superuacuum est laborare vt demonstremus. Illud patens est et clarum. Similiter si
dixerit de possibiliitate ei modo possibilis demonstratione. Nam cum aliquis sit la-
borans iusta puteum sedens petens. vt aqua ab haurientibus sibi tradatur ridicule di-
ceret date michi aquam. Nam illa michi dare in vestra est potestate. et quomodo id
sit in vestra potestate manifestum vobis redo ex hoc quod funen vt vas ad haurien-
dum habet. Satis enim dicere esset rogo aquam michi prebeat. Nam sicut intensam
patior. Remuneratione autem non semper debet demonstrari neq; aperiri. Nam cu
aliquid petimus ab his qui nobis obligati fuerint non oportet quod dicamus eis re-
munerationi eritis a me si hec a vobis imperauero. Similiter cum pater et mater ali-
quid petunt a filio. non semper oportet q̄ subiungant remunerationem. quoniam fui?
absq; spe remunerationis iuss. onibus petitionibus ve parentum condescendere debet
et tenetur. Idem tibi loquo de petitionibus que fieri debent inter veros amicos.
Cum vero alius scribimus cestis causis supradictis. quatuor conditiones arbi-
tror sectandas in petendo. Volui autem hic planis ac manifestis exemplis vii. vt
apertius intelligeres quid intendrem designare. nunc quoniam satis videoz michi locu-
tus fuisse de epistola et eius partibus. necnon de his que in epistolis principaliter con-
siderantur de regulis epistolariis sit finis. Tum ne nimis prolixius fiam. Tuz ne ver-
ba multiplicem ybi non est opus. Non enim de tuo ingeno diffido quin si te in his
exercere volueris et hec precepta seruare. ceterosq; oratores claros in suis dictis imita-
ti doctor euadas in epistolis conficiendis. His igitur sic retractatis et collectis so-
lum hoc unum superest vt petitioni tue condescendentiae aliqua in complectis episto-
lis subiiciamus exempla in diversis causis. vt apertius intelligas ea que forte dura vide-
bantur cum de theoria epistoliarum loqueremur. Interim tu que hactenus tradita
sunt a nobis de epistolarii dictamine. grato animo accipere memento. Testor enī
fraternitatem tuam me hoc in tractaculo nichil quicq; abscondisse quod te velle intel-
lexerimus aut tibi utile fore arbitrati fuerimus profecto enim quidam ex maiorum no-
strorum doctrina parciere et industria nostra breviter in unum redigere studuimus id
tibi compendiose tradere curauimus tam dilucide q̄ succinete. I facito hoc igitur ne

sperneris in quibus nos tantopere laborasti per experientias hec abs te si impietate rauero gaudiu[m] michi solidum accessisse cognoscam.. Tuq[ue] non parum fructus glorie et hono[r]is tibi vendicaueris. Ad exempla me n[on]cōverto q[uod]m illa te magiopere exspectare cognosco.

Epistole exemplares in quib[us] antedicta patescunt.

Ohannes decretorum studiosus fratri guillermo Saphonenii. S. 3d. Dilecte frater tantus est ardor qui meis in precordiis surrep[er]it de humanitatis studiis acquirendis; ut nichil michi tam suatu[m] videatur nisi ve iocundum. nisi tantisper intellectu animoq[ue] de huiuscmodi studiis quicq[ue] legere aut degustare possim. Ecce causa: Cuperem Eiceronis rhetorican[am] prescribere. ut haberem librum atq[ue] doctorem quo id quod tantopere nasci. affectio certa ratione imitari possem at vero dictum librum unde habere possum: neq[ue] scio neq[ue] cogitare valeo: cum aut rarus aut nullus apud nos existat: eo q[uod] non est quibusmodi studia curat. Ecce intentio. Quare fit q[uod] preces ad te porrigam. ut deinde librum abs te valeam impetrare. Quod vt facias per misericordiam inter nos amiciciam ordo et simpliciter postulo. Tu vero pro tibi umata clementia atq[ue] munificencia fac exortatum: te inde prebeas ut sciām q[ua]nti facies preces meas q[ua]ntum caripendas me doctum euaderem. ut tandem cognoscam non michi vanum amore tecum locatum esse. Ecce consequens. Vale.

Allia in eodem.

Ohannes decretorum studiosus. Guillermo fratri suo. S. 3d. D. vel lem mi guillerme tantus ardor adeslet rethorican[am] tuam michi accommodare. quam ego ardenter illam abs te peto. et sep[er]ius a te petere intendebam. Verum cum animaduertere. in te continuo illius indigere propter humanitatis studiis lecturam in qua te exerceri sciebam. hactenus de stiti. Ecce intentio. Iluperrime tamen audiui lectiones tuas eiusdem libri terminasse et amplius libro illo te non indigere. quo sit vt ad te fontem meorum desideriorum confugiam presertim cum non alibi dictum librum habere possum emendatum tuum autendum correctum sed correctissimum noui quare te obnixi rogo et si fas est dicere iubeo ut istum dictum librum per eum qui has desert litteras remittas vt scribere possim. Ecce causa. Hoc si abs te impetravero vt confido tantum efficies vt beatitudinis partem videar affectus. quando quidem intelligo te michi adeo coniunctum: vt rem quam maxime caripendas: et qua forte quotidie indiges michi accommodari non dubitem. an non cognosco te michi vera amicicia coniunctum esse. Qui velle in cum tuum esse dicas. hoc modo efficies vt vellim: petitiones etiam tuas in posterum dignas exauditio[n]es faceres. igitur facito pro antiqua conueridine et me exaudiias: et me tibi denuncias. Ecce consequens.

Exemplum vbi consequens preponitur.

Ohannes decretorum studiosus. S. 3d. Guillermo Saphonenii. Bravissimum michi efficies dilecte frater in xpo immo ppetuis suis officiis me videris: si hodierno die has q[ua]s tibi porrigo peces exaudiias. h[ab]o erit quo abs te impetrato summi gaudiorum meorum videar acquisuisse. h[ab]o inquit est q[uod] si abs te acceptero: amplissimum boni me dicā adeptū. Ecce sequens. Vla vt facio tibi verū cum animaduertio simōes adeo iepros adeo insulso fastidiosq[ue] osci q[uod] logat et rauero michi etiā ipsi nauicā generat. scio hac potissimum cāz fore: q[ue] spret et p[re]cept[us] exīsa ī cōi boīz colligo. b. iiiij.

Nlam cum hi aliquando rem aliquam verbis adornare ceperunt. aut vituperando
benigrare: et ego itidem facere attento: continuo risus subest quandoqz indignatio: ita
qz omnes fere discedant verborum meorum fastidio iei. Ecce causa. Cogit me ista res
tibi humilium preces effundere quatinus digneris tuam rhetoricae michi accommo-
dare ut inde exemplar sumam quo verba mea dirigam ut tantam ignominiam evitare
possim igitur facito quod opto. et mea tanta anxietate absoluie. Ecce intentio. Vale.

Sopra visum est in exemplis quomodo causa. intentio et consequens ex/
prese ponuntur. hic ostendam quomodo implicite. In exemplis hacte-
nus propostis continuo elaborauit. ut illas quas epistole tres partes assi-
gnauimus seorsum et separatum tibi aperiemus. et ut credo ex his que
dicta sunt plane intelliges quid sit causa quid intentio quid ve consequens
in epistolis. Verum quia nonnumqz perueniant ad te magnorum virorum epistole in qui-
bus difficiliter animaduerti possunt seorsum et separatum dicte partes et per hoc arbu-
trari posset aut epistolas illas dimittas esse aut hanc nostram doctrinam minus soli
dam. Quare fit qz te admonendum durimus illas partes quaqz distinxerimus adeo
tamen in scribendo concathenatas et vicinas esse ut vir altera ab altera se cerni possit
nisi magna diligentia abhizita fuerit. hi em qui sunt triti in dicendi genere adeo mixtum
ideo coniunctum verba et dictiones inuisum copulant ut sive orationem condant sive
epistolam vir animaduerti possit quomodo pars una ab alia distinguatur. Sicut vi
aperius loquar ubi finito erordio incipit narratio et finita narratione incipit petitio et
sic de reliquis orationis partibus nonnumqz hoc accedit in epistolis qz aliquando adeo
conglutinant causam cum intentione ut vir altera ab altera distinguatur possit.
Quomodo autem et ubi illud enierat scias hoc esse magnus ingenii et fieri in dicendi ge-
nere expertissimi officium. ego autem quantum cognoscere possum id arbitror fieri per
colorum rhetoricum qui dicitur continuatio hoc tamen continuo ausim dicere qz nulla
fere epistola que ab egregio oratore emanat quin has tres partes aut explicite aut im-
plicite contineat nisi quodam speciali modo scribere eis libeat vel breuitate ad hoc du-
cantur. Nec putandum est ista ut loquar tanqz leges omnino dari sed tanqz id qz
certe frequentissime accedit. Itaqz dicit. O I fabius. Nemo exigat a me id preceptorum
genus quod est a pleriqz scriptoribus artium traditum ut quasi quasdam leges immu-
tabili necessitate conscriptas studiosis dicendi feram. Ne satis.

Quomodo debeat se habere scribens anteqz scribar.

Iligenter percipe que nunc dicam: quoniam pandere institui funda-
mentum et radicem epistolarum componendarum. Cum igitur quid
cui significare volueris idqz litteris mandare non oportet te calamus
arripere et cogitata statim litteris ponere. Imo necesse erit primu cogitare
qui scripturus sis: eiusqz conditionem et dignitatē vtrum publicus an privatus viruz
duies an pauper. vtrum amicus an inimicus vel parum cognitus: hoc ideo dixerim qz
nonnumqz contingit nos eis scribere qui adeo importuni sunt ut quecunqz scribas etia
si iocunda et bona. tamen rudio afficiantur. Quot itaqz homines tot capita et sententiae
sunt vi ex terentio cognoscitur. Mis summatum et compendiose causa et intentio tua

sperienda erit. et claris plenisq; verbis contingenda. Alii sunt quibus nichil iocundius epistolis. Illis longas et ornatas effice. nam illas assidue legent et in illis maxime oblectantur. Quando vero prelatis et dignioribus scribis. hos semper honorare stude. maxime vero quando eorum gratiam cupis aut aliquid ab eis obtinere desideras. Esto tamen cautus ne falso nimis illos extollas aut plus quam te aut illos deceat dicas. Omne enim quod nimis fit. mediocritatibusq; regulas excedit est vitiosum. Quando amicis scribis cum his esto brevis et longus ut res et tempus voler. Amici enim omnia equo animo ferunt si vero fuerint quos tanto carius debes quanto magis vniuersitatisq; his opus habet. Heros tamen amicos ut de hoc nunc loquar rarissime reperies. Tu vero si quos reperies cole ipsos ut te ipsum. Ne ergo longior sim quam oportet intelligere etiam satis ex te potes quam amicis scribere potes quicquid tibi placet et fere ut placet. At inimici non intidem sed illic prout eos aut reprehendere aut mitigare voles. Si vero contingit te scribere his quos parum honoras qui etiam de te dignitateq; tua aut nichil aut parum cognoverunt illis te primo aperies quam ardenter me poteris sic tamen ut nunquam ostendendo te lacties. Nam enim speciosa non est in propria lingua. Ab aliis inquit quintilianus laudaris. Deuita igitur omnem arrogantium quantum poteris. Et quo facto pederentum ad causam tuam accede demonstrando illam. vel iustam esse vel non indignam vel vitalem. Nam cum causam tuam huiusmodi esse demonstraueris statim patere poterit intentionem tuam esse iustam et laudabilem. Similiter hoc intelligi potest de consequente. Nec tantum opus est considerare cui scribas. sed et te ipsum et vires tuas perpende. quod si neglexeris. facilime in errorem duci poteris. Scio enim aliquos qui quoniam vires ingenui sui mensi non sunt coruerunt dum nimis alto scribere stilo aliquid attentarent quoniam illud complecti non poterant quod eorum viribus impar fuit. Tu vero non solum vires tuas considera et quantum valeas in discedo sed vide quibus litteras trades si etiam verbis aliquia declaranda relinquis. Nam cum his qui parvus ingenio valent loquendum est plurius ac simplicibus verbis. ne illos indociles de relinquas aut tibi odiosus cum se conteni credunt dum obscuris locutionibus seu translationibus cum eis quis loquitur. Ut scias quam quanto clarus et manifestus litteras construxeris et ornatus quantu fieri potest. tanto laudabilis scriperis munusq; huiuscemodi officii complexus fueris. Similiter tamen tibi caue a stilo quorundam rhetoribus qui longis et transuersis vtuntur constructionibus qui obscuras et strumas et nimis duras habent translationes. Contra quos nichil fere loqui dignum non videtur. Animaduerte preterea ne cum clarus esse desideras et peripcius que teste fabio summa est orationis virtutis in sermonem puerilem penitus incidas. ne quid barbarum aut ineptum dicas. Nec cum alto stilo uti voles turbidus inflatusq; videaris fere tanquam nesciens sermoni modum dare. Est inquit oratius: modus in rebus certi denique fines quos ultra citraque nequit consistere rectum. Nec in primis sequeris. M. Iulii Ciceronis eloquentie fontis epistolae diligentissime frequentissimeq; perlegendo. itemq; plinii alteriusq; eruditorum atque a longa etate approbatorum.

De causa scribendi et materia.

On etiam erit inutile tuis scriptiorum causam et materiam diligenter considerare. scilicet ea si honesta talisq; videatur: an humili: an dubia: an obscu-

ra: an admirabilis turpis ve. vt Cicero et quintilianus in rhetorice presertim per eos
dis eruditissime docuerunt. Si eum causa scribendi et rei quam scribendo tractas sit ho-
nesta minori indiges suastione et difficultate. Similiter dubia vel obscura indiger declarar-
tione et explicatione. Si est humilis indiger ut extollatur causa simili aliquatenus. qd si
est admirabilis aut turpis remedii maioribus opus est ut etiam vult. Quintilianus.
Nam pro similitudine honestatis instabat ostendendo qd si causa seu res turpis videa-
tur vel ab aliqua bona proprietate sumendum est sermo. que et si cause non insit conse-
quens tamen est vel videtur posse conuenire. ut Terentius quim meretrices laudat aut
honestas introducit declarat hoc esse vel cognitorum negligenter vel egestate vel pro-
ozum frequentia ac blandicus creberimis factum. Et ita in similibus. ut si defendere
velis furem dicas vel societatem vel paupertatem ergente. neqz ex suo ingenio ita factum
esse vel illud se postea emendaturum vehementissime sperarant simili aliquo modo.
Et hec hactenus. De his in rhetorice ampliora dicenda veniant.

De modo salutandi.

Num videtur dicendum quomodo secundum varias personas varie salutā-
dum est quod faciendo nomine utriusqz preponi debet. Inter que sere nomine
scribentis præloquatur ita enim a doctissimis est maxime vstatum ut tu lia-
nas epistolas per legentibus ceterisqz illius doctissime eratis constat. Sic ergo dices.
O Martinus iohannis. Egidio fratri salutem plurimas dicit. Mut huiusmodi aliquid ap-
ponendo titulos dignitatis eis qui talibus ornantur prout conueniet; ut O Martinus Jo-
hannis sacre theologie professor et c.

De modo commendandi se superioribus.

Imiliter modum commendandi se superioribus unicum tibi assignabo quo-
mam his vstatior et frequentius celebratus a doctis et claris oratoribus et
tuipse faciliter dictas imitando compitores alios commendationis modos ad
invenire poteris. O maioribus aut scribens sic te illis committes. Reueredo in christo pa-
tri. C. Episcopo talis dioecesis. O eius denotus filius vel orator plurimū commendatū
se facit. Vel post condignas salutationes scipium tam humiliter qd devote commenda-
ri petit. In his autem salutationibus sine modis commendationis qui multū se extendi-
unt si te captare volueris absqz crimine decenter facere poteris. Finaliter sequi poteris
multiplices modos traditos in summis quorundam virorum qui de epistolis scriperint
ex salutationibus et modis committendi excipi et formari potest modus scribendi epi-
gramma hoc excepto. qd in super scriptiōibus diligenter et magis dearticulate ponen-
ti sunt tituli et dignitates pertinentes his quibus scribimus atqz in his superscriptioni-
bus formandis magis seruandus est ritus et consuetudo patrie qd regularis preceptio-
na. Quoniam vñica regula id exprimere non potest et iaz in his plus valer opinio qd doctri-
na. Quisqz enim in epigrammate studet cum cui scribit maxime decorare. quare ut veris
tibi fatear nichil videtur michi minus verum qd epigrammatu litterarum

De spiritualium virorum titulis.

Hactenus dicitur est de his quibus optande erant et quomodo maioribus red-
dere nos habeamus. deinde illucusqz producti fuimus ut de epigrammati-
bus formandis aliquid dicemus. Verum quia epigrammatu recte for-

mare nō possum⁹ non cognitis titulis et attributis personarū fortasse nunc antelanti pecore expectas tibi promam qui tūuli singulis personis conueniant. Hoc autem exegere magni onus est humeris nostris imponere. Verumtamen quia denegare non possum quicquid petendo iniunxeris continuo in unum collectis viribus titulos et attributa singulis personis conuenientes tibi aperire conabor. Cum autem status harū personarū distributus sit in personas spirituales temporales et scolasticas. De spiritualibus rāmē dignioribus primū dicendū videtur. Incipiendo primo de titulis et laudib⁹ summo pontifici congruentibus et sic deinceps descendendo quoniamq^z deueniamus ad infinitos.

Idem illud faciam cum de statu secularium et scolasticorum loquar.

Si ergo summo pontifici scripturus sis litteras tuas hoc modo enunciare poteris. Sanctissimo in christo patri ac domino. OJ. diuina prouidentia sacrosante romane et apostolice sedis summo pontifici. Iohannes decretorum studiosus eiusdem sanctitatis devoutissimus filius seruus vel orator. Post beatissimorum pedum oscula seipsum totum tam humiliter q̄d denote commendans.

Epigramma itaq^z est. Sanctissimo in christo parri et domino. OJ. diuina prouidentia sacrosante romane et apostolice ecclesie summo pontifici dño suo vīto colendissimo. Sic insuper si bene animaduertas adiunctures modum epigrammatā formādi cognitis titulis personarū. Longum enim esset et fastidiosum de singulis epigrammatā formare. Verū q̄d de summo pontifice loqui cepimus eius attributa amplius trademus. Vos igitur titulos congrue attribuimus summo pontifici vocando eum patrum patrem patrem patrie celestis. In terris parrem clementissimus. Patrem maximū vel summu pontificē. Cardinales, patriarchas, archiepiscopos et protonotarios.

Prestantissimos patres ac reuerendissimos dños merito appellam⁹. q̄ si alio gradu decorati essent ut pote doctorati theologie vel sacroꝝ canonū id etiā addere possumus et maxime insupercriptionib⁹ in quibus maior facultas datur titulox etiunero doctos. Episcopos, abbates et prepositos prestantes patres et reuerendissimos in christo patres et dominos vocamus.

Ministros vero generales ordinū mendicantium reuerendissimos dicim⁹. Ministros vero priuiales reuerendos tantu app̄llamus. q̄ si doctores theologie aut decretorū fuerint illos sacram litterarū professores vel doctores eximios sacre theologie dicimus aut sacroꝝ canonum doctores famosost et milibus titulis illos decorabimus prout in eiusmodi scientiis illos exp̄s nouerimus. Canonicos vero ecclesiastū cathedralium et cantores insuper et earumde ecclesiastū rectores curatores parochiarū venerabiles in christo vocamus. Sic quoq^z appellare possumus religiosos cuiuscunq^z ordinis dilectos in christo fratres castos illabatos continentis deuotos deo gratos apostolice vite sectatores euangelice regule exemplaria vite celestis specula imitatores sanctorū et his similiis illis attribuere possumus.

Abbatissas sacrotissas cuiuscunq^z ordinis fuerint venerabiles in xpo vocare cōsuetum⁹ honestissimas vel deuotas ancillas sp̄osas xp̄i. Reliquas moniales honestas deuotasq^z dicim⁹. Sunt famulas ancillas et xp̄i sponsas. Reliquas insup quoquo in statu penitēcie postas que p̄spas seculi repudiauerūt castas et deuotas dei famulas vocamus.

De titulis temporalium personarum.

Imperatores fere cesares appellantur hiq; imitissimi glorioſiſimi iuſtriflum dicimur. Cui vero coronam imperii adeptus fuerit imperator regem regum et imperatorem semper augustum dicimus: eo q; imperium romanum semper angere debet. Etiam attrahere possumus in ſuperlativo omnes titulos quos aliis principib; attribuimus in potius. Regibus vero ſcribendo eorum titulos declaramus dicendo maiestatem eorum regiam ac ſacram coronam ſacro ſancram regiam. Nonnumq; ipsis attribuere per excellentiam dignitates quas reliquias principibus ipsis inferioribus assignamus. Regem vero francie ſingulari quodam prerogatiuo christianilimum dicimus. Ceterosq; magiſtates ut ſunt principes duces comites et barones vocamus magnificos illuſtris et excelſos principes et dominos ſempet metuendos. Qui vero inter hos preceſtentis fuerint illuſtriflum inclitos et ſeruillatos ac felices nuncupam;. O ilites strenuos viros generoflos ſpectabiles ſplendidos equeſtri ordine militariq; inſignitos dicere poſſimus. Sunt alii quibus dignitas multum accidentaliter et quodammodo uſq; ad certū tempus dominans eneſire ſolet vt iſt cuitatis magiſtratus administratio qualis eſt p/ ſectura uerbis aut cuitatis et tales dici poſſunt celebres ſpectabiles inſignes et hiſ ſimili bus titulis in ſuper adorari poſſunt prout expedire videbitur. q; ſi tales natūrally ſeſſent ex ſenatoribus aut aliqua alia virtute fulgentes conſpicuos illos claros nuncupamus. Si autem in armis famosi fuerint illos magnanimos strenuos foriſſimosq; nuncupam;. Conſiliatores cuitatis et alios pre eminentes ciues inſignes conſultiflum et ſapientiſſimos dicimus. In ſuper claros egregios generoflos famatos celebres sagaces pruden‐tes et hiſ ſimilia ipsis impendere poſſimus. Cuendum tamen ſemper ne poſt ſuperlati‐num ponatur poſſimus aut comparatiuſ minus egregius.

O mercatores prouidi circuſpect ſolliciti industres experti: probi et fideles dicuntur. Populares vero et reliquos infini ſtatus appellaſcere poſſumus diligentes obsequiosos ſideles et amabiles. Dignitates vero et tituli mulieres concerneſt hinc enumerare non eſt neceſſarium quoniam huiusmodi ex patrum et maritorum dignitatibus nuncupari poſſunt. At tamen mulieres eo q; honestas matutine eſſe illas decet caſtas pudicas et ho‐neſtiffimas generali vocabulo nuncupamus. Si vero antiqui ciues fuerint illas egre‐gias matronas et venerabiles dicere poſſimus. Virgines vero pudicas vel pudiciſmas candore virgineo rutilantes morigeratas et modeſtas ſcribere poſſumus. Socios fra‐tres ſimiliter et amicos in adolescence ſeu etate prima poſtos dicimus diſcretos mode‐ſtas caſtos morigeratos facetus uerbanoſ amatiſſimos amiciflum et nobis cariſſimos gratiosos adolescentes bone indolis inuenies dicimus.

De titulis ſcolasticarum personarum.

Via hactenus dicta eſt de titulis coſtruentib; et spiritualib; pſonis i digni‐tate pſtitutis q; de hiſ q; ſeculari popa fulget ſic polliciti fuim; nūc tñlo loco ſup' eſt ut dicamus de laudib; et prerogatiuſ q; ſcolaticis viris et iuſtriflum attribui ſo‐lent. At vero cum theologi et doctrina et dignitate et vita ceteros preceſtent et preceſſere arbitramur de attributiōe eorum erordiamur. Theologi diuinarum rerum interpretes no‐minis diuini et catholice fidicē doctores heretis expurgatores. q; ſi in hiſ ſtudiis doctora‐tae poſiti fuerint viros illos diuiniſſimos et integerimmoſ nuncupamus. Sacre theologie doctores eximios viros admirandoſ sanctiſſime scientie professores celeberrimos et

eiusdem interpretes irreprehensibiles prestantissimos viros et doctissimos et in dñinis imbutissimos. Est autem hec ammonitio generalis scilicet ynumquemq; positiu& superlatius titulis adornare in quacunq; dignitate et virtute secundum q; plus minus ve in illo in quo laudandus est precelere dinoſcitur sicut officiales. Iuris consultos vocamus iuris pontificis interpretes. Iuris diuini consultos sacri iuris peritissimos consultissimos modestissimos famosos vel doctissimos. Oratores facundos disertos expolitos celebres artis dicendi doctissimos loquendi modestissimos graues famosos ciuitatis tutores reiq; publice preclaros amministratores pupillorum viduarum deſo / latorumq; opportunitatibus aduocatos patrie defensores decus ydibus his omnibus et consiliis titulis iuxta eorum merita illos adornare constituiimus. Legis consultos iuris ciuilis interpretes consultos peritissimos et patrie ciuitatisq; columnas nuncupamus. Philosophos dicimus modestissimos grauissimos accuratissimos nature interpretes et morum obſervatores. Quod si in medicinis docti evaserint eos eximie medicine doctores et artium liberalium splendorē egregios famatos celebres atq; claros dicere licebit. Logicos vero acutos viros perspicacis ingenii ardentissime lumine radiantes ve / riq; interpretes appellare possimus. Rethores dicuntur vii celebres artis dicendi pe / triti facundi eloquentes dicendi preceptores hisq; similia illis attribuimus. mathemati / eos astronomicos geometras et arithmeticos hos industriosos subtilem viros vocamus admirabiles insuper. et ardenter ingenii reliqui tituli ordinare possint viris doctis con / gruentibus.

Justici vero vii docti et iocundi dici possunt si in eis musica radicitus floruerit non ad lasciviam: sed ad animorum recreationem. Grammatice preceptores doctos morigera / tos grauesq; viros et litteratos nuncupamus.

Scolastici singuli dici possunt bonarum artium zelatores: bonarum disciplinarum se / ctatores virtutum cultores

Studentes assidui virtutu& cupidi prudentie sectatores. Iulos vero quos philosophie et artibus liberalibus nouimus imbutos. elegantes clarosq; iuvenes et doctos in libera / libus studiis nuncupamus. Egregii insuper artiu& studentes dici possunt variando titu / los et adiectiva eis condecorante attributa. Unde nunc dei fauente gratia satis dictu& ar / bitror de titulis. viris scolasticis congruentibus. Sed in omnibus his optime sciendis plurimum valet exercitium. exercitatio enim promptos et abiles reddit. quos somolen / tia ineptos facit. Et quoniam credo te animaduertere que dico. ad reliqua pauca que super sunt accedamus.

Omnis non uniusq; quādo res prolixas scribere habemus ut in ipsa episto / la continetur narratio: diuīſlo. confirmatio: et consultatio et conclusio. seu ali / que ex his partibus. Quare cum istud contigerit. hoc generaliter teneas sci / licet has partes esse tractandas secundum q; Cicerō in retorica ad herenium tradidit certiorē yolo reddere te q; quicunq; munus oratorum scilicet orationis partes tracta / tare non erit: hic quoq; elegantissime habet se in litteris scribendis. Nichil enim differt oratorum munus a modo epistolā faciendi. nisi q; primum continent in se secundum. Iulti enim reperti sunt in epistolis faciendis clari. qui munus oratorum nunq; sunt adepti. Est enī secunda res et diuina orandi facultas. Hoc ynum scito: q; non tam ar /

due proceditur in epistolis dum quid narramus. diuidimus sicut in orationibus. Est enim
 longe liberior vagandi potestas in epistolis condendis q̄ in cassis per orandas. Et licet
 hec duo genera valde propinqua sint et conuincia longe tamen maioris est facultatis o-
 randi doctrina q̄ epistolarum norma. At vero ne diutius te verbis obtundam cum ali-
 quid diuidendum fuerit in epistolis fac diligenti animo. consideres rem ipsam diuidendā
 quā breviter q̄q̄ commode primaria diuisione diundi possit eamq; ad paucissima mem-
 bra cogas. Narratio tamen frequentius in epistolis accidit q̄ diuiso. Igitur narratio
 nem tractando studeas diligentissime ut illa brevis sit et dilucida atq; verisimilis. no po-
 nas in ea obscuras et inusitatas dictiones neq; longas aut inutiles clausulas non tortuo-
 sas non inconsuetas constructiones que admodum nonnulli faciunt qui primo suppos-
 ta varia et multa intercludunt. anteq; ad appositorum perueniatur quod adeo remouent
 a casu libris suis q̄ vir inde quicq; percipi possit de his que patet acere volunt. Cae-
 insuper ne imitando hos obscuros tortuosos et perplexos oratores transgressiones in
 titiles facies aut translationes abusivas obscuras et indecentes que totam orationem ce-
 cam reddunt. Hec omnia facile deuitabis virtus et predictas tres commoditates in nar-
 rando obtinebis si Ciceronem imitaberis et eius regulas obseruabis. Hec due partes
 taliter tractande sunt ut post confirmationem sequatur confutatio vel mixtum ponant
 scilicet q̄ cum confirmatur causa tua per aliquam rationem statim dissolutas argu-
 mentum quod tibi in oppositum fieri possit. facillime adipisceris imaginando apud te
 ipsum non solum quicquid ex consuetudine contradici potest sed etiam omne illud quod
 ex callida et verruta malitia in mentem aduersarii venire possit et tunc omnibus his co-
 sideratis repulsum addere stude refellendo dolum. Etenim nequitiam armis superare
 necesse est quando aliter fieri nequit. Vale.

Jodus conficiendi epistolas per brevis fratris.
 Guillermi Saphonenis oratoris elegantissimi.
 vna cum Stephano fisco feliciter finem habet

